

Jalostuksen tavoiteohjelma

Stabijhoun
1.1.2027–31.12.2031
222

Hyväksytty Saksanseisojakerho ry:n yleiskokouksessa [pp.kk.vuosi]
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt [pp.kk.vuosi]



Koonnut: Sinikka Eloranta, Satu-Marjo Forsström, Mette Heinonen, Anne Leppänen, Heidi Leppänen, Kirsi Mäki, Helena Sorsa ja Elli Supponen.

Kannen piirros: Seppo Polameri

Sisällys

1. YHTEENVETO	1
2. RODUN TAUSTA.....	2
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	4
4. RODUN NYKYTILANNE	5
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	5
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	5
4.1.2 Jalostuspohja	11
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	15
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostupohjasta.....	20
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	23
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	23
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin	23
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus.....	23
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	23
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	25
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	30
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta.....	32
4.3. Terveys ja lisääntyminen.....	33
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	33
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	37
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	44
4.3.4 Lisääntyminen.....	46
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	47
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	47
4.4. Ulkomuoto	48
4.4.1 Rotumääritelmä	48
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	48
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	50
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	50
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	51
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso	51
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen	53
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	56
6.1 Jalostuksen tavoitteet	56
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	57
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	58
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	59
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	61
7. LÄHTEET.....	62
8. LIITTEET	63

1. YHTEENVETO

Rodun käyttötarkoitus

Stabijhoun on seisova lintukoira. Se on monikäyttöinen metsästyskoira ja tunnetaan myös hyvänä myyrien ja hillerien pyytäjänä.

Keskeisimmät jalostustavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi

Luonne ja käyttäytyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
Arkojen ja ääniherkkien koirien osuuden pienentäminen	<ul style="list-style-type: none">• Arkoja ja ääniherkkiä koiria ei käytetä jalostukseen.• Vakiinnutetaan käytäntö testata jalostukseen käytettävien koirien luonne luonnetestissä, käyttäytymisen jalostustarkastuksessa tai MH-luonnekuvauksessa.• Kasvatetaan luonteen osalta kuvattujen koirien osuutta populaatiossa.
Terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
Perinnöllisten sairauksien vähentäminen	<ul style="list-style-type: none">• Jatketaan rodun PEVISA-ohjelmaa.• Kasvatetaan muiden terveystutkimusten, kuten silmäpeilausten, DNA-testien ja selkäkuvausten määrää jalostukseen käytettävillä koirilla.
Lisääntyminen	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
Rodun hyvän lisääntymiskyvyn ylläpito	<ul style="list-style-type: none">• Tarkkaillaan lisääntymiseen ja siihen liittyviin mahdollisiin ongelmiin kohdistuvaa seurantaa.• Suljetaan astutusilanteissa haluttomat tai aggressiivisesti käyttäytyvät koirat jalostuksen ulkopuolelle.
Rakenteen ja anatomian terveys	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
Varmistetaan terveen, liioittelemattoman rakenteen säilyminen	<ul style="list-style-type: none">• Pidetään rodun näyttelykäyntimäärät nykyisessä.• Käytetään jalostukseen vain näyttelyissä käyneitä, vähintään laatumaininnalla H palkittuja koiria.• Hyödynnetään myös ulkomuodon jalostustarkastuksia aiempaa enemmän.
Käyttöominaisuudet	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuosituksset, muut toimenpiteet
Pyritään säilyttämään rodun käyttöominaisuudet.	<ul style="list-style-type: none">• Kasvatetaan osallistujamääriä rodun käyttökokeissa.• Otetaan koiran käyttöominaisuudet huomioon jalostuskäyttöä suunniteltaessa.

Jalostuspohja	
Tavoitteet	PEVISA, jalostussuositukset, muut toimenpiteet
Laajennetaan jalostuspohjaa	<ul style="list-style-type: none"> • Kasvatetaan jalostukseen käytettävien koirien lukumäärää. • Hyödynnetään tuontispermaa sekä tuontikoiria jalostuksessa. • Osallistutaan suunnitteilla olevaan kansainväliseen roturisteytysprojektiin.

Pentueiden rekisteröintiin vaikuttavat ehdot

Stabijhoun-pentujen rekisteröinnin ehtona on pentueen molempien vanhempien kynnär- ja lonkkakuvaus (koiran vähimmäisikä kuvaushetkellä 12 kk). Rekisteröinnin raja-arvoksi on asetettu kynnärniveldysplasian aste 1 ja lonkkaniveldysplasian aste C. Kynnärkuvaustuloksen 1 saaneen koiran voi yhdistää vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaisia koiria koskeva poikkeuslupa: ei vaadita kynnärkuvaustulosta.

2. RODUN TAUSTA

Stabijhoun (Friese Stabij, Frisian Pointing Dog) on kotoisin Alankomaiden Frieslandin maakunnasta, erityisesti sen metsäiseltä, kaakkoon ja itään rajoittuvalta alueelta, jossa rotua on kasvatettu usean vuosikymmenen ajan. Rodun esivanhemmat löytyvät todennäköisesti spanieleista (Spanoel, Spaniel), joita tuotiin Alankomaihin pohjoisesta Espanjan miehityksen aikana (1568–1648). On esitetty, että rodulla saattaisi olla yhteyttä myös Saksassa toimineeseen, pienehköön metsästyskoiraan, ”Münsterin koiraan” (Heidewachtel) eli münsterinseisojaan sekä spanieli- ja setterityypiseen, Alankomaiden Drenthen maakunnasta kotoisin olevaan hollanninpeltopyykoiraan (Drentsche Partridge Dog). Muita kaukaisia sukulaisia saattavat olla isomünsterinseisoja ja mahdollisesti pitkäkarvainen saksanseisoja.

Kultaisen keskiajan hollantilaiset taidemaalarit, kuten Gabriel Metsu (1629–1667), liittivät maalauksiinsa usein myös koiran. Kuvan spanielityypisestä koirasta voidaan löytää piirteitä stabijhounista, drentsenpeltopyykoirasta ja pienestä münsterinseisojasta.

Ensimmäiset kirjalliset merkinnät rodusta löytyvät 1800-luvun loppupuolelta. Friisiläinen kirjailija Joost Halbertsam (1789–1896) mainitsi Frieslandin maaseutua käsittelevässä kertomuksessaan koiran nimeltä ”Bijke”, joka nukkui vanhan maanviljelijän housujen päällä. Hän kuvasi koiraan pitkäturkkiseksi, mustaksi koiraksi, joka jahtasi maatilalla tuhoeläimiä. Myöhemmin 1900-luvun kirjoituksissa (mm. J.Halbertsma, W.Dijkstra, N.Hichtum jne.) kuvasivat Bijke´ä - joksi he stabij´a kutsuivat- ”pitkäturkkiseksi, laikukkaaksi koiraksi”, joka oli sekä ”hyvä metsästyskoira että lasten kanssa hyvin toimeen tuleva koira”. Stabij on yhtä vanha kuin friisiläiset itse ja erään selityksen mukaan nimet Bijke tai stabij kuvaavat koiran seisomista metsästäjän rinnalla; sta-mij-bij (stand-by-me).

Historiansa alkuaikoina stabijhoun (friisiläisittäin Stabyhûn) oli lähes yksinomaan pienituloisten maanviljelijöiden ja pientilallisten koira, jonka piti luonnollisesti soveltua ja sopeutua moneen tehtävään, käyttöön ja olosuhteisiin. Stabijhoun osoittautui erittäin monipuoliseksi työ- ja yleiskoiraaksi, joka toimi maatilalla vahtikoira, tuhoeläinten torjuna, pienriistan, kuten myyrien ja hillereiden pyydystäjänä ja luonnollisesti myös metsästyskausiin isännän apuna mm. metsäjänis- ja lintumetsällä. Koiralta

odotettiin myös suojeluvaistoa, kärsivällisyyttä ja ystävällisyyttä lapsia kohtaan sekä kykyä sietää maatilalla muita eläimiä ja karjaa. Viime vuosisadan alussa tarkkavainuinen stabijhoun tuli erittäin tunnetuksi myyränmetsästäjän koirana. Tätä tehtävää stabijhoun hoiti kahdella menetelmällä; joko yksin tai yhteistyössä usein muuta työtä vailla olevan omistajansa (joita kutsuttiin nimellä Wâldsers) kanssa. Huippuvuodet tällä saralla ajoittuivat vuosille 1917–1919, jolloin sekä ”hyvänenäisestä” ja toimintakykyisestä Bijkestä että myyrän nahoista maksettiin huikeita summia. Vuoden 1954 jälkeen myyränmetsästys julistettiin laittomaksi. Tätä ennen myyrät koettiin pelkästään tuhoeläiminä.

Stabijhoun on ennen kaikkea sekä pehmeäsuinen noutaja että hyvävainuinen, tarkkasilmäinen, nopea, järjestelmällisesti ja tehokkaasti etenevä pitkäkarvainen seisija, joka toimii hyvällä ja innokkaalla asenteella. Joidenkin lähteiden mukaan vesityöskentely on stabijhounille jopa vieläkin ominaisempaa kuin maassa työskentely. FCI:n (Federation Cynologique Internationale) luokituksen mukaan stabijhoun on luokiteltu kuuluvaksi ryhmään 7. Seisovat lintukoirat, 1.2 Mannermaisat kanakoirat, Spanieli-tyyppi.

Aikoinaan stabijhounia risteytettiin melko usein toisen Frieslandista kotoisin olevan rodun, pääosin saukon pyyntiin käytetyn vesikoiran, wetterhounin kanssa. Tavoitteena oli näiden kahden friisiläisen työ- ja metsästyskoiran parhaiden piirteiden optimoiminen. Vuonna 1938 muutamat kasvattajat pyrkivät kuitenkin erottamaan stabijhounin ja wetterhounin toisistaan ja vuonna 1942 Alankomaiden Kennelliitto, Raad van Beheer, tunnusti nämä rodut virallisesti omiksi roduikseen. Stabijhoun ja wetterhoun esiteltiin samana vuonna ensimmäisen kerran myös suurelle yleisölle Amsterdamin Voittaja-näyttelyssä. Ensimmäiset vuodet stabijhounin kasvatustyössä omana virallisena rotuna olivat haasteellisia muun muassa siksi, että stabijhounilla ei toivottu esiintyvän wetterhounille tyyppillistä, selän päälle kiertyvää häntää eikä kiharaa turkkia. Vielä tänäkin päivänä nämä ominaisuudet saattavat tulla ajoittain stabijhounilla esille.

Alankomaiden stabij- ja wetterhouniyhdistys Nederlandse Vereniging voor Stabij- en Wetterhounen (NVSW) perustettiin huhtikuun 26. päivänä 1947 ensisijaisena tavoitteena suojella näitä kahta arvokasta friisiläistä rotua ja turvata rotujen tulevaisuus myös tulevaisuudessa. Alankomaissa perustettiin toinen rotuyhdistys Onze Stabyhoun vuonna 2013. Vuonna 2023 siitä tuli Friese Hounen Club, kun se alkoi edustamaan myös wetterhouneja.

[Kanta Suomessa](#)

Ensimmäinen stabijhoun tuotiin Suomeen 1980-luvun lopulla Alankomaista ja marraskuussa 2025 niitä on rekisteröity Suomeen 1 319 kappaletta. Tuontikoiria on haettu Alankomaista, Belgiasta, Ruotsista, Norjasta, Tanskasta ja Ranskasta. Viimeisen kymmenen vuoden aikana pentuja on rekisteröinyt yhteensä 19 eri kasvattajaa.

Ensimmäiset stabijhounit rekisteröitiin Suomeen vuonna 1991, ne olivat kotoisin Alankomaista. Kotimainen kasvatustyö alkoi vuonna 1997 Alankomaissa syntyneellä nartulla ja ruotsalaisella uroksella Nordwart-kennelnimen alla. Ruotsalainen uros oli syntynyt Alankomaissa. Seuraavan kennel Nordwartin pentueen, vuonna 1998, vanhemmat olivat myös hollantilaista syntyperää. Kennel Nordwartin pentueesta syntyi yhteensä 3 pentuetta, viimeisin vuonna 2001. Kaikissa pentueissa oli sama emä, Ulbe Fan't Paradijske. Vuosina 2000–2001 aloittivat pari muuta kenneliä stabijhounien kasvattamisen. Kennel Applehill'sin ensimmäinen pentue syntyi vuonna 2000 ja kennel Hazebadin vuonna 2001. Kennel Trindy's kasvatti ainoan stabijhoun-pentueensa vuonna 2001. Kennelit Applehill's, Hazebad sekä Trindy's aloittivat kasvattamisen kotimaisilla nartuilla. Koirat olivat täys- tai puolisisaruksia. Kaikille käytettiin kuitenkin eri ulkomaalaista urosta.

Vuosittaiset pentuemäärät kasvoivat, mutta populaatio kehittyi geneettisesti yhdenmukaiseksi. Tämä sen vuoksi, että jalostukseen käytetyt nartut yhtä lukuun ottamatta olivat toisilleen läheistä sukua. Geneettistä vaihtelua yritettiin saada käyttämällä näille nartuille **Alankomaissa**, Tanskassa, Ruotsissa ja Belgiassa kasvatettuja uroksia. Valitettavasti populaation geneettistä kokoa pienensi kuitenkin huomattavasti tanskalaissyntyisen Canto-uroksen käyttäminen jalostukseen peräti yhdeksän kertaa. Kennel Applehill'sin kantanarttu Nordwart Adella sai viisi pentuetta, joista neljä oli yhdessä Canton kanssa. Ainoasta pentueesta, jossa oli eri isä, käytettiin jalostukseen kahta narttua. Näiden molempien narttujen pentueiden isänä oli Canto. Canto jätti vuosina 2001–2006 yhteensä 49 pentua, mikä oli lähes puolet tuona aikana syntyneistä pennuista. Näin runsas yhden uroksen jalostuskäyttö supistaa populaation geneettisen pohjan erittäin vähäiseksi, mikäli useita tämän jälkeläisistä käytettäisiin jalostukseen. Kuitenkin ainoastaan kahta Canton jälkeläistä käytettiin jatkossa jalostukseen ja vaikutus jäi näin ollen kohtuulliselle tasolle.

Kun rotu liitettiin PEVISA -ohjelmaan, lisättiin koirakohtainen jälkeläisrajoitus. Rajoitus on pysynyt koko ohjelman ajan samana. Raja-arvona on 21 jälkeläistä niin, että viimeinen pentue kuitenkin rekisteröidään kokonaisuudessaan.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Stabijhoun kuuluu mannermaisten seisojarotujen yhteisen rotujärjestön, Saksanseisojakerho r.y.:n alaisuuteen. Saksanseisojakerho on perustettu vuonna 1943, jolloin yhdistyksen jäseniksi ilmoittautui 27 saksanseisojien harrastajaa.

Tällä hetkellä Suomen Kennelliittoon kuuluvassa rotujärjestössä on noin 2 800 jäsentä, mihin tasoon se on viimeisten seitsemän vuoden aikana keskimäärin vakiintunut. Aluksi rotujärjestön edustamat koirat olivat vain lyhyt- ja karkeakarvaisia saksanseisojia, mutta nyt valikoimaan kuuluu jo 28 erilaista mannermaista seisojarotua tai rotumuunnosta, joihin rekisteröidään vuosittain 750–950 uutta pentua. **Kokonaistekisrekisteröintimääriä tarkastellessa voidaan todeta, että stabijhoun on noussut Suomessa mannermaisista kanakoirista viidenneksi suosituimmaksi roduksi.**

Saksanseisojakerhon tarkoitus on ylläpitää ja kehittää mannermaisista seisojista lintukoiria metsästyksen monitoimikoirina sekä edistää kanakoiraharrastusta Suomessa. Tähän kerho pyrkii järjestämällä roduilleen näyttelyitä, katselmuksia (Junkkari) sekä kanakoirien erikoiskokeita (KAER) ja kilpailuja, julkaisemalla opaskirjoja ja neljästi vuodessa ilmestyvää Saksanseisoja-lehteä sekä näyttely- ja koetulokset sisältävää vuosikirjaa. Kerho myös vaalii ja ohjaa edustamiensa rotujen rodunjalostusta sekä pyrkii kaikin keinoin torjumaan koirien terveydentilaa mahdollisesti horjuttavia perinnöllisiä vikoja ja muita eläinsairauksia sekä tiedottamaan niistä jäsenilleen.

Saksanseisojakerhon hallituksessa on seitsemän jäsentä ja sihteeri. Lisäksi kerhon toimintaa ohjaavat toimikunnat: jalostustoimikunta, ulkomuototoimikunta, koetoimikunta ja tietojenkäsittelytoimikunta. Kerhon toimihenkilöihin kuuluvat myös päätoimittaja, jäsensihteeri, myyntisihteeri, vuosikirjan päätoimittaja ja kotisivujen vastuuhenkilö.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunnassa on kymmenen jäsentä. Jalostusneuvojat valitsee Saksanseisojakerhon vuosikokous. Lyhytkarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa kolme henkilöä ja karkeakarvaisen saksanseisojan jalostusneuvonnasta 3 henkilöä. Bretonien jalostusneuvonnasta vastaa kolme henkilöä, pieni- ja isomünsterinseisojien sekä pitkäkarvaisen

saksanseisojan jalostusneuvonnasta vastaa yksi henkilö ja muiden rotujen jalostusneuvonnasta yhteensä vastaa yksi henkilö. Muiden rotujärjestön alaisuuteen kuuluvien rotujen (22 eri rotua) pentuvälityksestä ja rotutietouden jakamisesta vastaa yhdistyksen vuosikokouksen valitsevat kahdeksan rotuyhteyshenkilöä.

Saksanseisojakerhon jalostustoimikunta määrittelee jalostuksen tavoitteet ja seuraa rotujemme tilaa. Toimikunta ohjaa jalostuksen suunnittelua antamalla lausuntoja ja suosituksia jalostusyhdistelmistä sekä hoitaa pentuvälitystä. Toimikunta pitää yllä jalostusrekisteriä jalostukseen sopiviksi katsotuista koirista. Jalostustoimikunta on mukana järjestelemässä jokavuotista nuorten koirien ikäluokkakatselmusta Junkkaria, vuosikokouksen tai erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettäviä jalostusaiheisia luentopäiviä sekä vastaa jalostuskatselmuksen järjestelyistä.

Lisäksi Suomessa on stabijhounharrastajien vuonna 2006 perustama rekisteröity yhdistys **Suomen Stabijhoun ry (ent. Suomen Stabyhounkerho ry)**. Yhdistyksellä ei ole virallista asemaa Kennelliiton tai rotujärjestön alaisena yhdistyksenä.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Perinnöllisellä monimuotoisuudella tarkoitetaan sitä, että saman lajin yksilöt ovat keskenään erilaisia perimältään. Se tarkoittaa eliöryhmän sisäistä geneettistä muuntelua, kuten geenien eri muotojen runsautta populaatiossa. Perinnöllinen monimuotoisuus on tärkeää lajien sopeutumiskyvylle muuttuvissa olosuhteissa ja toimii rodun kehittymisen ja säilymisen perusedellytyksenä.

Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistyminenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

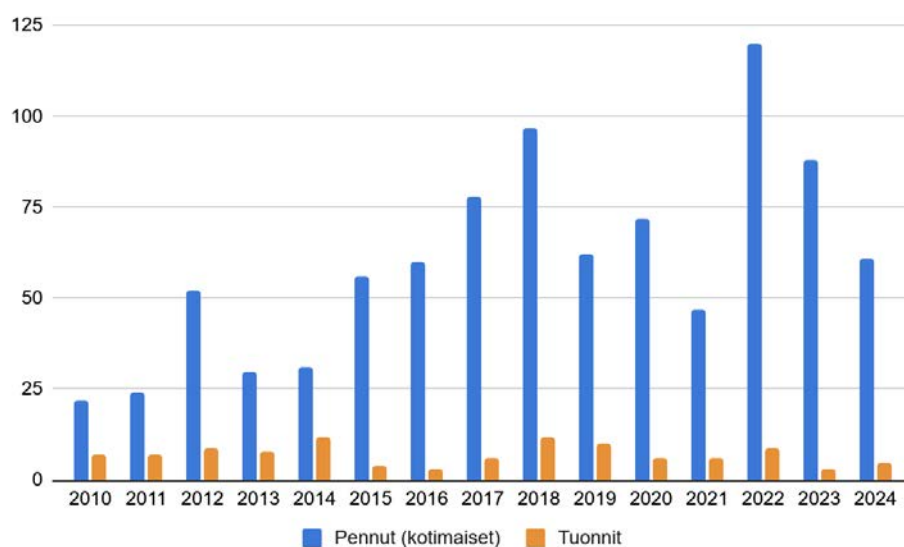
Stabijhounien maailmanlaajuinen populaatio on verrattain pieni moniin muihin rotuihin verrattuna. Rodun geneettinen monimuotoisuus kärsi erityisesti toisen maailmansodan aikana, jonka jälkeen rodun jalostusta jatkettiin huomattavasti aikaisempaa kapeamman koirapopulaation pohjalta. Rotu on hitaasti levinnyt pohjoismaihin, Pohjois-Amerikkaan ja yksittäisiin Keski-Euroopan maihin. Maailmanlaajuisen populaation arvioidaan vuonna 2025 olevan noin 7 000 stabijhounia. Suomen kokonaisrekisteröintimäärä marraskuussa 2025 oli 1 319 yksilöä.

Vuositilasto - rekisteröinnit	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	61	88	120	47	72	62	97	78	60	56	31	30	52	24	22
Tuonnit urokset	0	0	6	3	2	4	4	3	1	2	5	4	4	2	4
Tuonnit nartut	5	3	3	3	4	6	8	3	2	2	7	4	5	5	3
Tuonnit	5	3	9	6	6	10	12	6	3	4	12	8	9	7	7
Rekisteröinnit yht.	66	91	129	53	78	72	109	84	63	60	43	38	61	31	29
Pentueet	12	12	17	8	11	10	17	12	9	10	4	4	8	4	4
Pentuekoko	5.1	7.3	7.1	5.9	6.5	6.2	5.7	6.5	6.7	5.6	7.8	7.5	6.5	6	5.5
Kasvattajat	8	10	11	5	9	7	11	8	6	6	4	4	7	4	4
jalostukseen käytetyt eri urokset															
- kaikki	12	10	16	7	11	9	17	10	9	9	3	4	7	3	4
- kotimaiset	6	6	10	5	7	4	13	4	4	4	1	2	2	1	1
- tuonnit	3	2	4		3	2	3	5	4	2	1	2	1	1	1
- ulkomaiset	3	2	2	2	1	3	1	1	1	3	1	0	4	1	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 7 kk	5 v	4 v 4 kk	4 v 4 kk	5 v 1 kk	4 v 10 kk	3 v 10 kk	4 v 9 kk	4 v 6 kk	4 v 9 kk	4 v 9 kk	3 v 8 kk	4 v 4 kk	2 v 4 kk	2 v 8 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut															
- kaikki	12	12	17	8	11	10	17	12	9	8	4	4	8	4	4
- kotimaiset	9	7	10	6	8	8	13	12	5	5	2	1	4	1	2
- tuonnit	3	5	7	2	3	2	4		4	3	2	3	4	3	2
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 6 kk	4 v	3 v 8 kk	3 v 11 kk	3 v 8 kk	4 v	4 v	3 v 9 kk	3 v 5 kk	3 v 4 kk	3 v 9 kk	3 v 2 kk	4 v 2 kk
Isoisät	18	19	24	15	19	17	24	18	17	13	7	8	14	7	8
Isoäidit	21	20	26	14	21	18	26	17	17	13	7	8	14	7	8

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit

Rodun rekisteröintien vuosittainen lukumäärä

Stabijhouneja rekisteröitiin Suomessa vuosina 2010–2024 yhteensä 1 007 koiraa. Niistä 107 oli tuontikoiria. Edellisellä 15 vuoden ajanjaksolla 2005–2019, rekisteröitiin yhteensä 714 koiraa, joista 98 oli tuontikoiria.



Kuvio 1. Stabijhounien rekisteröinnit Suomessa 2010–2024, 1 007 koiraa, joista 107 oli tuontikoiria.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Rekisteröidyt tuontikoirat	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Tuonnit urokset	0	0	6	3	2	4	4	3	1	2	5	4	4	2	4
Tuonnit nartut	5	3	3	3	4	6	8	3	2	2	7	4	5	5	3
Tuonnit	5	3	9	6	6	10	12	6	3	4	12	8	9	7	7
Muutos edelliseen vuoteen	+2	-6	+3	0	-4	-2	+6	+3	-1	-8	+4	-1	+2	0	-

Taulukko 2. 2010–2024 rekisteröidyt tuontikoirat

Kotimaisen kasvatustyön alettua stabijhounien tuonti Suomeen ulkomailta on vähentynyt huomattavasti, mutta vuoden 2008 jälkeen tuontikoirien määrä on lähtenyt taas kasvuun. Vuosina 2006–2009 Suomeen tuotiin 20 koiraa, 2010–2014 43 koiraa, 2015–2019 35 koiraa ja 2020–2024 29 koiraa. Tuontikoirien käyttö jalostukseen vaikuttaa Suomen stabijhounkantaan myönteisellä tavalla, laajentaen kotimaista jalostuspohjaa.

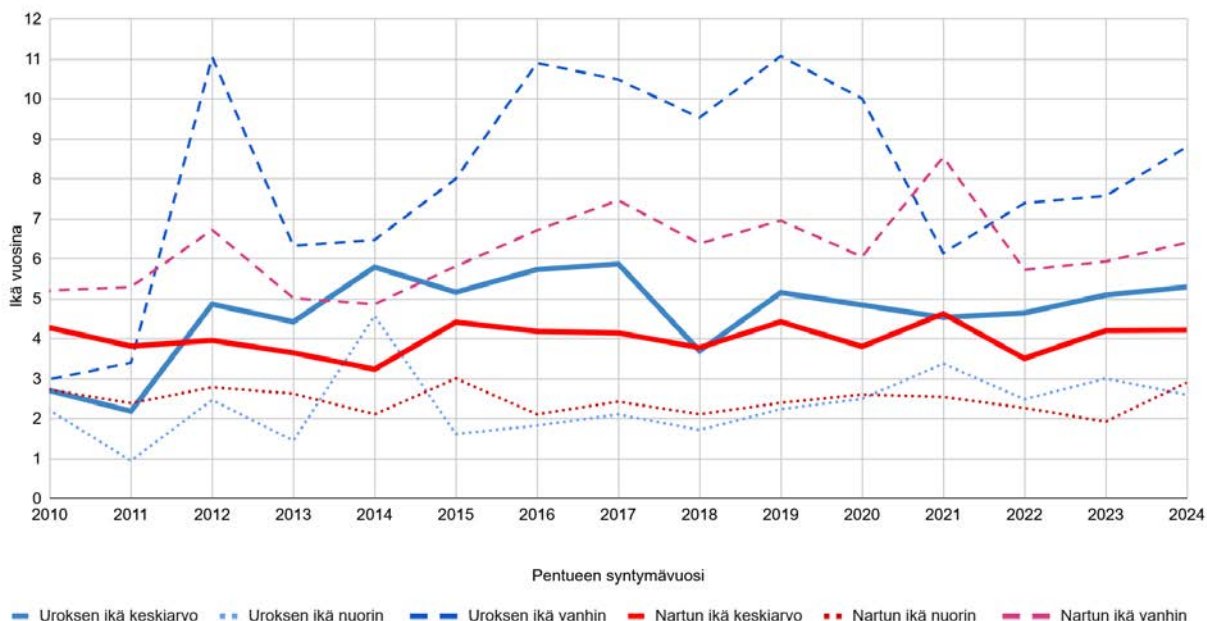
2010–2014 käytettiin jalostukseen yhteensä 20 tuontikoiraa, kuusi urosta ja 14 narttua. Samalla aikavälillä käytettiin lisäksi kahdeksaa ulkomaista urosta jalostukseen. Vastaavasti 2015–2019 jalostukseen käytettiin yhteensä 29 tuontikoiraa, 16 urosta ja 13 narttua. Ulkomaisten urosten käyttö oli pysynyt samalla tasolla edelliseen tarkastelujaksoon verrattuna eli vuosien 2015–2019 välisenä aikana Suomessa käytettiin kahdeksaa ulkomaista urosta jalostukseen.

2019–2024 käytetyistä uroksista 29 oli kotimaista, 11 tuontikoiria ja 11 ulkomaisia uroksia. Nartuilla vastaava jako oli 39 kotimaista ja 14 tuontikoiraa.

Jalostusurosten ja -narttujen keskimääräinen ikä vuosittain

Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on viimeisen viiden vuoden aikana ollut uroksilla 4 v 4 kk – 5 v 7 kk. Vastaavasti nartuilla keskimääräinen jalostuskäytön ikä on ollut välillä 3 v 6 kk – 4 v 1 kk. Yksi jalostukseen käytetty narttu Stardust In Your Eyes Joy Elusive (1 v 11 kk) ei täyttänyt Kennelliiton suositusta jalostuskoiran iäksi (2 v).

Jalostuskoirien ikä 2010-2024



Kuvio 2. Jalostuskoirien ikä vuosina 2010–2024

Vuosittainen rodun sukusiitosprosentin keskiarvo

Sukusiitos vähentää perimän monimuotoisuutta ja kasvattaa sen todennäköisyyttä, että koira perii tietyn geeniparin molemmat versiot eli alleelit samalta esivanhemmalta. Täten sukusiitos vähentää yksilön eriperintäisyyttä eli heterotsygotiaa, mikä lisää myös haitallisten väistyvien geeniversioiden ilmenemistä. Rotuja muodostettaessa on käytetty runsaasti sukusiitosta, koska tarkoituksena on ollut tuottaa tasalaatuisia ja periytämisvarmoja eläimiä.

Tutkimusten mukaan sukusiitoksen haittavaikutukset alkavat näkyä sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa; nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Sukusiitosasteen hidas kasvu monen sukupolven aikana pienentää kuitenkin haittoja verrattuna nopeaan, lähisukulaisten yhdistämisessä tapahtuvaan sukusiitokseen.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on vähintään 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Suomen Kennelliiton yleisessä jalostusstrategiassa suositellaan, että neljän–viiden sukupolven perusteella laskettu sukusiitosaste pysyy alle 6,25 %.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä. Vain samalla sukupolvimäärällä laskettuja sukusiitosasteita voi verrata keskenään. Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan oletusarvoisesti sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää puolet sukupolven kokonaisyksilömäärästä.

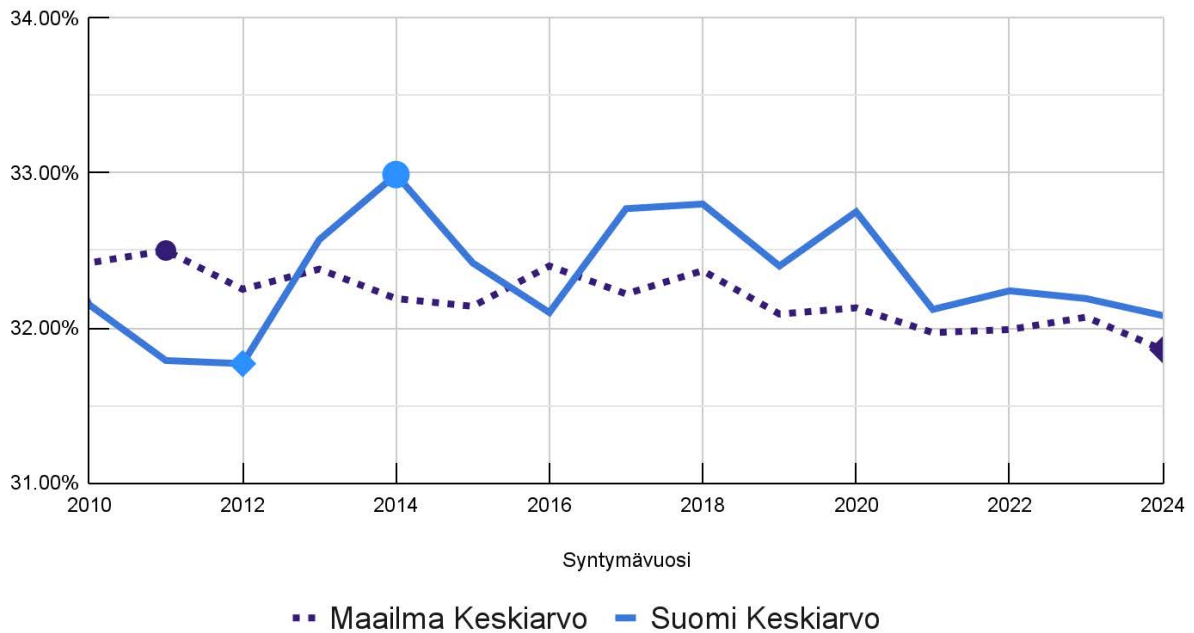
(Lähde: Suomen kennelliitto <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/suksiitos>)

Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän sukusiitosasteet ovat stabijhouneilla aliarvio todellisesta tilanteesta, koska ne on laskettu puutteellisten sukupolvitietojen mukaan. Alankomaiden rotujärjestön NVSW:n ylläpitämä ZooEasy-tietokanta laskee sukusiitoksen jokaiselle koiralle kaikilla sukupolvilla automaattisesti.

Vuositalasto - rekisteröinnit	2025	2024	2023	2022	2021	2020
Pennut (kotimaiset)	96	61	88	120	47	72
Tuonnit	2	5	3	9	6	6
Rekisteröinnit yht.	98	66	91	129	53	78
Pentueet	14	12	12	17	8	11
Pentuekoko	6,9	5,1	7,3	7,1	5,9	6,5
Kasvattajat	12	8	10	11	5	9
jalostukseen käytetyt eri urokset						
- kaikki	11	12	10	16	7	11
- kotimaiset	7	6	6	10	5	7
- tuonnit	4	3	2	4		3
- ulkomaiset	0	3	2	2	2	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 2 kk	5 v 7 kk	5 v	4 v 4 kk	4 v 4 kk	5 v 1 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut						
- kaikki	14	12	12	17	8	11
- kotimaiset	11	9	7	10	6	8
- tuonnit	3	3	5	7	2	3
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v	4 v 1 kk	3 v 9 kk	3 v 6 kk	4 v	3 v 8 kk
Isoisät	19	18	19	24	15	19
Isoäidit	19	21	20	26	14	21
Suksiitosprosentti	1,20 %	0,98 %	1,14 %	1,40 %	1,46 %	1,94 %

Taulukko 3. Vuositalasto - rekisteröinnit

Vuosittainen rodun sukusiitosprosentin keskiarvo kaikilla sukupolvilla 2010-2024



Kuvio 3. Vuosittainen rodun sukusiitosprosentin keskiarvo kaikilla sukupolvilla 2010–2024

Kaikki koirat kantavat perimässään enemmän ominaisuuksia kuin mitä niiden ulkoasusta nähdään. Myös niillä huippukoirailla, joilla ei nähdä mitään negatiivisia piirteitä, saattaa olla piilevinä esimerkiksi erilaisille sairauksille altistavia geenialleleja. Monet epätoivotut ominaisuudet, kuten esimerkiksi sairaudet, ”ilmestyvät” rotuihin usein tiettyjen sukulinjojen liikakäytön ja siten geneettisen monimuotoisuuden vähenemisen seurauksena. Geneettisesti monimuotoisessa populaatiossa haitalliset alleelit eivät yleensä tule näkyviin eivätkä muodostu ongelmaksi, koska edulliset alleelit peittävät ne. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä. Tulehdussairaudet, autoimmuunitaudit sekä allergiat voivat olla seurausta geenikirjon kapenemisesta. Niinpä koirakannan pitämiseksi terveenä ja elinvoimaisena, tulee kanta pitää geneettisesti mahdollisimman laajana ja monimuotoisena. Jalostus ja perinnöllinen edistyminen ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suomalaisen populaation sukusiitos liikkuu 32–33 % välillä, mikä on korkeampi, kuin täyssisarusten sukusiitoprosentti 25 %. Maailmanlaajuisen stabijhoun-populaation sukusiitoksen keskiarvo on vuonna 2025 32,1 %, mikä on erittäin korkea. On todettu, että rodussa esiintyy selkeitä sukusiitostaantumien merkkejä: eliniän lyhenemistä, pienempää kokoa, vähenevää pentutuottoa sekä kasvavia terveys- ja käyttäytymisongelmia. Nämä ongelmat korreloivat suoraan vanhempien välisen sukulaisuuden kanssa. Koska rodun sisäinen sukulaisuus on jo liian korkea, ongelmaa ei voida ratkaista rodun sisäisellä jalostuksella. Ainoa realistinen ratkaisu on geneettisen monimuotoisuuden palauttaminen – esimerkiksi roturisteytysohjelmien ja avoimen kantakirjan kautta – sekä DNA-testien hyödyntäminen jäljellä olevan geneettisen vaihtelun säilyttämiseksi.

Stabijhoun rodun jalostuksessa onkin tärkeää käyttää kansainvälistä tietokantaa sukutauluja vertaillaessa. Kennelliiton suositusten mukaan sukusiitosaste ei tulisi olla yli 6,25 % noin viiden sukupolven mittaisissa

sukutauluissa. Stabijhounella näin tarkasteltuna sukusiitosprosentit pysyttelevät 1–2 % tuntumassa, mikä vaikuttaa hyvältä, mutta maailmanlaajuisesti pienen populaation näkökulmasta sukusiitosta tulisi tarkastella koko sukutaulusta, jolloin saadaan tarkempi kuva sukulaisuudesta.

4.1.2 Jalostuspohja

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen sukupolvittainen lukumäärä

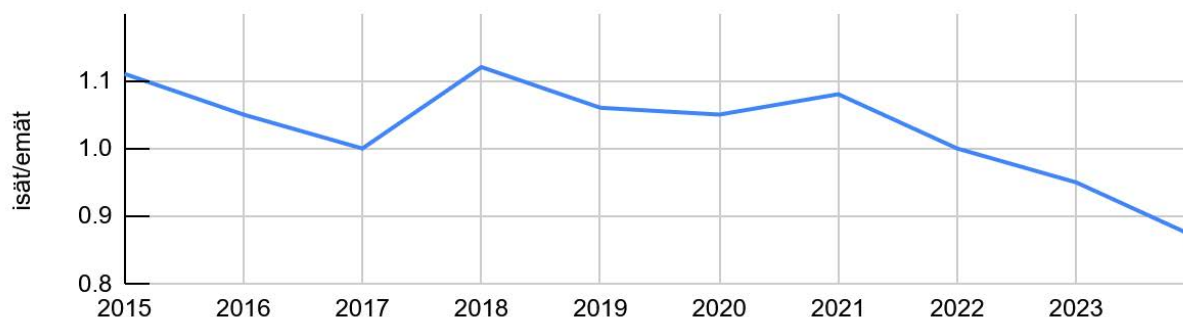
Per sukupolvi (4 vuotta)	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
- pentueet	49	48	46	46	50	48	48	35	27	26	20	20	17	12	12
- jalostukseen käytetyt eri urokset	34	37	38	41	39	38	37	27	21	20	15	18	14	11	10
- jalostukseen käytetyt eri nartut	39	39	38	38	37	36	33	27	20	18	17	15	13	8	8
- isät/emät	0,87	0,95	1,00	1,08	1,05	1,06	1,12	1,00	1,05	1,11	0,88	1,20	1,08	1,38	1,25
- tehollinen populaatio	50 (51%)	51 (53%)	51 (55%)	52 (57%)	50 (50%)	49 (51%)	46 (48%)	36 (51%)	27 (50%)	25 (48%)	22 (55%)	21 (52%)	18 (53%)	12 (50%)	11 (46%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0.05	0.07	0.1	0.13	0.12	0.18	0.21	0.24	0.3	0.22	0.19	0.19	0.21	0.28	0.29
- nartuista käytetty jalostukseen	0.07	0.12	0.2	0.25	0.23	0.23	0.21	0.23	0.25	0.24	0.21	0.24	0.26	0.31	0.26

Taulukko 4. Jalostuspohja per sukupolvi

Rodun terveyden ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että geneettinen pohja on mahdollisimman laaja. Tämä tarkoittaa sitä, että mahdollisimman montaa jalostuskelpoista yksilöä tulisi käyttää jalostukseen ja kannan tulisi myös koostua mahdollisimman monista koirista, jotka eivät ole sukua keskenään. Jalostuspohjaa voi laajentaa tehokkaasti vain käyttämällä sekä useita erisukuisia narttuja että uroksia. Yhdistelmien sukusiitosprosentin tulisi myös olla mahdollisimman alhainen. Vuosien 2015–2024 aikana Suomessa on tehty kaksi uusintayhdistelmää. Pienessä rodussa uusintayhdistelmien teko on erittäin harvoin perusteltua.

Isät/emät-suhde on pysynyt lähellä yhtä, joka kertoo tasaisesta urosten käytöstä. Suhde lähti laskuun vuonna 2021, jolloin se oli 1,08, ja vuoden 2022 jälkeen se laski alle yhteen.

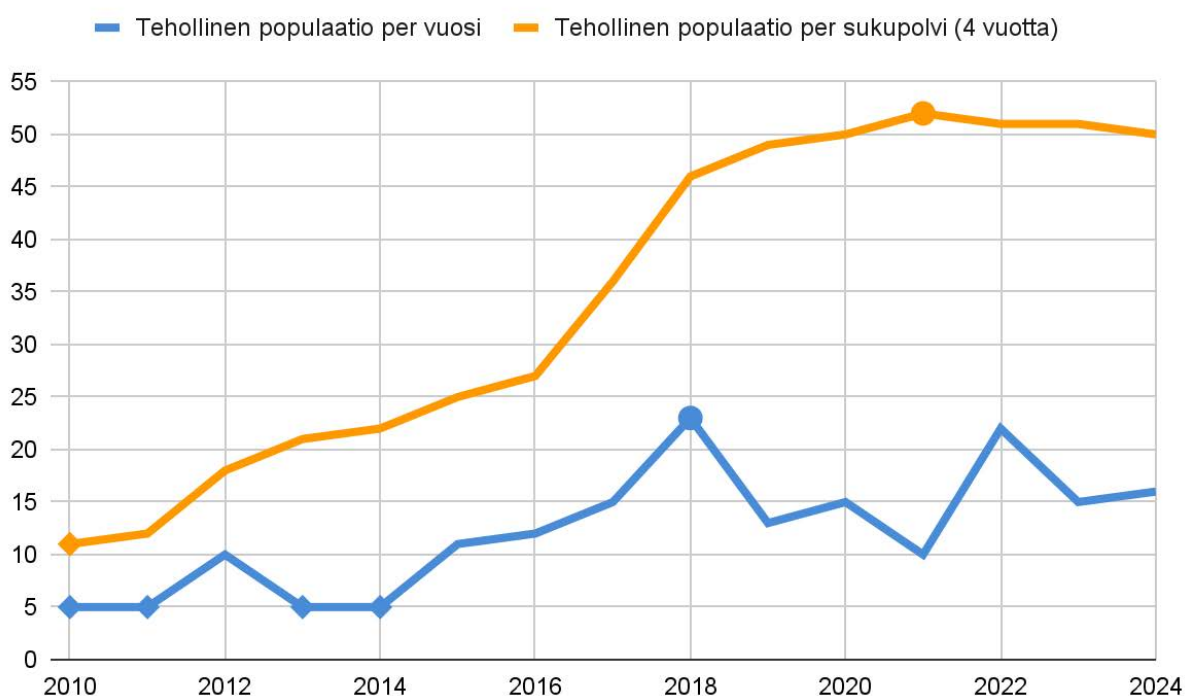
Isät/Emät suhde vuosittain



Kuvio 4. Stabijhounien Isät/emät suhde vuosina 2015–2024

Tehollinen populaatiokoko

Tehollinen populaatiokoko kuvaa suvun jatkamiseen käytettyjen yksilöiden määrää. Teholliseen populaatiokokoon vaikuttaa jalostuseläimen sukupuoli. Esimerkiksi käytettäessä 50 narttua ja 50 urosta teholliseksi populaatiokooksi saadaan 100, mutta jos käytetään 50 narttua ja vain 5 urosta teholliseksi populaatiokooksi saadaan 18,2. Tehollinen populaatiokoko on hyvä mittari määriteltäessä niin sanotun suljetun populaation kokoa. Suomen stabijhounkantaan sekoittuu jatkuvasti uutta verta käytettäessä jalostuksessa erisukuisia tuontikoiria, tekemällä astutusmatkoja ulkomaille ja keinosiementämällä suomalaisia narttuja ulkomaisten urosten spermalla. Jalostuspohja on kuitenkin hyvin kapea, mikä rajoittaa rodun perinnöllistä monimuotoisuutta. Moni jalostukseen käytetyistä koirista on sukua toisilleen, koko kannan sukusiitosaste on korkeampi. Lisäksi monet jalostukseen käytetyt tuontikoirat ja ulkomaiset koirat ovat läheistä sukua Suomessa oleville koirille.



Kuvio 5. Suomen stabijhounkannan tehollinen populaatiokoko per vuosi ja sukupolvi 2010–2024

Tuontikoirien määrän pysyminen hyvällä tasolla on helpottanut jalostusuroksen löytämistä Suomesta. Tuontikoiria, narttuja ja uroksia, tulisi käyttää jalostukseen, jos ne siihen soveltuvat. Lisäksi kotimaisia koiria tulee myös hyödyntää kasvatuksessa. Vuosien 2015–2019 välisenä aikana rodun keskimääräinen tehollinen populaatio per vuosi suomessa on ollut 14,80. Vuosien 2020–2024 keskiarvo on noussut ja tarkastelujakson tehollisen populaation per vuosi keskiarvo on ollut 15,60. Jotta geneettistä monimuotoisuutta saadaan parannettua ja rodun elinvoimaisuus säilytettyä, tulee rodun yksilöitä käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti. Myös yksittäisten sukulinjojen liikkakäyttö tulee ottaa huomioon, kun tehdään jalostusvalintoja.

Vuosina 2019–2024 Suomessa käytettiin jalostukseen 51 eri urosta ja 53 eri narttua. Vastaavat luvut vuosina 2015–2019 olivat 43 urosta ja 38 narttua. Viimeisimmällä tarkastelujaksolla kolmea urosta, Sandhill Chili's Eerie Elrond, Routakummun Lystikäs Eero sekä Mi Biras Atlas, käytettiin kolme kertaa.

Muut jalostukseen käytetyt urokset saivat ajanjaksolla yhden tai kaksi pentuetta. Niistä yhdellätoista oli jo yksi tai useampi pentue.

Vastaavasti nartuista yhtä, Liebe-Lobke Jiska Ut It Griene Hert, oli käytetty vuosien 2019-2024 aikana jalostukseen kolmesti (yhteensä 21 jälkeläistä). Muut jalostukseen käytetyt nartut saivat ajanjaksolla yhden tai kaksi pentuetta. Niistä Ohped Dal Vikkelä Ruusunen sai yhden pentueen ajanjaksolla 2015–2019 ja kolme ajanjaksolla 2014–2019 (yhteensä 12 jälkeläistä), sekä Dream Track Wave After Wave sai kaksi pentuetta ajanjaksolla 2019–2024 ja yhden ajanjaksolla 2015–2019 (yhteensä 21 jälkeläistä), ja Dundra yhden pentueen ajanjaksolla 2019–2024 ja kaksi ajanjaksolla 2015–2019 (yhteensä 20 jälkeläistä).

Käytetyimmät jalostuskoirat

2015-2024			Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Syntymä vuosi	Uros	Pentueita	Pentuja	%-osuus	kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	2017	HAZEBAD ONE FOR ALL ALBIN	2	17	2,29%	20%	1	3	3	27
2	2012	LENSTRA ABE FÂN FRYSCHE KOMÔF	3	25	3,37%	3%	16	104	3	25
3	2018	SANDHILL CHILI'S EERIE ELROND	3	25	3,37%	7%	0	0	3	25
4	2008	ÅHLSKOGEN'S STABY JEHU	4	22	2,97%	10%	13	74	4	22
5	2014	JOURI REMMERT FAN 'T MOLENAARS HIEM	3	21	2,83%	13%	5	30	3	21
6	2010	ENZO JIDMER FAN DE MOAIE HÖVINGEN	3	20	2,70%	15%	4	33	3	20
7	2016	ROUTAKUMMUN LYSTIKÄS EERO	3	20	2,70%	18%	2	13	3	20
8	2021	SEMI-SECO DES GRANDES DUCHESSES DE POUCHKINE	1	6	0,81%	84%	0	0	3	18
9	2019	MILOMISS ADVENTUROUS MARCO POLO	2	16	2,16%	22%	0	0	2	16
10	2017	MI BIRAS ATLAS	3	16	2,16%	25%	0	0	3	16
11	2014	COASTAL STARS DECEMBER NOEL	3	16	2,16%	27%	8	51	3	16
12	2020	RORERON GIRASOLO	1	10	1,35%	47%	0	0	2	16
13	2018	MILOMISS NORTHERN LIGHTS AHTI	2	15	2,02%	29%	0	0	2	15
14		AELDERT JILLES V. HOLWERDA SATHE	2	15	2,02%	31%	1	7	2	15
15		DIEZEL	2	14	1,89%	33%	2	8	2	14
16		ÄTTA SMÅ TASSARNAS EXXON	2	14	1,89%	35%	8	61	2	14
17	2015	KIEK BODY FAN 'T MOLENAARS HIEM	2	13	1,75%	36%	0	0	2	13
18	2018	DREAM TRACK ITS MR BROWN	2	13	1,75%	38%	2	9	2	13
19	2018	SANDHILL CHILI'S DOTTED DARTAGNAN	2	12	1,62%	40%	0	0	2	12
20	2012	FRISIAN GEM DONIAS DUBBELT	2	12	1,62%	41%	2	6	2	12

2015-2024	Tilastointiaikana	Toisessa polvessa	Yhteensä
-----------	-------------------	-------------------	----------

Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden (2015–2024) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta (Tuonnit on lihavoitu ja ulkomaiset alleviivattu.)

2015-2024			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Syntymävuosi	Narttu	Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	2011	GADAU GAETSKE VD KRAAY HEIDE	2	14	1,89%	5	31	3	23
2	2010	OHPED DAL QUINCAS QAUNIS	2	15	2,02%	6	40	3	22
3	2014	DREAM TRACK WAVE AFTER WAVE	3	21	2,83%	2	14	3	21
4	2019	SANDHILL CHILI'S FUNKY FIRIEL	2	21	2,83%	0	0	2	21
5	2017	LIEBE-LOBKE JISKA UT IT GRIENE HERT	3	20	2,70%	4	21	3	20
6	2012	DUNDRA	3	20	2,70%	2	15	3	20
7	2013	PHEENIX V. HOLWERDA SATHE	2	19	2,56%	3	16	2	19
8	2009	WELMOED MUSKE V.D. EENHOORNLEIJN	1	9	1,21%	6	43	2	19
9	2019	ULVEMOSEN HUNTERS FARFELLA	2	18	2,43%	0	0	2	18
10	2010	HAZEBAD JAPKE NEANKE	3	14	1,89%	8	44	4	18
11	2019	HAZEBAD WHET'S SAINA OF POWER PUFF	1	9	1,21%	0	0	2	18
12	2013	COASTAL STARS BOLERO JEANKE	2	17	2,29%	3	30	2	17
13	2019	MILOMISS ADVENTUROUS COCO CHANEL	2	16	2,16%	1	3	2	16
14	2017	RØGILD'S NEEMA FENJA KERST TYS	2	16	2,16%	1	7	2	16
15	2017	OHPED DAL ERINOMAINEN MIELITTY	2	16	2,16%	0	0	2	16
16	2020	OHPED DAL CHANDLER IS A GIRL	2	16	2,16%	0	0	2	16
17	2016	LOURA LYKKE LI FAN DE MOAIE HÖVINGEN	2	15	2,02%	7	47	2	15
18	2018	FRIESVIK'S ZORA AF ZELDA OF LUI	2	15	2,02%	2	9	2	15
19	2012	MARRONDALES EMMY	1	6	0,81%	3	22	2	15
20	2012	OHPED DAL VIKKELÄ RIN TIN TIN	2	14	1,89%	2	12	2	14

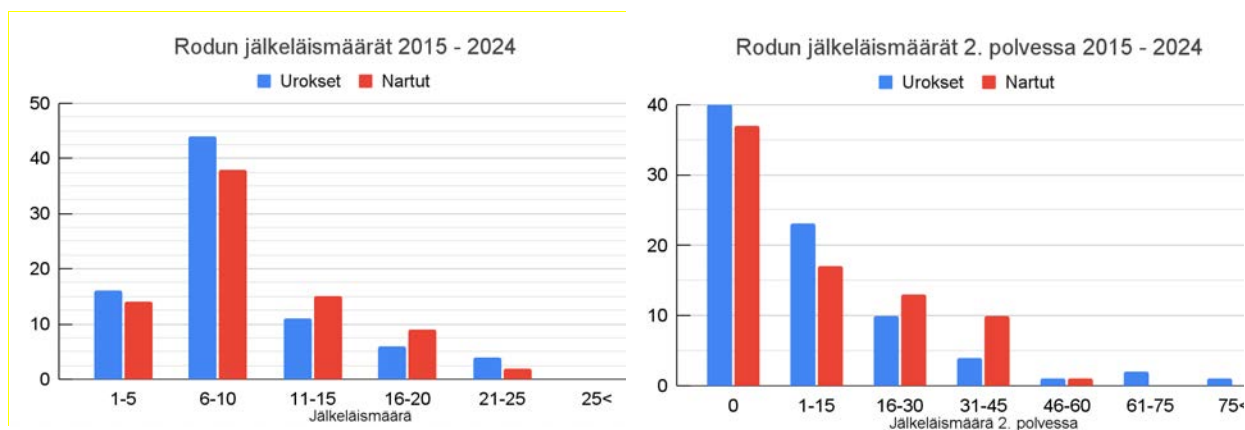
Taulukko 6. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua (Tuonnit on lihavoitu)

Suomen Kennelliiton yleinen jalostusstrategia suosittelee, että yhdenkään koiran elinikäinen jälkeläismäärä ei ylitä 5 % rodun populaatiossa yhden sukupolven (4 v) jaksolla rekisteröidyistä pennuista.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Rekisteröinnit (4 v)	339	351	332	312	343	328	316	250	204	202	173	159
Jälkeläismäärä	16.95	17.55	16.6	15.6	17.15	16.4	15.8	12.5	10.2	10.1	8.65	7.95

Taulukko 7. Suositellun jälkeläismäärän laskennallinen arvio

Rekisteröidyt koirat 4 vuoden ajalta kerrottuna 0,05, eli vuoden 2024 suositeltua jälkeläismäärää varten on laskettu yhteen 2021–2024 rekisteröinnit ja se kerrottu 0,05 = 16,95.



Kuvio 6. Rodun jälkeläismäärät Suomessa käytetyillä uroksilla ja nartuilla 2015–2024 (Lähde KoiraNet)

Vaikka vuonna 2013 asetettu 21 jälkeläisen PEVISA-ehto oli laskennallisesti yläkanttiin, niin se on antanut tilaa populaation kasvulle. Oheisesta taulukosta voidaan todeta, että suurimmalla osalla Suomessa jalostukseen käytetyistä koirista on 6–10 jälkeläistä. Toisessa polvessa monella koiralla ei ole vielä yhtään jälkeläisiä, mutta tämä johtunee ensimmäisen polven jälkeläisten iästä. Toisen sukupolven suuria jälkeläismääriä tulee seurata ja huolehtia, ettei yksittäisen koiran tai sukulinjan osuus nouse liian korostetusti populaatiossa.

#	Uros	Jalostukseen käytetyt pennut Suomessa	Toisessa polvessa		#	Narttu	Jalostukseen käytetyt pennut Suomessa	Toisessa polvessa	
			Pentueita	Pentuja				Pentueita	Pentuja
1	LENSTRA ABE FÂN FRYSKÉ KOMÔF	13	16	104	1	LOURA LYKKE LI FAN DE MOAIE HÖVINGEN	5	7	47
2	ÄHLSKOGEN'S STABY JEHU	8	13	74	2	HAZEBAD JAPKE NEANKE	5	8	44
3	ÄTTA SMÅ TASSARNAS EXXON	6	8	61	3	WELMOED MUSKE V.D. EENHOORNLEIJN	5	6	43
4	COASTAL STARS DECEMBER NOEL	4	8	51	4	OHPEP DAL QUINCAS QAUNIS	4	6	40
5	PAKSENARRIONS BRAVISSIMO FINDULIAS	2	5	36	5	SINISUVEN FREDERIKA	4	5	36
6	SIR TIEVO V.D. EENHOORNLEIJN	4	6	34	6	SANDHILL CHILI'S AMOROSO ALLETA	2	4	35
7	ENZO JIDMER FAN DE MOAIE HÖVINGEN	2	4	33	7	OHPEP DAL VIKKELÄ RUUSUNEN	4	6	33
8	KAYOBA'S KING OF STARS	4	4	31	8	HAZEBAD FLYING DUTCH CHIARA	5	6	33
9	JOURI REMMERT FAN 'T MOLENAARS HIEM	3	5	30	9	OHPEP DAL ÄSSÄ HURLUMHEI	2	4	33
10	HAZEBAD LIONHEART BAAKO	3	5	28	10	GADAU GAETSKE V.D KRAAY HEIDE	4	5	31
11	HAZEBAD LORDIAN BACCUS	2	4	26	11	MILOMISS LOVE ME TENDER GRACE	3	6	31
12	RØGILD'S KEIN FENJA HESSEL	4	4	23	12	COASTAL STARS BOLERO JEANKE	2	3	30
13	COASTAL STARS BOOGY-WOOGY JURRE JR	3	3	23	13	OOBJE OOBKE V.D. KRAAY HEIDE	4	4	29
14	SINISUVEN FERNANDO	1	3	22	14	DIMKA FENSKE FAN DE MOAIE HÖVINGEN	3	5	28
15	FRIESVIK'S ZEIJÉ AF ZELDA OF LUI	2	2	18	15	OHPEP DAL BLACKWHITE WHETU	2	3	25
16	OHPEP DAL OLIPAS OPETUS	2	4	18	16	OHPEP DAL ÄSSÄ HÄSSÄKKÄ	2	3	23
17	COASTAL STARS FRANS NUUTINPOIKA	3	3	17	17	OHPEP DAL AALLOTTAREN ALEIDA	2	4	22
18	HAZEBAD HILLOCK BUNGO	1	2	16	18	MARRONDALES EMMY	2	3	22
19	SANDCROFT'S ITS GOLDA OF JARI	1	2	14	19	LIEBE-LOBKE JISKA UT IT GRIENE HERT	3	4	21
20	ROUTAKUMMUN LYSTIKÄS EERO	1	2	13	20	HAZEBAD MIRACLE GRACE'S SURPRISE	2	2	18

Taulukko 8. 2015–2024 Urokset ja nartut joilla eniten jälkeläisiä toisessa polvessa. Saman isä- ja emälinjan koirat on merkitty samalla värillä.

Tarkastelujakson 2020–2024 aikana pentueita syntyi 62, eri isä oli 45 ja emiä 47. Syntyneiden pentueiden isistä 11 ja emistä 13 on myös isovanhempana joissakin ajanjakson pentueista. Yksittäisten jalostuskoirien jälkeläisten osuus koko populaatiosta on pysynyt maltillisena ja alle Kennelliiton suositusten, mutta toisen sukupolven pentueita tarkastellessa yhden koiran (Lenstra Abe Fan Fryske

Komof) toisen polven jälkeläisten määrä ylittää lähes 1/3:aan tarkastelujakson rekisteröityjen koirien määrästä.

4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa

NVSW:n ZooEasy-järjestelmän dataan pohjautuen voidaan arvioida, että vuonna 2025 on maailmanlaajuisen populaation koko noin 7 000 stabijhounia.

Sija	Vuositalasto syntyneet pennut	Yht.	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
1	Alankomaat	3893	233	376	360	483	384	342	404	390	507	414
2	Tanska	937	80	93	106	113	110	92	104	100	82	57
3	Suomi	746	63	90	119	53	80	54	101	82	60	44
4	Ruotsi	492	34	36	56	67	28	48	65	37	65	56
5	Pohjois-Amerikka	364	50	14	23	56	33	48	48	28	29	35
6	Iso-Britannia	323	39	38	44	54	14	50	20	34	6	24
7	Norja	277	33	35	51	22	38	26	11	20	14	27
8	Saksa	134	0	8	26	16	0	20	29	14	21	0
9	Belgia	60	3	8	9	11	6	8	8	0	7	0
10	Tseki	41	0	0	4	0	0	0	15	11	11	0
11	Ranska	11	0	0	1	10	0	0	0	0	0	0
12	Puola	8	7	0	0	0	1	0	0	0	0	0
13	Sveitsi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Taulukko 9. Syntyneet pennut maittain 2015–2024

Alankomaat

Rodun kotimainen rotujärjestö De Nederlandse Vereniging voor Stabij- en Wetterhounen, NVSW, perustettiin 26. toukokuuta 1947 ja se toimii sekä stabij- että wetterhounien rotujärjestönä. Alankomaissa on vuosina 2015–2024 syntynyt 3 894 stabijhounia, joka on 53 prosenttia maailmanlaajuisesta populaatiosta. NVSW:n lisäksi Alankomaissa on myös toinen rotuyhdistys, Friese Hounen Club.

NVSW ylläpitää maailmanlaajuisesti rodun kattavaa ZooEasy-tietokantaa, johon jokaisella halukkaalla on pääsy maksullisten tunnusten kautta. NVSW järjestää vuosittain rodun erikoisnäyttelyn Alankomaissa. Lisäksi yhdistys organisoii kahdesti vuodessa kasvattajapäivä-tapahtuman, joihin kootaan kaikki edellisten vuosien pentueet vanhempineen arvioitavaksi.

Rodun kotimaassa Alankomaissa on ajanjaksolla 2015–2024 rekisteröity yhteensä 3 893 stabijhounpentua. Pentueita oli 624.

Vereningsfokreglement (VFR)	Friese Hounen Club	NVSW
Lonkkatulos	C yhdistetty vain A tai B kanssa	C
Kynnärtulos	1 vain 0 kanssa	1 (2026 alkaen)
CD	Kyllä	Kyllä
Nartun ikä	Vähintään 18 kk Ensimmäinen pentue ennen 72 kk (6 v) ikää Enintään 96 kk (8 v)	

Jälkeläismäärä uros	10 pentuetta	8 pentuetta Alankomaissa ja 2 pentuetta ulkomailla (lisävaatimus: vain 3 pentuetta 2 vuoden sisällä)
Jälkeläismäärä narttu	4 pentuetta	5 pentuetta (lisävaatimus: nartulla saa olla enintään 2 pentuetta 2 vuoden aikana. 2 peräkkäisen pentueen syntymän välillä oltava vähintään 12 kk.)

Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla lonkkaniveldysplasiausunto, jonka raja-arvona on lausunto C. Kuitenkin niin, että C-lonkkaisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain A- tai B-lonkkainen koira. NVSW suosittaa, että lonkkakuvat otetaan ilman koiran rauhoittamista. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee yksi tai kaksi näyttelykäyntiä laatumaininnalla ”erittäin hyvä” tai ”erinomainen” hollantilaisen tuomarin arvostelemana. Jalostukseen käytettäviltä koirilta tulee testata CD (Cerebral Dysfuction) -geeni. Lisäksi jalostuskoirille suositellaan tehtävän jalostustarkastus, jossa koiran ulkoiset mitat tallennetaan ylös ja omistaja täyttää koirastaan kyselylomakkeen sen terveydestä ja luonteesta.

Vuodesta 2026 alkaen uusilta jalostukseen käytettäviltä stabijhouneilta vaaditaan myös kyynärnivellausunto. Aiemmin jalostukseen käytettyjen koirien osalta on kahden vuoden siirtymäaika, joten niiltä vaaditaan jatkojalostuskäyttöä varten lausunto 2028 alkaen. Raja-arvo jalostuskäytölle on 1. Kuvausikä kyynärpäiden osalta on oltava vähintään 18 kuukautta. Lonkkien kuvauksen vähimmäisikä on 12 kuukautta.

NVSW on teettänyt Utrechtin yliopiston sekä Raad van Beheerin asiantuntijoiden kanssa selvityksen rodun geneettisen monimuotoisuuden tilasta. Selvityksen jälkeen käytiin pitkään keskustelua toimenpiteistä rodun monimuotoisuuden parantamiseksi. NVSW hyväksyi 22. maaliskuuta 2025 jäsenkokouksessaan roturisteytysuunnitelman käynnistämisen. Yhdistys on toteuttanut toisen rotunsa, wetterhounin, osalta roturisteytysohjelmaa jo usean vuoden ajan.

NVSW on organisoinut 2000-luvulla useita kansainvälisiä tapaamisia ja koulutuksia muiden maiden rotuyhdistyksille. Tapaamisten ohjelmallistalla on ollut esimerkiksi ulkomuotoon keskittyvää koulutusta, pienen populaation jalostaminen sekä rodun terveys ja jalostussuosituksot eri maissa. Kokouksiin on ollut mahdollista lähettää kunkin maan rotuyhdistyksistä 1–2 henkilöä. NVSW järjesti viimeisimmän kansainvälisen kokouksen kesäkuussa 2024. Kokoukseen osallistui neljä suomalaista kasvattajaa ja rotuyhdistysten edustajaa.

Ruotsi

Ensimmäinen pentue syntyi Ruotsissa vuonna 1997 ja Svenska Stabijhoun Klubben, SvSK, perustettiin vuonna 2000. 2020–2024 Ruotsissa syntyi 221 pentua ja tuontikoiria rekisteröitiin yhteensä 18. Rekisteröintimäärät pysyivät edelliseen tarkastelukauteen nähden samalla tasalla. Tällöin (2012–2019) pentuja syntyi yhteensä 234 ja tuontikoiria rekisteröitiin samat 18 kappaletta. Pentueiden määrä vuodessa on ollut korkeimmillaan vuosien 2009–2013 välillä 11–16 pentuetta vuodessa, jonka jälkeen se on laskenut 4–11 pentueen vuositason. Vuonna 2024 pentueita syntyi viisi. Vuoden 2024 loppuun mennessä Ruotsiin on rekisteröity yhteensä 1 526 stabijhounia.

Svenska Stabijhoun Klubben, SvSK, suosittaa jalostukseen käytettäville koirille vähintään kahta näyttelykäyntiä laatumaininnalla ”erittäin hyvä”. Koiralla ei myöskään tulisi olla negatiivista huomautusta luonteesta näyttelyarvosteluissa. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla lonkkaniveldysplasialausunto ja lonkkaniveldysplasian raja-arvona on lausunto C. Kuitenkin niin, että C-lonkkaisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain A-lonkkainen koira. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla kyynärveldysplasialausunto ja kyynärveldysplasian raja-arvona on lausunto 1. Kuitenkin niin, että 1-kyynäräisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain 0-kyynäräinen koira. Ennen kuin koira, jolla on C-lonkka tai 1-kyynärä, käytetään jalostukseen tulisi sen pentuesisaruksista vähintään puolet olla virallisesti lonkka- ja kyynärkuvattuja. Lisäksi jalostukseen käytettäviltä koirilta tulee testata CD (Cerebral Dysfuction) -geeni tai sen on oltava pääteltävissä vanhempien tulosten perusteella. Tricolor-väristä koira ei saa käyttää jalostukseen. Leikkaava purenta on ainoa jalostuskoirilla sallittu purenta rodussa.

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla vähintään 24 kk ikäisiä. Yhdistelmien sukusiitosprosentin suositellaan jäävän alle 3,25 %. Uusintayhdistelmien tekoa ei suositella. Koiran jälkeläisistä vähintään 50 % tulisi olla virallisesti lonkka- ja kyynärkuvattuja ennen kuin sitä käytetään uudelleen jalostukseen. SvSK suosittaa myös, että vähintään toisella yhdistelmän vanhemmista on suoritettu MH-luonnekuvaus tai BPH-testi.

Ruotsissa stabijhouneja käytetään monipuolisesti eri harrastuslajeihin sekä jonkin verran myös metsästykseen. Suosittuja lajeja ovat näyttelyiden lisäksi MEJÄ, agility, rallytoko ja nose work. Ruotsissa stabijhouneja käytetään Suomea enemmän luonnekuvauksissa, MH-luonnekuvauksissa ja BPH-testissä.

Norja

Norjaan tuotiin ensimmäinen stabijhoun vuonna 1998 Ruotsista. Tämän jälkeen koiria on tuotu Ruotsin lisäksi myös Tanskasta, Alankomaista ja Suomesta. Norjan ensimmäinen stabijhoun-pentue syntyi vuonna 2005 kennel Naessgardeniin ja Norsk Stabyhoun Klubb perustettiin vuonna 2007. Vuosien 2015–2024 välisenä aikana Norjassa rekisteröitiin yhteensä 277 stabijhounia. Vuonna 2024 Norjan yhdistyksen listalla oli yhdeksän kasvattajaa.

NoSK (Norsk Stabijhoun Klubb) suosittaa jalostukseen käytettäville koirille vähintään kahta näyttelykäyntiä laatumaininnalla ”erittäin hyvä” tai yhtä näyttelykäyntiä laatumaininnalla ”erittäin hyvä” yhdessä metsästyskoetuloksen kanssa. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla lonkkaniveldysplasialausunto ja lonkkaniveldysplasian raja-arvona on lausunto C. Kuitenkin niin, että C-lonkkaisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain A-lonkkainen koira. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla kyynärveldysplasialausunto ja kyynärveldysplasian raja-arvona on lausunto 1. Kuitenkin niin, että 1-kyynäräisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain 0-kyynäräinen koira. Lisäksi jalostukseen käytettäviltä koirilta tulee testata CD (Cerebral Dysfuction) -geeni tai sen on oltava pääteltävissä vanhempien tulosten perusteella. Tricolor-väristä koira ei saa käyttää jalostukseen. Leikkaava purenta on ainoa jalostuskoirilla sallittu purenta rodussa.

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla vähintään 24 kk ikäisiä. Jälkeläisrajoitus yhdelle koiralle on 20 pentua ja narttujen maksimipentuemäärä on viisi pentuetta. Yhdistelmien sukusiitosprosentin suositellaan jäävän alle 6,25 % kuudella sukupolvella laskettuna Norjan kennelliiton tietokannassa tai viidellä sukupolvella laskettuna Alankomaiden ZooEazy-tietokannassa. Uusintayhdistelmien tekoa ei suositella. Kasvattajan tulisi lisäksi suunnitella yhdistelmänsä niin, ettei molempien vanhempien puolelta tule riskiä samaan perinnölliseen sairauteen, kuten PDA, epilepsia, short ulna syndrome / radius curvus, allergiat, lonkkaniveldysplasia tai kyynärveldysplasia.

Norjassa stabijhounien kanssa harrastetaan ja kilpaillaan muun muassa metsästyskokeissa, MEJÄssä, rallytokossa, agilityssa ja nose workissa.

Tanska

Ensimmäinen stabijhoun-pentue rekisteröitiin Tanskassa vuonna 1998. Dansk Stabyhoun Klubb perustettiin 4.12.2004. Vuonna 2025 Tanskassa arvioidaan olevan noin 1 300 stabijhounia. Vuosien 2020–2024 välisenä aikana Tanskassa on rekisteröity kaikkiaan 502 pentua.

Tanska suosittaa jalostukseen käytettävillä koirilla vähintään kahta näyttelykäyntiä ja vähintään laatumainintaa ”erittäin hyvä”. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla lonkkaniveldysplasiaausunto, joka on annettu vähintään 12 kuukauden iässä. Jalostukseen käytettävien koirien lonkkaniveldysplasian raja-arvona on lausunto C. Kuitenkin niin, että C-lonkkaisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain A- tai B-lonkkainen koira. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla kyynärveldysplasiaausunto. Jalostukseen käytettävien koirien kyynärveldysplasian raja-arvona on lausunto 1. Lisäksi jalostukseen käytettäviltä koirilta tulee testata CD (Cerebral Dysfunction) -geeni tai sen on oltava pääteltävissä vanhempien tulosten perusteella.

Dansk Stabyhoun Klubb suosittaa jalostuskoirien viemistä luonnekuvattavaksi tai -testattavaksi. Yhdistys on laatinut rodulle MH-luonnekuvaukseen ihanneprofiilin, joka on nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla. Tanskassa stabijhounien kanssa harrastetaan näyttelyiden lisäksi muun muassa rallytokoa ja jäljestystä. Joitakin koiria käytetään käytännön metsästyksen.

Yhdysvallat ja Kanada

Ameri-Can Stabyhoun Association, ASA, perustettiin vuonna 2006. Vuonna 2025 koiria arvioitiin olevan hieman yli 600. Vuonna 2018 pentueita syntyi 9. Yhdysvaltojen ja Kanadan alueelle koiria on tuotu erityisesti Alankomaista. Suomesta Yhdysvaltoihin on viety yksi pentu vuonna 2018 ja toinen vuonna 2022.

ASA:n suosittelee jalostukseen käytettävillä koirilla hyväksytyä OFA-lonkka- ja -kyynärkuvauslasuntoa. Lisäksi jalostuksen käytettävillä koirilla tulisi olla laatumaininta ”erittäin hyvä” tai ”erinomainen” kahdelta eri FCI:n hyväksymältä ulkomuototuomarilta sekä jalostustarkastus (yhdistyksen järjestämä ”inventory”-tapahtuma, jossa koiran ulkoiset mitat tallennetaan ylös) ja luonnearvio. ASA suosittelee yhdistelmille maksimissaan 2 % sukusiitosprosenttia neljällä sukupolvella laskettuna.

Vuodesta 2017 eteenpäin ASA on suositellut koirille tehtäväksi kattavaa EMBARK DNA-testausta. EMBARK-testattuja stabijhouneja löytyy vuoden 2025 loppuun mennessä yli 850. Koiria on mukana useasta eri maasta, myös Suomesta.

Iso-Britannia

Stabijhoun rotu tuli tunnetuksi Iso-Britanniassa vuonna 2012 ja UK Stabyhoun Association (UKSA) perustettiin seuraavana vuonna. Vuonna 2025 stabijhouneja oli Isossa-Britanniassa hieman alle 400. Koiria on tuotu maahan etenkin Alankomaista, jonka rotujärjestön kanssa Britannian yhdistys tekee läheistä yhteistyötä. Lisäksi maassa syntyvät koirat rekisteröidään Alankomaiden kennelliiton Raad van Beheerin -rekisteriin.

Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla tulos vähintään kahdesta näyttelystä, jossa tuomarina toimii rotuun erikoistunut tuomari. Näyttelykäyntien aikaan koiran tulee olla vähintään 9 kk ja 15 kk ikäinen. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla lonkkaniveldysplasiaausunto ja lonkkaniveldysplasian raja-

arvona on lausunto C. Kuitenkin niin, että C-lonkkaisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain A-lonkkainen koira. Tällaisessa tapauksessa UKSA Breeding Advisory Committee myös arvioi yhdistelmän ennen yhdistelmän puoltamista. Jalostukseen käytettävillä koirilla tulee olla kyynärniveldysplasia-lausunto ja kyynärniveldysplasian raja-arvona on lausunto 1. Kuitenkin niin, että 1-kyynäräisen koiran kanssa voidaan yhdistää vain 0-kyynäräinen koira. Jalostukseen käytettäviltä koirilta tulee testata CD (Cerebral Dysfuction) -geeni tai sen on oltava pääteltävissä vanhempien tulosten perusteella. Kantajia saa yhdistää ainoastaan CD:n osalta geneettisesti vapaiden koirien kanssa. Suunnitellun pentueen sukusiitosprosentin pitää olla mahdollisimman alhainen, mutta arvioitava yhdessä muiden terveystekijöiden kanssa.

UKSA suosittelee, että jalostukseen voidaan käyttää yli kahden vuoden, mutta alle kahdeksan vuoden ikäistä narttua. Nartun ensimmäinen pentue tulee kuitenkin tehdä ennen kuin se saavuttaa viiden vuoden iän. Jalostukseen käytettävän uroksen tulee olla vähintään 18 kk vanha. Uusintayhdistelmiä ei saa tehdä. Jälkeläisrajoitus yhdelle koiralle on 21 pentua. Nartun ensimmäisestä astutuksesta on pitänyt kulua vähintään vuosi ennen seuraavaa pentuetta, jonka lisäksi vähintään puolet ensimmäisestä pentueesta on pitänyt virallisesti terveystutkia.

Muut maat

Yllä mainittujen maiden lisäksi pieni populaatio stabijhouneja löytyy ainakin Tsekistä, Ranskasta, Saksasta, Belgiasta, Puolasta ja Virossa.

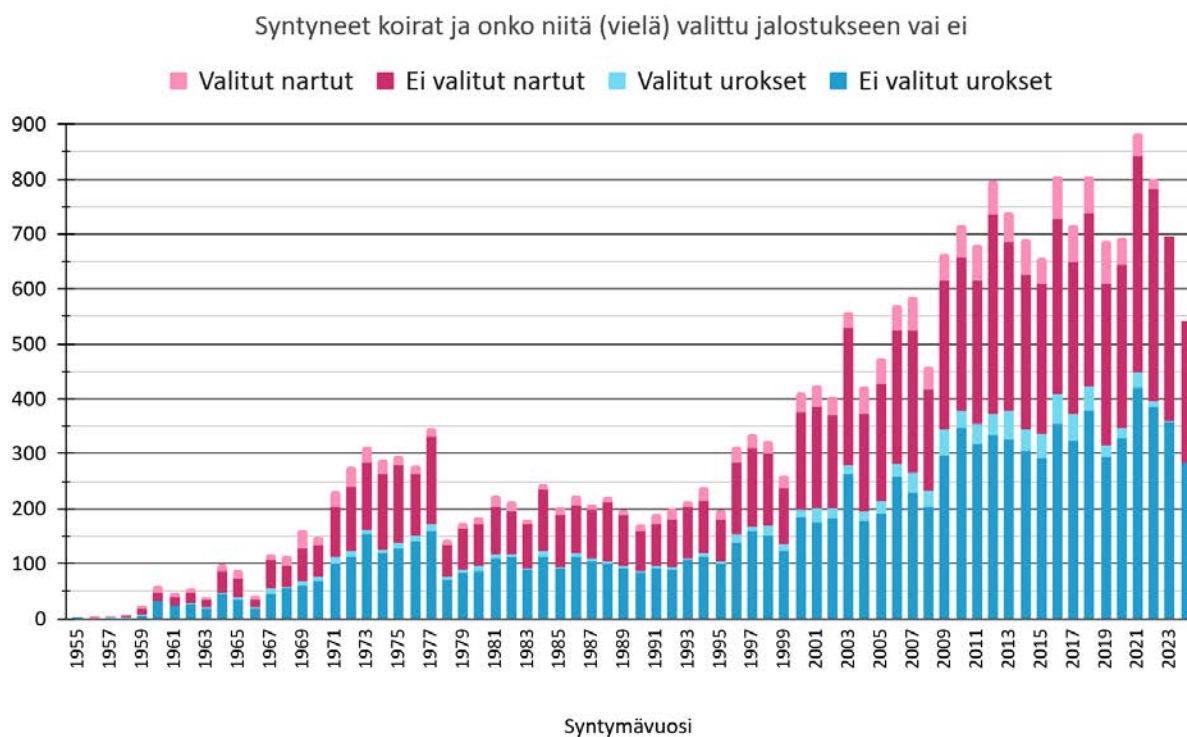
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Suomen populaatio

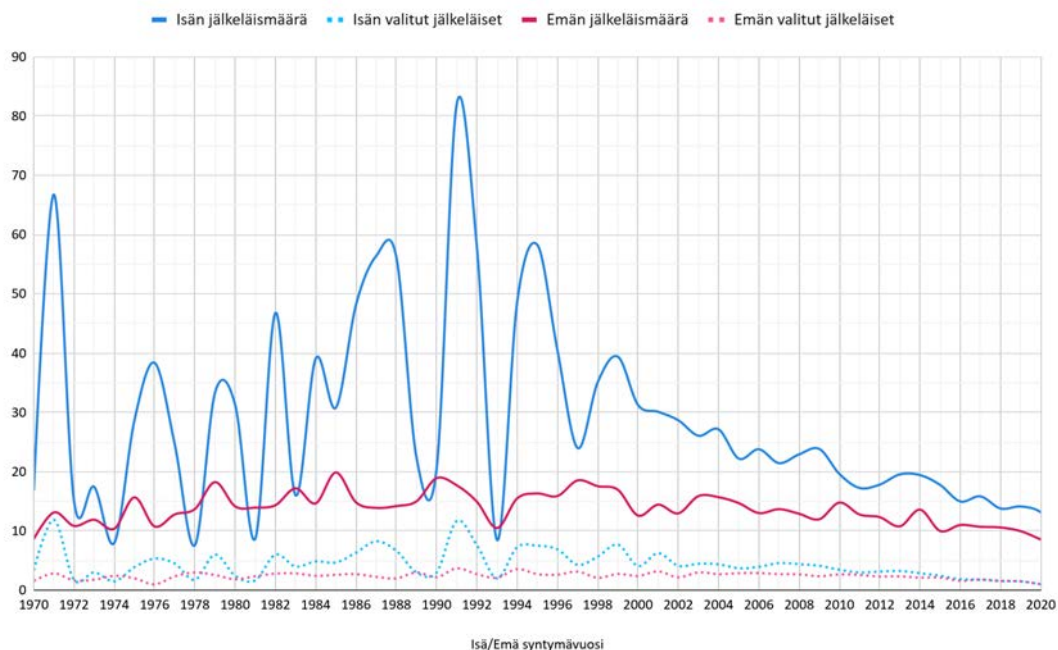
Kokonaisuutena arvioiden Suomen stabijhoun-populaation jalostuspohja on kohtuullisen hyvä ja jälkeläismäärä per jalostuskoira on pysynyt maltillisena. Suomalaiset kasvattajat ovat aktiivisesti hakeneet sekä jalostuskoiria että spermaa ulkomailta turvatakseen mahdollisimman monimuotoisen ja terveen jalostuskannan. Haasteena rodunjaloituksessa on maailmanlaajuisesti kapea geenipohja ja korkea sukusiitosaste. Rodun jalostuspohjaa ei tule jatkossakaan tarkastella ainoastaan Suomen populaation näkökulmasta vaan kansainvälisesti. Rodun terveyden ja monimuotoisuuden turvaamiseksi on tärkeää hyödyntää DNA-testausta, kansainvälisiä rotutietokantoja sekä osallistua roturisteytysprojektiin.

Vuosina 2015-2024 syntyneistä pennuista Suomen osuus on noin 10%, joka on kolmanneksi eniten Tanskan ja Alankomaiden jälkeen.

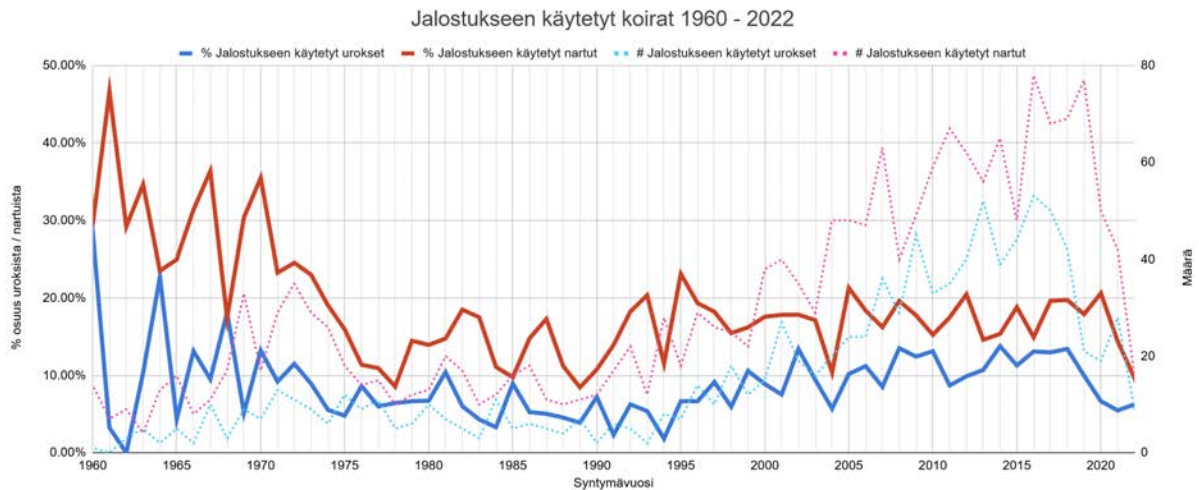
Kaventavat tekijät



Kuvio 7. Syntyneet koirat ja onko niitä (vielä) käytetty jalostukseen vai ei



Kuvio 8. Keskimääräiset jälkeläismäärät ja jalostukseen valitut jälkeläiset



Kuvio 9. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärä ja prosenttiosuus vuosittain

Kantakoirat

Stabijhounien ZooEasy-tietokannasta löytyy 39 rotuun otettua koiraa, joista 9 on uroksia ja 30 narttuja. Näistä koirista 31 käytettiin jalostukseen, mutta vain 22 koiralla on jälkeläisiä toisessa polvessa. Vuosien kuluessa useampi kantakoiralinja sammui ja nykyään kaikki elossa olevat stabijhounit polveutuvat 14 kantakoirasta, joista 10 on narttuja ja 4 uroksia. Näistä 14 kantakoirasta kaikki paitsi yksi narttu löytyy jokaisen elossa olevan stabijhounin sukutaulusta.

Vuonna 2016 toteutetussa populaatioanalyysissä (Harmen Doekes, 2016 Pedigree analysis and optimisation of the breeding programme of the Markiesje and the Stabyhoun) arvioidaan kymmenen vaikuttavimman kantakoiran muodostavan noin 98 % populaation geenipoolista ja näistä viiden vaikuttavimman yli 85 %. Vaikka nykyinen jalostuskanta on tarpeeksi suuri terveen populaation ylläpitämiseen, ei se poista rodun alkuaikojen nopeaa sukusiitoksen kasvua ja geneettisen monimuotoisuuden menetystä.

Sukusiitos

	0%-5%	6%-10%	11%-15%	16%-20%	21%-25%	26%-30%	31%-35%	36%-40%	41%-50%
1940-1949	9				2			1	
1950-1959	8				4				
1960-1969	45	31	28	14	15	5	2		
1970-1979	3	36	102	115	63	24	22	12	2
1980-1989	2	2	22	78	119	89	21	3	1
1990-1999				10	73	164	140	12	
2000-2009					22	262	456	31	
2010-2019						153	955	41	2
2020-2024						36	596	2	

Taulukko 10. Koko maailman pentuiden sukusiitosprosentit per kymmenen vuotta

Rodun sukusiitosaste on noussut merkittävästi viimeisen miltei 50 vuoden aikana ja rodun sukusiitosta vastaava tehollinen populaatio on ollut erittäin matala.

Populaation sukusiitosasteen keskiarvo kaikilla sukupolvilla vuonna 1980 oli 21 %, vuonna 1990 28 % ja vuodesta 2007 se on pysynyt 32 % tietämällä kaikilla sukupolvilla laskettuna. Sukusiitosasteen nopea nousu johtui suuresti matadoriurosten suosimisesta. Vuonna 1971 syntyneellä Kast Fen't Hounehiemillä

on 392 jälkeläistä joista 56 käytettiin jalostukseen, sillä on toisessa sukupolvessa jälkeläisiä yli 800 ja tänä päivänä se löytyy kaikkien elossa olevien stabijhounien sukutauluista.

ZooEasy-tietokanta laskee yleisen Mean Kinship -arvon kaikkien mahdollisesti jalostukseen käytettävien koirien perusteella. Mean kinship on keskimääräinen sukulaisuus koko populaation mahdollisille jalostuskoirille. Tietokanta laskee myös jokaiselle koiralle oman arvon, jolloin vertaamalla sitä koko populaation Mean Kinship -arvoon selviää, onko se keskimääräisesti enemmän vai vähemmän sukua jalostuspopulaatiolle. Sukusiitoksen kasvua voidaan hidastaa käyttämällä matalan Mean Kinship -arvon koiria jalostukseen.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmä kuvaa stabijhounia seuraavasti: Stabijhoun vartioi kotipihaansa ja pitää hiiret ja rotat kurissa. Aiemmin yleinen kookkaampi rotumuunnos veti maitokärryjä, pienempi puolestaan tunnettiin erinomaisena myyräntappajana, mikä teki siitä suosittua köyhien maanviljelijöiden ja maatyöläisten keskuudessa: myyränahat olivat rahanarvoista tavaraa, koska niitä käytettiin esim. vaatteiden hihojen reunustamiseen. Stabijhounia kuljetettiin usein polkupyörän korissa pitkiäkin matkoja. Rotu on hyvin itsenäinen ja kulkee mielellään omia polkujaan; se on hyvin kiintynyt omistajaansa mutta voi olla myös erittäin itsepäinen. Kärsivällisyys ja jatkuva kouluttaminen ovat siksi oleellisen tärkeitä. Talossa ja pihamaalla stabijhoun on hiljainen mutta valpas, vieraita kohtaan tai oudoissa tilanteissa se saattaa olla aluksi varautunut mutta se ei saa olla pelokas. Stabijhoun on hyvärakenteinen ja vankka seisvoja, joka ei ole liian raskas- eikä kevytrakenteinen.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Stabijhoun-rotu ei ole jakautunut näyttely- tai käyttölinjoihin.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testausta ja/tai kuvausta.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Rodun luonteeseen ja käyttäytymiseen liittyvää tietoa voidaan kerätä erilaisilla testeillä tai kokeilla sekä kyselyillä. Lisäksi tietoa saadaan eri harrastuslajien koetuloksista, raportoidusta näyttelykäyttäytymisestä ja kasvattajille sekä omistajille tehdyistä kyselyistä. Koirien luonteen ja persoonallisuuden perinnöllisiä ominaisuuksia on tutkittu ja perinnöllisyyden asteiksi on saatu ominaisuudesta riippuen arviolta 50 % tai jopa enemmän. Stabijhounien luonnetta on testattu Suomessa MH-luonnekuvauksissa (MH), Kennelliiton luonnetesteissä (LT) ja käyttäytymisen jalostustarkastuksessa. Rodulle on tehty ihanneprofiili käyttäytymisen jalostustarkastusta varten. Ihanneprofiili tulee seuraavan JTO-kauden aikana tehdä myös MH-luonnekuvaukseen. Ihanneprofiili on rotukohtainen ja se kuvaa millainen on kyseisen rodun ihanteellinen tapa käyttäytyä missäkin tilanteessa. Tämän jälkeen testatun koiran tulosta voidaan tarkastella paitsi yksilönä, niin myös rodulle tyypilliseen ihannekuvaan verrattuna.

Stabijhounien luonnetulosten tarkastelussa on olennaista kiinnittää jalostuskäyttöä ajatellen huomiota luoksepäästävyvyyteen sekä ääniarkuuteen erityisesti laukauksien osalta. Stabijhoun on metsästyskoira eikä sen tulisi pelätä laukauksia. Rotumääritelmän mukaan stabijhoun voi olla oudoissa tilanteissa aluksi

varautunut vieraita kohtaan, mutta se ei saa olla pelokas. Lisäksi tulisi tarkastella koirien jäljelle jääviä pelkoja eri osioissa.

Jäljellejäävät pelot vaikuttavat merkittävästi koiran arkielämään. Mikäli koiralla on paljon pelkoja tai se ei palaudu yllättävistä äänistä ja tilanteista, aiheuttaa tämä sille ahdistusta ja stressiä sekä pahimmissa tapauksissa hankaloittaa omistajan arjessa elämistä koiran kanssa. Ominaisuuksilla on merkitystä myös harrastuskäytössä. Jalostuksessa on tärkeää huomioida myös koiran lähisukulaisten käyttäytyminen testeissä ja arkielämässä.

Käyttäytymisen jalostustarkastus

Vuosina 2020–2024 käyttäytymisen jalostustarkastukseen osallistui 33 stabijhounia, joista yksi keskeytettiin ja yksi hylättiin. Viisi koiraa testattiin maneesissa ja loput ulkona.

Tulosten perusteella stabijhounit ovat pääosin avoimia, ystävällisiä ja helposti lähestyttäviä, eikä aggressiivisuutta ihmisiä kohtaan havaittu. Jahtaamisvietti on keskimäärin kohtuullinen ja hallittavissa, ja koirat ovat useimmiten tilanteeseen sopivan aktiivisia ilman ylivilkkautta tai korostunutta passiivisuutta.

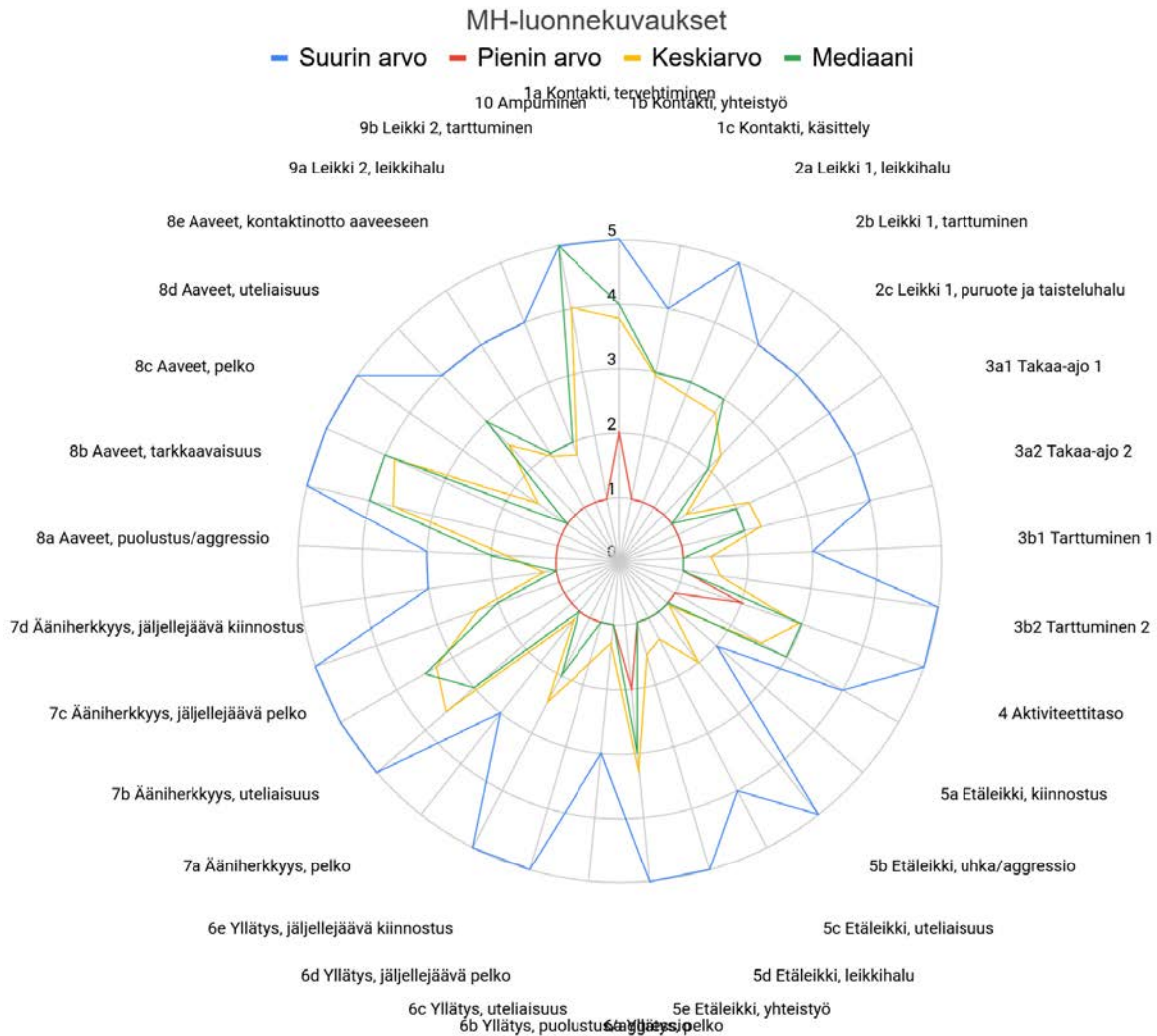
Vieraaseen koiraan suhtaudutaan yleensä korrektisti, vaikka osalla esiintyy lievää epävarmuutta. Epätavalliset alustat sujuvat valtaosalta hyvin, ja vain kahdella koiralla näkyi selvää epäröintiä. Ihmisjoukossa näkyy liiallista herkkyyttä: osa koirista jännittyy tai pysyttelee omistajan lähellä, ja muutamalla reaktio oli voimakkaampi.

Ääniin suurin osa koirista suhtautuu neutraalisti tai toipuu nopeasti, mutta noin joka seitsemäs reagoi selvästi herkemmin. Maneesissa testatut koirat näyttivät olevan ääniä kohtaan selvästi reaktiivisempia, mikä voi heikentää tulosten vertailtavuutta. Kokonaisrohkeus on pääosin hyvä, ja vain yhdellä koiralla se arvioitiin selvästi puutteelliseksi.

MH-luonnekuvaus

Vuosien 2020-2024 aikana MH-luonnekuvaukseen osallistui Suomessa 52 stabijhounia, joista yhdeksän kuvaus jouduttiin keskeyttämään. Keskeytysprosentti on ollut 18 prosenttia. Keskeytetyistä kuvauksista viisi keskeytettiin kuvaajien ja neljä ohjaajan toimesta.

MH-luonnekuvauksen suorittaneista koirista suurimman osan on merkitty tervehtiessä ottavan itse kontaktia tai vastaavan siihen. Viisi koiraa on väistänyt ja välttänyt kontaktia sekä kaksi koiraa ovat olleet mieliteleviä, haukkuneet ja hyppineet. Yli puolet on hyväksynyt käsittelyn, näistä 13 koiraa on ottanut itse kontaktia ja kaksi liioitellusti. 19 koiraa on väistänyt tai hakenut tukea ohjaajastaan ja 7 koiraa ei ole päästy käsittelemään. MH-luonnekuvauksen suorittaneista koirista yli puolet (41 koiraa) on arvioitu ampumisessa voimakkaimpaan reaktioon ”5 Osoittaa pelkoa tai ohjaaja luopuu ampumisesta”. Keskiarvo kuvaustulos ampumisen osalta on 4.



Kuvio 10. Stabijhounien MH-luonnekuvausten tulokset Suomessa

Luonnetesti

Vuosien 2020–2024 aikana Kennelliiton luonnetestiin osallistui Suomessa 1 stabijhoun, jonka kuvaus jouduttiin keskeyttämään. Sama koira läpäisi MH-luonnekuvauksen.

Käyttäytyminen näyttelyissä

Vuosien 2020–2024 välisenä aikana Suomessa on näyttelyissä annettu stabijhounille 27 kertaa laatumaininta EVA (ei voida arvostella) tai HYL (hylätty). Näistä osa on johtunut ongelmasta luoksepäästävytydessä tai koiran käsittelyssä. Merkittäviä syitä ovat muun muassa se, ettei koira anna tuomarin lainkaan koskea tai se väistää hampaita tai kiveksiä katsottaessa.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Alankomaissa stabijhoun on ollut alun perin käyttökoira eli hälyttävä vahtikoira, joka karkotti tuholaiset ja metsästi omistajansa kanssa. Se näytti riistan, ajoi ja haki sen. Pienempikokoiset stabijhounit metsästivät myyriä ympäri maata ja ne kulkivat omistajiensa mukana pyörän päällä korissa. Suurempikokoisia stabijhouneja käytettiin myös kärryjen vetoon. Stabijhoun on metsästyskoirarotu, jota nykyään käytetään yleisimmin aktiivisena harrastuskoirana. Rodun alkuperäiset käyttöominaisuudet

pääsevät oikeuksiinsa mm. mejä- ja nosework -harrastuksissa, joissa koira pääsee käyttämään hajuaiastiaan. Suosittu harrastus on myö rally-toko.

Rodun kotimaan käyttö ja koetoiminta

Rodun kotimaassa Alankomaissa ei ole mahdollisuutta pitää useita kanakoirakokeita tai ottaa niihin montaa osallistujaa riistan vähyiden vuoksi. Tästä syystä esimerkiksi Working Class Certificaten voi saada 500 metrin jälkikokeesta arvosanalla erinomainen. Rodun kotimaan rotujärjestöistä kumpikaan ei ole kanakoirakokeita järjestävien listalla. Rodun kotimaassa stabijhounit voivat osallistua noutokokeeseen, seisontakokeeseen tai jälkikokeeseen.

Koe- ja harrastuskäyttö Suomessa

Stabijhoun on monipuolinen käyttö- ja harrastuskoira. Nosework ja rally-toko ovat lajeja, joissa viime vuosina on rodun koe- ja kilpailukäynnit lisääntyneet kun taas KAER-kokeisiin ei vuoden 2015 jälkeen ole osallistunut yksikään stabijhoun. KAER-kokeiden koetaan rotua harrastavien piirissä soveltuvan huonosti mittaamaan stabijhounin toimintaa riistalla.

Lyhenne	Koemuoto	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
AGI	Agility	14	76	55	18	21	29	34	28	33	81
HYK	Hyötykoirakokeet							1			
KAER	Kanakoerien erikoiskoe										2
KAER vesit	Kanakoerien erikoiskokeen vesity										2
KT-FS	Koiratanssi - Freestyle	1		4	1						
LTE	Luonnetesti			1			6	1		3	4
MEJÄ	Metsästyskoerien jäljestämiskoe	2	5	4	10	6	11	10	2	7	3
MH	MH-luonnekuvaus	4	9	10	13	16	10	10	6	4	2
NW	Nosework	30	19	13	3						
PAKK	Käyttäytymiskoe		1			2	1	1		1	
RT	Rallytoko	56	72	39	40	34	49	24	44	51	29
TOKO	Tottelevaisuuskoe	1	1	3	2	4	6	3	2	4	5
VAHI	Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestyskoe						1				
VEPE	Vesipelastuskoe	4	4	5			3	3			

Taulukko 11. Koekäynnit eri lajeissa vuosina 2015–2024

Lyhenne	Koemuoto	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
AGI	Agility	2	4	2	1	3	2	3	3	3	2
HYK	Hyötykoirakokeet							1			
KAER	Kanakoerien erikoiskoe										2
KAER vesit	Kanakoerien erikoiskokeen vesityö										2
KT-FS	Koiratanssi - Freestyle	1		1	1						
LTE	Luonnetesti			1			6	1		3	4
MEJÄ	Metsästyskoerien jäljestämiskoe	2	2	3	7	4	5	5	2	4	2
MH	MH-luonnekuvaus	4	9	10	13	16	10	10	6	4	2
NW	Nosework	8	5	7	2						

PAKK	Käyttätymiskoe		1			2	1	1		1	
RT	Rallytoko	16	14	9	9	9	12	10	16	9	8
TOKO	Tottelevaisuuskoe	1	1	2	1	2	1	1	1	1	2
VAHI	Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestyskoe						1				
VEPE	Vesipelastuskoe	1	1	1			1	1			

Taulukko 12. Koiramäärät eri lajeissa vuosina 2015–2024

Metsästyskäyttö

Suomessa stabijhounin käyttö metsästyksessä on ollut hyvin vähäistä. Koiran riistavietin herättämiseen onkin panostettava alusta alkaen. Jotkut kasvattajat testaavat jo pikkupentuaikana pentujen luontaisia viettejä riistalle. Vieteissä on havaittavissa selkeitä yksilökohtaisia eroja. Testausta tehdään, jotta metsästystä suunnitteleisiin koteihin saadaan mahdollisimman luontaisesti metsästykseseen sopivia koiria.

Stabijhouneja on ollut Suomessa vuodesta 1991, mutta vasta vuonna 2010 ensimmäiset stabijhounit ovat osallistuneet KAER-kokeisiin. Rotuyhdistykset ovat järjestäneet vuosien varrella useita koulutuksia aiheena kanakoiralla metsästäminen. Koulutuksiin ovat pääsääntöisesti osallistuneet sellaiset koirien omistajat, jotka eivät metsästä.

Vuonna 2018 toteutetun kyselyn tavoitteena oli kartoittaa stabijhoun-rodun käyttöä metsästyksessä sekä kerätä kokemuksia rodun toimivuudesta metsästyskoirana. Vastauksia saatiin 19, joista 13 vastaajaa käytti stabijhounia aktiivisesti metsästykseseen.

Kyselyssä stabijhoun koettiin useimmiten ylösajavana tai karkottavana koirana, seisovaksi lintukoiraksi rotu miellettiin vain harvoin. Stabijhounia käytettiin erityisesti metsä- ja vesilintujen metsästykseseen, mutta myös pienriista ja suurempi riista kuuluivat osalla metsästettävien lajien joukkoon.

Nouto ja jäljestäminen olivat useimmille stabijhouneille luontaisia ja verrattain helppoja taitoja. Seisontaharjoittelu sen sijaan koettiin selvästi haastavammaksi. Rodun kuvailtiin olevan innokas ja riistaviettin. Osalla koirista oli taipumus lähteä myös ei-toivotun riistan perään.

Vuonna 2024 tehtiin kysely stabijhounien luonteesta, jossa arvioitiin myös stabijhounien käyttäytymistä suhteessa riistaan. 12 % vastaajista ilmoitti, ettei koira osoita kiinnostusta lintuja kohtaan. Loput reagoivat eri tavoin: 38 % on kiinnostuneita, 12 % seisoo ja 38 % haluaa ajaa tai saada linnun kiinni.

Stabijhounien kanssa metsästävät kuvaavasivat koiran käytöstä enemmän ylösajavaksi, kuin seisovaksi lintukoiraksi. Suurin osa koirista, 90 %, lähtee seuraamaan riistan jälkeä. Riistan jäljestämisestä stabijhounit vaikuttavat tämän kyselyn perusteella olevan jopa kiinnostuneempia kuin linnuista. Stabijhounia kuvaillaankin usein taitavaksi nenänkäyttäjäksi. Avoimista vastauksista käy ilmi, että koiria kiinnostavat eniten jänikset ja peurat, joita koira saattaa innostua jäljestämään pidemminkin matkaa itsenäisesti.

KAER-kokeet

Kanakoirien erikoiskokeet (KAER) ovat metsästyskokeita, joiden tarkoituksena on saada tietoja koirien metsästysominaisuuksista kanakoirien jalostusta varten ja edistää koirien metsästyskäyttöä. Kokeissa arvioidaan koirien kykyä löytää ja käsitellä riistaa luonnon olosuhteissa. Kokeita järjestetään pelto, metsä ja tunturimaastoissa. Vesi- ja jälkikokeet järjestetään yleensä erillisenä kokeena, joissa arvioidaan koiran

kykyä vesinoutoon ja laahausjäljen suorittamiseen. Lisäksi huomiota kiinnitetään koiran luonteeseen sekä toimintaan sen kohdatessa petoeläimiä.

KAER-kokeessa koeluokkia on kolme. Nuorten luokkaan (NUO) saa osallistua koira, joka on täyttänyt 9 kk ja on enintään 24 kk, eikä ole kilpaillut muissa luokissa. Avoimeen luokkaan (AVO) saa osallistua koira, joka ei ole oikeutettu osallistumaan voittajaluokkaan. Voittajaluokkaan (VOI) osallistuu koira, joka on saanut 1. palkinnon avoimessa luokassa.

Kaikissa luokissa käytetään laatuarvostelua ja annetaan niin monta 1. 2. ja 3. palkintoa (esim. AVO 2) kuin koirien saamat pistemäärät edellyttävät.

Tullakseen palkituksi nuorten luokassa (NUO) ja avoimessa luokassa (AVO) koiran on saatava hyväksytyt arvosana hausta ja riistatyöstä. Nuorten luokassa kiinnitetään eniten huomiota koiran synnyntäisistä taipumuksista johtuvaan suorituskykyyn.

Tullakseen palkituksi AVO 1. palkinnolla koiran on saatava hyväksytyt arvosana jokaisesta osasuorituksesta ja sillä on oltava vähintään kaksi (2) hyväksytyä riistatyötä. Tullakseen palkituksi voittajaluokassa (VOI) koiran on saatava hyväksytyt arvosana jokaisesta osasuorituksesta.

Eri rotuihin kuuluvat koirat arvostellaan samojen perusteiden mukaan ottaen huomioon rotukohtaiset eroavat ominaisuudet (esim. spinone ja bracco italiano saavat hakea muista poiketen ravaamalla).

Maasto-osuudessa ylituomari arvioi koiran haun tuloksellisuutta sekä mm. juoksuvauhtia, tuulenkäyttöä, maastonpeittävyttä, laajuutta, yhteistyötä ja metsästyshalua.

Riistatyö tapahtumasta arvioidaan mm. seisonnaherkkyys, seisonnan kiinteys, eteneminen, paikallistaminen ja käyttäytyminen riistan karkottaessa.

Noutosuorituksessa arvioidaan noutohalukkuus, kantaminen, pureskelu, luovutus ja käyttäytyminen riistan pudotessa.

Lisäksi kirjataan, jos koiran luonteessa on huomauttamista, esim. jos se on vihainen muille koirille tai ihmisille, hätyyttää kotieläimiä tai poroja, on paukkuarka tai äänтелеe häiritsevästi kokeen aikana.

Viimeisin Kanakoirien erikoiskoekäynti on vuodelta 2015, jolloin siihen osallistui vain kaksi stabijhounia. Molemmat saivat tuloksen NUO0, pistein 17 ja 8. Lähde: Suomen Kennelliiton KoiraNet

Harrastaminen

Harrastaminen stabijhounien kanssa on ollut viime vuosina monipuolista. Lajien tulokset eivät kuitenkaan anna todellista kuvaa harrastamisesta, sillä useat koirakot eivät kilpaile harrastamisensa lajeissa. Stabijhounien kanssa kilpaillaan lisääntyvässä määrin erityisesti rally-tokossa, joka on noussut suosituimmaksi koemuodoksi. Viimeisten neljän vuoden aikana myös Nosework-kokeiden käyntimäärät ovat kasvaneet vauhdikkaasti. Metsästyskoirien jäljestämiskoe kiinnostaa rodun harrastajia myös ja sen myötä myös verijälki harrastuslajien joukossa. Stabijhounin vahvuuksia on yhteistyö ohjaajan kanssa, lähellä toimiminen, koulutettavuus sekä oppiminen ja sen nopeus ovat ja toivottuja ominaisuuksia harrastuskoirana.

Rally-toko

Vuosien 2020–2024 aikana rally-toko kilpailuihin osallistui 29 eri stabijhounia, keskimäärin 12 koiraa vuodessa. Rally-tokovalion arvon saavutti ensimmäisen kerran helmikuussa 2020 Ohped Dal Zuloinea Zorsastaja, Hazebad Yakarin Skye valioitui syyskuussa 2021 ja Bindijgården's Edin Eirik maaliskuussa 2024. Arvon saadakseen koiralta vaaditaan kolme yli 95 pisteen tulosta mestariluokassa. Rally-tokoa harrastetaan rodun piirissä paljon ja ylimmälle tasolle on päässyt noin 10 koiraa.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
MESHYV	19	13	11	20	3	10	2	1	12	
MESO	9	1	1	3	1	1	1	1	2	
MES-		2	1	1						
VOIHVYV	5	3	3	4	11	1		5	3	3
VOIO	4	4	2		5			5	5	1
VOI-	2		1		1			1	2	
AVOHYV		17		3	5	11	2	7	12	2
AVOO	2	6	1	1	1	5	4	1		2
AVO-		3		3	1	10	4		1	
ALOHYV	12	20	10	4	4	6	9	18	10	17
ALOO	3	1	6	1	1	2	1	2	3	4
ALO-		2	3		1	3	1	3	1	
Yhteensä	56	72	39	40	34	49	24	44	51	29

Taulukko 13. Rallytokon tulostilasto vuosilta 2015–2024

Agility

Virallisiin agilitykilpailuihin on osallistunut kuusi stabijhounia vuosina 2020–2024. Koirat ovat kilpailleet pikkumaksi III – maksi II -luokissa. Yhdellä stabijhounilla on tarvittavat sertit agility- ja hyppyvalion arvoihin, mutta niitä ei ole vahvistettu (Poutapilkun Akseli).

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Maksi-III								12
Maksi-III -								7
Maksi-II		1						
Maksi-II -		7						
Maksi-I		5	4					6
Maksi-I -		2	6					3
Medi-I -		1						
Pikkumaksi-I	4	1		2	7	4	11	
Pikkumaksi-I -	1	1		4	7	9	7	
Pikkumaksi-II			10	3	2	6	1	
Pikkumaksi-II -			6	9	5	10		
Pikkumaksi-III	3	22	16				9	
Pikkumaksi-III -	6	36	17				6	
Yhteensä	14	76	59	18	21	29	34	28

Taulukko 14. Agilityn tulostilasto vuosilta 2017–2024 jokainen tulos erikseen

Metsästyskoirien jäljestämiskoe

Vaikka koetuloksia ei ole paljon, niin ne jakautuvat kuitenkin kuuden suomalaisen ja kahden ruotsalaisen koiran kesken. Viidellä stabijhounilla on VOI1-tulos, joista kaksi on ruotsalaista koiraa. Muut jäljestämiskokeeseen osallistuneet ovat saaneet AVO1-, AVO2- ja AVO3-tuloksia, yksi koira on saanut AVO0 kahdesta eri kokeesta.

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
VOI1	1	4		1		1	4		1	
VOI2						2				1
VOI3					1				1	1
VOI0	1				1	1	1		2	
VOI-										
VOI Yhteensä	2	4	0	1	2	4	5	0	4	2
AVO1		1	1	3		1	3	1	1	1
AVO2				1	1	1	2			
AVO3					2	2			1	
AVO0			3	5	1	3		1		
AVO-									1	
AVO Yhteensä	0	1	4	9	4	7	5	2	3	1
Yhteensä	2	5	4	10	6	11	10	2	7	3

Taulukko 15. Metsästyskoirien jäljestämiskokeen tulostilasto 2015–2019

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Rodun käyttäytymisestä ja luonteesta kokonaiskuvan saamiseksi toteutettiin keväällä 2024 kysely stabijhounien käyttäytymisestä omistajien kuvaamana. Kysely toteutettiin samaan aikaan (Ruotsia ja Tanskaa lukuunottamatta) eri maiden stabijhounyhdistysten yhteistyönä. Tietoa kerättiin omistajien kokemana koirien sosiaalisuudesta ja suhtautumisesta vieraisiin ihmisiin, saalistusvietistä ja metsästyskäyttäytymisestä, ympäristöherkkyydestä ja ääniherkkyydestä, alustavarmuudesta, yksinolosta, suhtautumisesta muihin koiriin sekä käsiteltävyydestä. Kyselyyn vastasi Suomessa 250

stabilijhounin omistajaa, joukossa myös kasvattajia. Vastaajilla oli mahdollisuus valita kysymyksissä useampi kohta, mikä ilmentää koiran käytöstä kysytyssä asiassa.

Aiempi arvio koirien käyttäytymisestä perustui vuonna 2014 toteutettuun kyselyyn. Yleisenä vertailuna voidaan todeta, että nyt vuonna 2024 tehdyn kyselyn tulokset ovat samansuuntaisia, kuin aiemmat kuvaukset rodusta arjessa. Vuoden 2024 kysely tuottaa kuitenkin joiltain osin tarkempaa tietoa rodun luonteesta ja käyttäytymisestä vastaajamäärän ollessa laajempi.

Käyttäytyminen arjessa

Kotiloissa stabilijhoun on rauhallinen, ystävällinen ja omaan perheeseen kiintyvä koira. Rodussa ei esiinny yleisesti aggressiivisuutta, mutta herkkyyttä – erityisesti ääniherkkyyttä – rodussa esiintyy jonkin verran. Pääsääntöisesti rotu on kuitenkin tasapainoinen ja miellyttävä harrastuskoira.

Rotu on pääsääntöisesti sosiaalinen ja avoin, mutta samalla valpas. Stabilijhoun on aikanaan toiminut maataloilla myös hälyttävänä vahtikoirana ja vuoden 2024 kyselyaineiston mukaan 47 % koirista haukkuu vieraat näiden tullessa kotiin ja 37 % tervehtii heidät välittömästi. Loput pääsääntöisesti katsovat, nuuhkivat ja tervehtivät. Vain pieni osa (3 %) yksilöistä osoitti vetäytyvää käyttäytymistä ja vain 1 % pelokasta käyttäytymistä. Avointen kommenttien perusteella tuttuja ihmisiä tervehditään nopeammin kuin vieraita, yleisesti ottaen vieraisiin suhtaudutaan iloisesti ja innokkaasti.

Rodun sosiaalisuus näkyy myös suhteessa muihin koiriin. Noin 77 % koirista on sosiaalisia ja tulee toimeen useimpien koirien kanssa. Sukupuoliristiriitoja esiintyy jonkin verran: 16 % ei pidä saman sukupuolen koirista ja näistä suurin osa on uroksia. Aggressiivisuus muita koiria kohtaan on harvinaista (2 %).

Vieraan henkilön seurassa koirat käyttäytyivät pääosin luottavaisesti, mutta selvästi omistajasidonnaisesti. Yli puolet lähtee mielellään mukaan vieraan kanssa kävelylle, vaikka seuraileekin omistajan reaktioita. Ulkoilutilanteissa 60 % vastaajien koirista tervehtii vieraita joko heti tai omistajan hyväksynnän jälkeen, neljännes haukkuu vieraita ja 13 % ei halua tervehtiä vieraita ihmisiä. 93 % koirista on leikkisiä, joista 42 % erittäin leikkisiä ja leikkii mielellään myös vieraiden kanssa.

Stabilijhounien käsiteltävyys on hyvä; omistajan käsitellessä 81 % koirista on rauhallisia ja rentoutuneita, loppuja kuvataan hieman jännittyneiksi tai huolestuneiksi mutta rauhallisiksi. Vieraan (esimerkiksi eläinlääkärin tai tuomarin) käsitellessä 53 % pysyy hallittuna, joskin hieman jännittyneenä, rauhallisia ja rentoutuneita on 34 % koirista. Pelästyneesti tai stressaantuneesti vieraiden käsittelyyn suhtautuvia on kuitenkin 13 % koirista.

Aiemmassa vuoden 2014 kyselyssä oli raportoitu yksinoloon liittyviä ongelmia 15 %:lla vastanneista (10 koiraa). Vuoden 2024 kyselyn perusteella 63 % sietää yksinoloa ongelmitta ja lepää rauhassa omistajan poissa ollessa. 28 % vastaajista ilmoittaa, että koira vinkuu tai haukkuu jäädessään yksin, mutta rauhoittuu kuitenkin helposti eikä tuhoa mitään. Selvää yksinolon haastetta nyt tehdyn kyselyn perusteella ilmentää 9 % vastanneiden koirista: koira ei rauhoitu omistajan ollessa poissa. 2 % koirista tuhoaa asioita jäädessään yksin edes muutamiksi minuuteiksi.

Aiemmassa vuoden 2014 selvityksessä n. 21,5 % stabilijhounista raportoitiin ääniherkkyyttä, joka on ilmennyt esimerkiksi kovien äänien, ukkosen tai ilotulitteiden pelkona. Stabilijhounit ovat jossain määrin äkillisiin ääniin reagoivia koiria. Sisätiloissa äkillisiin ääniin reagoi vuoden 2024 kyselyn perusteella

lievästi tai ei lainkaan 56 % koirista ja ulkona 73 %. Sisätiloissa äkillisiin ääniin haukkuen suhtautuvia on 13 %, mutta ulkona vain 4 %. Pelästyneesti tai kiihtyneesti suhtautuvia on sisätiloissa vain 3 %, ulkona 7 %. Avoimien kommenttien perusteella stabijhoun ilmoittaa haukkumalla sitä epäilyttävistä asioista, mutta suhtautuu uteliaasti äänen lähteeseen. Haukkumista esiintyy enemmän silloin, kun koira ei näe äänen aiheuttajaa.

Noin viidennes vastaajien koirista pelkää kovia ääniä (vinkuu, hakee lohtua tai piiloutuu), joten ääniherkkyyttä voidaan sanoa esiintyvän rodussa jonkin verran. Tulos on samansuuntainen aiemman vuoden 2014 kyselyn kanssa, mutta on huomattava, että kyselyissä on merkittävä ero vastaajien määrässä. Lisäksi vuonna 2024 tehdyn kyselyn perusteella ukkosta pelkää 10 % koirista, lisäksi 14 % kuvaa koiria myös säikähtäviksi tai levottomiksi. Ilotulituksia pelkää voimakkaasti noin viidennes stabijhouneista ja saman verran käyttäytyy ensimmäisen paukahduksen jälkeen levottomasti. Hieman yli puolet koirista ei reagoi ukkoseen (55 %) tai ilotulituksiin (43 %) mitenkään. Kyselyn vastaajat ilmoittivat useimpien ääniin reagoivien koirien kuitenkin palautuvan suhteellisen nopeasti. Huomioitavaa on, että noin 7 % koirista on käytössä jonkinlainen lääkitys pelko- tai ahdistustiloihin, etenkin uutena vuotena.

Ampumiseen liittyvät reaktiot vaihtelevat, mutta noin 40 % koirista ei reagoi lainkaan ja näistä 12 % suhtautuu laukauksiin uteliaasti. Pelkoa tai pakenemista esiintyi 19 %:lla, mutta lähes puolet vastaajista ei ollut altistanut koira laukauksille. Osalla koirista on vain paukkuarkuutta. Koira voi olla paukkuarka, vaikka se ei olisikaan muutoin ääniherkkä.

Vuoden 2024 kyselyssä pyydettiin myös arvioimaan koiran suhtautumista liikenteeseen ja kaupunkiympäristössä elämiseen, sillä jossain määrin kansainvälisissä keskusteluissa on noussut esiin ääniherkkyyden ilmeneminen nimenomaisesti kaupunkiympäristössä asumisen seurauksena. Tälle ei suoranaisesti löydetty kyselystä vahvistusta, eikä sitä tarkemmin selvitetty, mutta 56 % vastauksista kerrotaan koiran reagoivan jotenkin erilaisiin ajoneuvoihin. 6 % vastauksista mainitaan, että koira haluaisi jahdata liikennettä, vain 4 % haluaa paeta. Avoimista vastauksista käy ilmi, että koirien reaktiot liikenteeseen vaihtelevat, mutta äkillisistä, yllättävistä ja kovaäänisistä ajoneuvoista eivät ajoneuvoihin reagoivat koirat pääsääntöisesti pidä. 34 % vastaajista ilmoittaa, että koira ei reagoi liikenteeseen tai ajoneuvoihin mitenkään.

Yleisestiottaen stabijhounit käyttäytyvät vilkkaammassa tilanteissa (esimerkiksi kaupungilla tai koiranäyttelyissä) rauhallisesti, mutta 54 % vastaajista kertoo koiran olevan hieman jännittynyt ja ahdistunut, mutta pysyvän rauhallisena. Rentoutuneina koirista pysyy reilu kolmannes. Hieman yli 10 % haluaa vetäytyä pois. Alustavarmuutta arvioitaessa 69 % koirista kulki epäröimättä erilaisilla pinnoilla ja liikkuvilla alustoilla, ja vain 7 % osoitti selkeää epävarmuutta.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Stabijhounien lisääntymiskäyttäytymistä kartoitettiin marraskuussa 2025 kasvattajille suunnatulla kyselyllä, jossa kasvattajaa pyydettiin tarkastelemaan suunniteltuja ja toteutuneita yhdistelmiä viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Kyselyyn vastasi 12 kasvattajaa.

Kyselyn vastausten pohjalta voidaan todeta, että stabijhounit ovat lisääntymisinnokkaita ja käyttäytyvät lisääntymistilanteissa hyvin. Jonkin verran raportoitiin epäonnistuneissa astutusyrityksissä urosten puutteellista toimintaa. Kuitenkin pääsääntöisesti niissäkin tapauksissa uros oli erittäin innokas. Vastaajien mukaan yksikään stabijhoun ei osoittanut astutustilanteissa aggressiivista käytöstä.

Vastausten perusteella emät hoitivat pentunsa lähes poikkeuksetta erinomaisesti. Neljässä pentueessa emän raportoitiin tarvinneen hieman apua pentujen hoidossa, esimerkiksi lisäravinnolla. Yhdessä tapauksessa emä tarvitsi jatkuvaa tukea pentujen hoidossa sen sairastumisen vuoksi. Yksikään emä ei hylännyt pentujaan.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta

Ääniherkkien yksilöiden määrä rodussa on merkittävä noin 20 % rodun edustajista. Ihmisiin kohdistuvaa pelkoa, ei kuitenkaan vihaisuutta, on tavattu muutamissa yksilöissä. Lisäksi rodussa on havaittu yksinolohaastetta vajaalla 10 % kyselyyn vastanneiden koirista, mikä vastaa n. 25 yksilöä. Jalostuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota koirien ja niiden lähisukulaisten hyvään hermorakenteeseen ja avoimeen luonteeseen. Arkoja tai ääniherkkiä koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Vertailtaessa rodun kotimaassa tehtyä vastaavaa kyselyä, mikä toteutettiin Suomessa, oli esimerkiksi ilotulitteiden pelkääminen suomalaisten koirien keskuudessa vähäisempää, kuin rodun kotimaassa. Alankomaalaisista koirista yli 50 % pelkää ilotulituksia ja Suomessa stabijhounien omistajat raportoivat 20 % pelkäävän ilotulitteita. Sen sijaan suomalaiset koirat näyttävät reagoivan enemmän liikenteeseen, kuin hollantilaiset koirat.

Jalostuksessa stabijhounien luonteeseen on kiinnitetty viime vuosina erityistä huomiota etenkin Pohjoismaissa. Sekä Ruotsi että Tanska suosittavat jalostuskoirien luonnekuvausta/testaamista. Ruotsissa vähintään toisen vanhemman tulee olla MH- tai BPH-kuvattu. Lisäksi jalostuskoiralla ei saa olla negatiivista huomautusta luonteesta näyttelyarvosteluissa.

Luonteen ongelmakohtiin voidaan puuttua käyttämällä jalostukseen koiria, joiden luonne on rodulle tyypillinen sekä ominaisuuksiltaan arkielämään sopiva. Suositaan virallisia testejä kuten luonnetestiä, MH-luonnekuvausta ja Kennelliiton jalostustarkastusta jalostukseen käytettävillä koirilla. Lisäksi kannustetaan myös kotikoirien omistajia viemään koiransa luonnetestattavaksi, jotta saadaan parempi kokonaiskuva rodun luonteen tilasta. Kun riittävä määrä koiria on testattu, voidaan rodulle laatia ihanneprofiili, johon jalostukseen käytettäviä koiria voidaan verrata. Jalostukseen käytettävien koirien sukulaisten luonnetta voidaan yrittää kartoittaa omistajan kertomusten lisäksi saatavilla olevista koe- ja näyttelyarvosteluista, sekä ulkomaisten tietokantojen kautta saatavilla olevista ulkomaisista luonnekuvauksista. Rotuyhdistykset toteuttavat vähintään kerran JTO-kauden aikana kyselyn jäsenistölleen koirien luonteesta ja niiden ongelmakohdista. Näin saadaan ajantasaista tietoa mahdollisimman monen koiran käytöksestä arkielämässä.

Koiria, joiden luonnekuvaus on jouduttu keskeyttämään eikä niillä ole uutta hyväksyttyä käyntiä, ei saa käyttää jalostukseen. Lisäksi koiria, jotka ovat saaneet kahdesti hylätyn laatumaininnan näyttelystä luonteensa vuoksi, ei saa käyttää jalostukseen. Myöskään koiraa, josta on toimitettu Kennelliiton aggressiivisen koiran ilmoitus, ei saa käyttää jalostukseen.

Ulkomaisten urosten käytössä on erityisesti syytä painottaa virallisen luonnetestin tai -kuvauksen vaatimusta. Erityisen tärkeää se olisi hollantilaisten urosten käytössä johtuen niillä hyvin yleisestä ääniin liittyvistä pelkotiloista. Samoin tuontikoiria hankittaessa tulee käyttää suurta harkintaa yksilöitä valittaessa, jottei Suomen stabijhounkannan tilanne pahene ääniin liittyvien pelkotilanteiden osalta.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Stabijhounin voimassa olevan PEVISA-ohjelman mukaan pentujen rekisteröinnin ehtona on pentueen molempien vanhempien kyynär- ja lonkkakuvaus (koiran vähimmäisikä kuvaushetkellä 12 kk). Rekisteröinnin raja-arvoksi on asetettu kyynärniveldysplasian aste 1 ja lonkkaniveldysplasian aste C. Kyynärkuvaustuloksen 1 saanut koira voidaan parittaa tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Käytettäessä C-lonkkaista, olisi suotavaa, että toinen yksilö olisi terve.

Voimaantulovuosi	Vastustettava sairaus	Vaadittavat toimenpiteet	Raja-arvot ja muut rekisteröintirajoitukset
2006	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Raja-arvo C
2013	Lonkkaniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko	Raja-arvo C. Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.
2018	Lonkkaniveldysplasia Kyynärniveldysplasia	Lonkkakuvauspakko Kyynärkuvauspakko	Raja-arvo C. Raja-arvo 1. Kyynärkuvaustuloksen 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Koiran rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 21 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan. Ulkomaisia koiria koskeva poikkeuslupa: ei vaadita kyynärkuvaustulosta.

Taulukko 16. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt viat ja sairaudet

Lonkkaniveldysplasia:

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12kk iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälänjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa (mm. TPO eli Triple Pelvic Osteotomy ja reiluluun pään poisto).

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskeminen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. <http://www.kennelliitto.fi/lonkkanivelen-kasvuhairio> ELT Anu Lappalainen

Stabijhounien vähäisen määrän vuoksi rodussa ei voida toistaiseksi laskea BLUP-indeksejä.

Syntymävuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2015	50	9	17	9	0	0	35
2016	63	12	24	13	1	0	50
2017	93	14	25	15	8	1	63
2018	107	18	26	22	8	1	75
2019	66	12	21	14	2	0	49
2020	86	27	26	9	2	0	64
2021	60	10	19	18	3	0	50
2022	127	21	32	24	4	0	81
2023	92	9	11	19	2	0	41
2024	68	1	0	0	1	1	3
Yhteensä	812	133	201	143	31	3	511

Taulukko 17. Lonkkakuvausten lukumäärä sekä tulosten jakauma 2015–2024 (21.10.2025)

Syntymävuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2015	70%	26%	49%	26%	0%	0%

2016	79%	24%	48%	26%	2%	0%
2017	68%	22%	40%	24%	13%	2%
2018	70%	24%	35%	29%	11%	1%
2019	74%	24%	43%	29%	4%	0%
2020	74%	42%	41%	14%	3%	0%
2021	83%	20%	38%	36%	6%	0%
2022	64%	26%	40%	30%	5%	0%
2023	45%	22%	27%	46%	5%	0%
2024	4%	33%	0%	0%	33%	33%
Yhteensä	63%	26%	39%	28%	6%	1%

Taulukko 18. Lonkkakuvaustulosten prosentuaaliset osuudet eri vuosien kokonaismääristä

Kyynärnivelen osteokondroosi ja kyynärniveldysplasia:

Kyynärniveldysplasia on yhteisnimitys kyynärnivelen eri kasvuhäiriöille kuten osteokondroosi, fragmentoidut processus ja luutumaton processus anconaeus. Nämä periytyvät mahdollisesti erikseen.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varislisäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä.

Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymätön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös.

Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyä usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koira yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteeseen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä.

Suomessa kyynärnivelkuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot> ELT Anu Lappalainen

Stabijhounien vähäisen määrän vuoksi rodussa ei voida toistaiseksi laskea BLUP-indeksijä.

Vuosi	Syntyneitä	0	1	2	3	Yhteensä
2015	50	30	3	2	0	35
2016	63	42	7	1	0	50
2017	93	54	7	0	1	62
2018	107	57	11	3	3	74
2019	66	42	5	1	1	49
2020	86	57	6	1	0	64
2021	60	40	8	1	0	49
2022	127	69	7	4	0	80
2023	92	32	6	2	0	40
2024	68	2	0	1	0	3
Yhteensä	812	425	60	16	5	506

Taulukko 19. Kyynärkuvattujen lukumäärä sekä tulosten jakauma 2015–2024 (21.10.2024)

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2015	70%	86%	9%	6%	0%
2016	79%	84%	14%	2%	0%
2017	67%	87%	11%	0%	2%
2018	69%	77%	15%	4%	4%
2019	74%	86%	10%	2%	2%
2020	74%	89%	9%	2%	0%
2021	82%	82%	16%	2%	0%
2022	63%	86%	9%	5%	0%
2023	43%	80%	15%	5%	0%
2024	4%	67%	0%	33%	0%
Yhteensä	62%	84%	12%	3%	1%

Taulukko 20. Kyynärkuvaustulosten prosentuaaliset osuudet eri vuosien kokonaislukumääristä

Ulkomaiset terveystulokset

Maiden välisissä lonkka- ja kyynärtuloksissa saattaa olla tulkintaeroja, mutta vertailtaessa maiden välisiä tuloksia keskenään, voidaan todeta, että lonkkatutkimuksien osalta eniten tutkittuja koiria vuoden 1990 jälkeen syntyneistä koirista on Norjassa ja Ruotsissa. Vähiten Tanskassa ja Belgiassa. Rodun kotimaassa Alankomaissa lonkkakuvattujen koirien osuus sijoittuu kolmanneksi vähiten kuvattujen koirien määrään. Eniten terveiksi lonkkatutkittuja koiria on Kanadassa ja USA:ssa. Tutkituista koirista sairaaksi on lonkkatutkittu koiria eniten on Tanskassa ja Suomessa vertailtaessa tuloksia samankaltaisina toisiinsa nähden.

Kyynärtutkimuksien osalta eniten tutkittuja koiria vuoden 1990 jälkeen syntyneistä koirista on Norjassa ja Ruotsissa, vähiten Tanskassa ja Alankomaissa. Eniten terveiksi tutkittuja kyynäriä on Belgiassa ja Tanskassa, vähiten Suomessa ja Irossa-Britanniassa. Tutkituista koirista sairaaksi on kyynärtutkittu eniten koiria on Irossa-Britanniassa ja Suomessa vertailtaessa tuloksia samankaltaisina toisiinsa nähden.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Terveystiedot ja tiedot sairauksista perustuvat eri maiden kasvattajilta, harrastajilta, rotujärjestöltä ja rotuyhdistyksiltä saatuihin tietoihin sekä virallisiin terveystutkimustilastoihin. Rodun terveytilanne on kokonaisuudessaan kohtalainen.

Epilepsia:

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan, kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsia-kohtaus tulee useimmiten nuorena, 1–5-vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Samantyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuten **dyskinesia**. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selitettävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsia-kohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan.

(Lähde: [Koiran epilepsia | Suomen Kennelliitto](#))

Epilepsiaan sairastuneita stabijhouneja on Suomessa muutamia, mutta ihan tarkkaa määrää ei ole tiedossa. Tiedot perustuvat omistajien ja kasvattajien vapaaehtoiisiin ilmoituksiin. **Vuoden 2025 loppuun mennessä maailmanlaajuisesti ZooEasy-tietokantaan on ilmoitettu yhteensä 263 epilepsiatapausta. Oikea määrä voi olla suurempi tai pienempi, koska kaikkia epileptikoksi tulkittuja ei ole tutkittu täysin.**

Maailmanlaajuisesti 2020–2025 syntyneistä koirista 17 koiraa on merkitty epilepsiasairaaksi.

Silmäsairaudet

Suomessa stabijhounien silmäpeilaaminen on yleistynyt merkittävästi. Tutkimuksissa on löytynyt joitakin silmäsairauksiin sairastuneita yksilöitä.

Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2010	29	1	3%	1	100%
2011	34	2	6%	1	50%
2012	68	12	18%	10	83%
2013	32	16	50%	13	81%
2014	48	18	38%	14	78%
2015	50	21	42%	18	86%
2016	63	36	57%	34	94%
2017	93	27	29%	22	81%
2018	107	35	33%	31	89%
2019	66	12	18%	9	75%
2020	86	29	34%	24	83%
2021	60	20	33%	15	75%
2022	127	27	21%	25	93%
2023	92	9	10%	8	89%
2024	68	2	3%	2	100%

Taulukko 21. Silmätutkittujen lukumäärät syntymävuosittain 2010–2024

Perinnöllisestä kaihista on olemassa lukuisia eri tavoin periytyviä ja leviäviä muotoja eri koiraroduissa. Alankomaissa on esiintynyt joitain yksittäisiä kaihitapauksia, joiden laatu tai perinnöllisyys ei ole tiedossa. Vuosien 2010–2024 aikana Suomessa on todettu stabijhounilla kaihi virallisessa silmäpeilauksessa 8 kertaa. Suurin osa koirista silmäpeilataan vain kerran niiden elämän aikana. Uusintapeilauksia on tehty vain muutamalle koiralle.

Distichiasis / ektooppinen cilia tarkoittaa ylimääräisiä ripsiä, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaalien ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisään päin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän sarveiskalvon pinnalla 'uivat', pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Distichiasis ripsiä on todettu Suomessa 25 tutkitulta stabijhounilla. Vuonna 2021 European College of Veterinary Ophthalmologists (ECVO) uudisti silmätarkastusohjeitaan distichiasis/ektooppinen cilia -diagnoosien osalta. Distichiasis/ektooppinen cilia -diagnooseja ei enää erotella, koska kyseessä ovat saman asian eri muodot. Jalostuskäyttöä ei suositella yksilöille, joilla on ruksattu kohta vakava. Löydös luokitellaan vakavaksi, jos luomen reunasta kasvavia ylimääräisiä ripsiä (distichias) on paljon ja/tai havaitaan merkkejä niiden aiheuttamasta ärsytyksestä. Ektooppiset ciliat luokitellaan myös vakavaksi muutokseksi. Jalostustietojärjestelmään lausunnot tallennetaan ohjeistuksen mukaisesti eli diagnoosilla distichiasis/ektooppinen cilia ja mikäli kyse on vakavasta muodosta näkyy se jalostustietojärjestelmässä.

Geenitestattavat sairaudet

	CDs	DM	vWD1	CDDY
	Cerebral Dysfunction (syndrome)	Degeneratiivinen myelopatia	von Willebrandin verenvuototauti	Kondrodystrofia FGF4-retrogeeni insertio kromosomilla 12
2 kopiota	0	11	66	39
1 kopio	13	90	299	116
Vapaa	829	151	316	47
Yhteensä:	842	252	681	202
Frekvenssi:	1.54%	40.08%	53.60%	76.73%

Taulukko 22. Stabijhounien geenitestattavien sairauksien esiintyminen Suomessa 16.11.2025

Neurologiset ongelmat, Cerebral Dysfunction:
Noin 5–6 viikon ikäisenä pennulla alkaa pakonomainen käyttäytyminen. Sairastuneilla pennuilla on lisääntynyt liikkumisen tarve, ne toistavat liikemallia yleensä ympyrässä. Lisäksi ne eivät voi syödä itsenäisesti, joten ne laihtuvat huomattavasti. Hoitoa ei ole, joten pennut on lopetettava.

Neurologinen ongelma on resessiivisesti periytyvä. Tämä tarkoittaa sitä, että ainoastaan ne pennut sairastuvat oireryhmään, jotka ovat saaneet viallisen geenimutaation molemmilta vanhemmiltaan. Kantajat, jotka perineet yhden mutaation molemmilta vanhemmilta, eivät ole kliinisesti sairaita, mutta voivat periyttää sen jälkeläisilleen.

Degeneratiivinen myelopatia, etenevä selkäydinrappeuma:

Degeneratiiviseen myelopatiaan liittyvä mutaatio SOD1-geenissä on tunnistettu yli 120 rodussa ja se on yksi yleisin geenitestauksessa löydetty mutaatio. Useassa rodussa mutaation esiintyminen on yli 20–90%, vaikka näissä roduissa ei välttämättä koskaan ole tavattu kyseistä sairautta. Tämän vuoksi sairauden on ajateltu periytyvän monigeenisesti eli kaksi kopiota mutaatiosta ei välttämättä aiheuta sairauden puhkeamista.

Degeneratiivinen myelopatia puhkeaa yleensä yli 5-vuotiaana, keskimäärin 9-vuotiaana, ja johtaa kuolemaan yleensä vuoden sisällä oireiden alkamisesta. Ensimmäisinä oireina on epävakaava kävely, koordinaatiohäiriö ja vapina. Sairauden edetessä takapää halvaantuu, ja halvaus leviää lopulta myös eturaajoihin sekä hengityslihaksiin.

Takapään heikkoudelle on useita syitä koirissa ja suuri osa näistä on paljon yleisempiä, hoidettavissa ja eivät johda kuolemaan kuten degeneratiivinen myelopatia. Mainittavia ovat; lonkkaniveldysplasia, välilevytyrä, erilaiset tulehdukset, kasvaimet, cauda equina -oireyhtymä ja muut myelopatiat.

Sairaus diagnosoidaan poissulkemalla kaikki muut syyt kivuttomalle selkäydinsairaudelle, tarkkailemalla sairauden etenemistä, ottamalla huomioon koiran rodun, ja geenitestaamalla SOD1-mutaation. Kaksi kopiota SOD1-mutaatiosta ei kuitenkaan automaattisesti vahvista diagnoosia, vaan diagnoosin vahvistaminen onnistuu vain kuoleman jälkeen tehdyllä histopatologisella tutkimuksella.

Maailmanlaajuisesti degeneratiiviseen myelopatiaan on epäilty sairastuneen 7 stabijhounia, mutta näiden osalta diagnostinen prosessi ei ole tiedossa. Näiden koirien keski-ikä oli 11.5 vuotta, joista nuorin oli 9 v 9 kk ja vanhin 13 v 6 kk.

Tyyppin 1 von Willebrandin verenvuototauti:

Tyyppin 1 von Willebrandin verenvuototauti on useilla koiraroduilla esiintyvä perinnöllinen sairaus ja sen erilaisista muodoistaan lievin. Sairailla yksilöillä syntyy liian vähän verenvuotojen tyrehtymisen kannalta erittäin tärkeää von Willebrand -tekijä (vWF) proteiinia. Proteiinin puute saattaa aiheuttaa kuolemaan johtavan verenvuodon, esimerkiksi leikkauksen tai suuren haavan seurauksena. Tyyppiä 1 sairastavilla koirilla fyysisiä oireita havaitaan kuitenkin harvoin.

Thessa Van Duinen tutkielmassa "Samenvatting van het onderzoek naar de Gezondheidsstatus van de Friese Stabijhoun" stabijhouneilta mitattiin vWF-tekijän määrää verestä homotsygooteilta, heterotsygooteilta ja vapailla yksilöiltä. Kaikilla homotsygooteilla yksilöillä vWF-tekijän määrä oli alle 20 %, heterotsygooteilla määrät olivat 11 % – 75 % välillä ja vapailla 48 % – 172 %. Kahdeksalla koiralla epäiltiin haastattelun perusteella olevan verenvuototaipumusta ja kolmella näistä se oli vakavaa, nämä kolme koiraa olivat mutaation suhteen homotsygootteja.

DNA-testissä tunnistetaan sairauden aiheuttava mutaatio ja siten on mahdollista aukottomasti määrittää taudin suhteen puhtaat (yksilöllä kaksi kopiota normaalia geeniä). Uuden tutkimustiedon mukaan tyyppin 1 von Willebrandin verenvuototauti on autosomaalasti vallitseva epätäydellisellä penetraatiolla, jolloin jo 1 kopio mutaatiosta voi aiheuttaa oireita, mutta epätodennäköisemmin kuin 2 kopiota.

Kondrodystrofia FGF4-retrogeeni insertio kromosomilla 12

Koiran kromosomissa 12 sijaitseva *FGF4*-retrogeenin insertio aiheuttaa selkärangan välilevyjen ennenaikaisen rappeutumisen ja on siten riskigeeni välilevytyrälle.

Retrogeenin vaikutus välilevysairauden riskiin on vallitseva – jo yksi kopio retrogeenistä aiheuttaa välilevysairauden riskin. Koiria, joilla on yksi tai kaksi kopiota tästä retrogeenistä, nimitetään kondrodystrofiseksi. Tästä nimityksestä tulee myös retrogeenistä käytettävä lyhenne *CDDY*.

On hyvä ymmärtää, että retrogeeni kasvattaa välilevysairauden riskiä, mutta ei automaattisesti tarkoita, että koira siihen sairastuisi.

CDDY:n esiintyvyys stabijhouneilla on merkittävä: tämänhetkisten arvioiden mukaan jopa kolme neljästä rodun edustajasta kantaa vähintään yhtä kopiota retrogeenistä. Testattujen koirien lukumäärä on kuitenkin niin pieni, että todellista tilannetta on vielä vaikea arvioida.

(<https://www.katariinamaki.fi/l/valilevysairaudelle-altistavan-cddy-retrogeenin-yleisyys-eri-roduissa/>)

Sydänsairaudet

PDA, Patentti Ductus Arteriosus:

PDA on koirilla varsin yleinen sydänvika. Se on yleisempi nartuilla kuin uroksilla, suhde 2:1. Yleensä tämä sydänvika todetaan ja hoidetaan varhain. Vaikka PDA on yleensä sangen vähäoireinen, avoin valtimotiehyt pitäisi aina sulkea, koska vika altistaa vaikealle sydämen sisäkalvon tulehdukselle eli endokardiitille.

Avoin valtimotiehyt eli ductus arteriosus on verisuoniyhteys, joka sikiöaikana yhdistää aortan ja keuhkovaltimon. Virheellinen suonitus kuormittaa keuhkovaltimoa ja sydämen vasenta puolta. PDA:n yhteydessä kuultava sivuääni on hyvin tyyppinen ja erittäin voimakas. Avoin valtimotiehyt aiheuttaa

hyvin tunnusomaisen jatkuvan sivuäänen. Koirilla suonen pitäisi sulkeutuvan 7–10 päivän kuluessa syntymästä.

Jos PDA huomataan pennuilla pentutarkastuksen yhteydessä pennun ollessa 6–8 viikkoinen, se ei ole ehtinyt vahingoittaa sydäntä. Noin 12 viikon ikäisenä verisuoniyhteyden voi leikata umpeen. PDA on sydänsairauksista helpommin korjattavissa. Eliniän ennuste on hyvä, jos vuoto korjataan pennun ollessa pieni. Ennuste huononee, jos vuotoa ei huomata ajoissa. Hoitamattomana syntyy sydämen laajentumaa ja vajaatoimintaa, jotka ovat pysyviä vaurioita.

Rodun maailmanlaajuiseen ZooEazy-tietokantaan on ilmoitettu 72 PDA-tapausta, joista yksi on Suomesta.

DCM, dilatoiva kardiomyopatia

Dilatoiva kardiomyopatia on sairaus, jossa sydänlihaksen etenevä rappeuma johtaa sydämen vasemman kammion laajentumiseen ja pumppausvoiman pettämiseen. Sairaus saattaa johtaa sydämen vajaatoimintaan ja koiran ennenaikaiseen menehtymiseen.

Stabijhouneissa dilatoivaa kardiomyopatiaa on tavattu noin 20 koiralla maailmanlaajuisesti, näistä viisi on Suomesta.

(<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koirien-sydansairaudet-ja-niiden-diagnostiikka>)

Autoimmuunisairaudet

Steroidiresponsiivinen meningiitti-arteriitti (SRMA):

SRMA on immuunivälitteinen keskushermoston tulehdus. Sairaudelle alttiita rotuja ovat stabijhounin lisäksi mm. beagle, berninpaimenkoira ja novascotiannoutaja. Sairauden tyypillisin alkamisikä on 6–18 kk ja se vastaa yleensä vähintään 6 kk pituiseen kortikosteroidihoitoon immunosuppressiivisella annoksella annosta koiran kliinisen tilan ja tulehdusarvojen mukaan vähitellen laskien. Koiran tila on syytä kontrolloida 4–6 viikon välein. Liian aikaisin lopetettu tai riittämätön hoito voi johtaa sairauden kroonistumiseen. Suomessa sairastuneita koiria on tullut kasvattajien tietoon toistakymmentä. Sairastuneita koiria on tavattu Suomen lisäksi ainakin muissa Pohjoismaissa, Yhdysvalloissa, Belgiassa ja Alankomaissa.

Sairauden oireina havaitaan akuutissa muodossa kaulan jäykkyys ja lisääntynyt tuntoherkkyys, jäykät liikkeet, kipu, kuume ja aivo-selkäydinnesteen runsassoluisuus. Ennuste on hyvä, jos potilas on nuori ja hoito aloitetaan ajoissa. Sairaus voi myös kroonistua, jolloin esiintyy myös muita neurologisia muutoksia, jotka johtuvat aivojen verenkierron häiriöistä (krooniset aivokalvojen muutokset, sidekudoistuminen). Näitä ovat muun muassa vesipää, pareesi, ataksia, erisuuruiset pupillit ja silmän hallitsemattomat liikkeet. Tällöin ennuste on rajallinen ja vaatii pitkäaikaista immunosuppressiivista lääkitystä. Taustalla voi olla akuutin vaiheen riittämätön hoito.

Sairauden synty on osittain hämärän peitossa, mutta immuunivasteen hyökkäys keskushermostoa vastaan on osa sairauden kehitystä. Kohteena ovat aivokalvot ja niiden verisuonitus. Joskus tavataan myös sydämen, välikarsinan ja kilpirauhasten suonien tuhoa ja moniniveltulehdusta. Potilailla on löydetty kohonneita IgA-vasta-ainepitoisuuksia, joiden taustalla on epäilty olevan th2 solujen aktivaatio ja aivo-veriестeen vaurioituminen (Tibold & Schatzberg, An update on steroid responsive meningitis-arteritis, Journal of Small Animal Practice 2010). Beagleilla tehtyjen geeniselvitysten myötä on ajateltu,

että taustalla lienee useita eri geenejä (polygeeninen ominaisuus) ja klinisen sairauden puhkeamiseen tarvitaan myös laukaisevia ympäristötekijöitä. SRMA:n sairastunutta ja siitä parantunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Lisäksi on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joista on syntynyt sairastuneita koiria. Geneettisen monimuotoisuuden ylläpitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Lähde: ELL Nina Menna

Rodun maailmanlaajuiseen ZooEasy-tietokantaan on ilmoitettu 63 SRMA-tapausta.

Muut autoimmuunisairaudet

Rodussa tavatut muut autoimmuunisairaudet- ja ongelmat:

- Symmetrinen lupoidi onykodystrofia (SLO), joka vaurioittaa kynsiä.
- Immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia (IMHA), jossa elimistö hajottaa punasoluja.
- Immuunivälitteinen polyartriitti (IMPA), eli moniniveltulehdus.
- Chronic inflammatory enteropathy (CIE) eli tulehduksellinen suolistosairaus
- Allergiat ja atopia
- Yliherkkyys rokotille ja lääkkeille (ei todistetusti välttämättä immuunivälitteinen)

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet

	SP0	SP1	SP2	LTV0	LTV1	LTV2	LTV3	LTV4	VA0	VA1	VA2	VA3	IDD0	IDD1	IDD2
2015	3			7					4						
2016	4			18			1	1	13	3					
2017	12			26					23	1					
2018	11			30	2	1			30	1					
2019	11		1	27	2		1	3	27	4		1			
2020	27			35	2	2	1		35	1					
2021	24			48	9			2	52	3					
2022	19			32	4	1	1		27	7					
2023	12	1	1	40	4	1		1	35	9					
2024	35	2		40	8	1	2	1	43	4			2	6	1
#	158	3	2	303	31	6	6	8	289	33	0	1	2	6	1
%	97%	2%	1%	88%	9%	2%	2%	2%	89%	10%	0%	<1%	22%	67%	11%
Yht	163			346					323				9		

Taulukko 23. Perinnölliset selkämuutokset lausuttu 2015–2024 (Lähde: Koiranet & INCOC)

Perinnölliset selkämuutokset:

Perinnöllisten selkämuutoksen muotoja ovat spondyloosi, välimuotoinen lanne-ristinikama ja nikamaepämuodostumat. Selkälausunnot annetaan Kennelliiton toimesta virallisten selkäröntgenkuvien perusteella.

Spondylosis deformans eli spondyloosi on selkärangan rappeumasairaus, jossa selkänikamien rajoille muodostuu luupiikkejä ja/tai -siltoja. Spondyloosia kehittyy usein normaalistikin ikääntymisen myötä, mutta niitä voidaan tavata myös nuoremmilla koirilla. Spondyloosin oireita ovat selän jäykkyys, epämääräiset selkävivot, eriasteiset ontumat, erilaiset liikeratahäiriöt, haluttomuus hyppyihin ja yleinen kivuliaisuus.

Välimuotoinen lanne-ristinikama (lumbosacral transitional vertebra, LTV) on yleinen synnynnäinen ja perinnöllinen nikamaepämuodostuma, jonka periytymismekanismia ei tunneta. LTV:llä tarkoitetaan nikamaa, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. LTV:tä esiintyy useilla koiraroduilla, ja ainakin saksanpaimenkoirilla sen yhteydestä selkävaihoihin on tutkimustietoa. LTV altistaa lanne-ristiluulitosalueen varhaiselle rappeutumiselle, minkä seurauksia voivat olla takaselän kivut ja pahimmassa tapauksessa takajalkojen halvausoireet. Hoitona käytetään lepoa ja kipulääkkeitä ja vakavimmissa tapauksissa leikkaushoitoa. Kennelliiton jalostustieteellinen toimikunta suosittelee jättämään oireilevat koirat pois jalostuksesta. Kaikkia oireettomia koiria voi käyttää, mutta LTV1–LTV4 -tuloksen saaneet koirat suositellaan yhdistämään vain LTV0-tuloksen saaneiden koirien kanssa.

Selkärangan nikamien epämuodostumia (vertebral anomaly, VA) esiintyy useilla koiraroduilla. Joillakin koirilla voi olla nikamissa hyvin lieviä poikkeamia normaalista. Tällöin koira saa tuloksen VA0 (normaali), mutta lausunnon lisätietoihin merkitään VA-rajatapaus. Myös tällaisten muutosten lukumäärä näkyy koiran tiedoissa jalostustietojärjestelmässä. Yleisin tällainen muutos on viimeisen rintanikaman vaillinaisesti kehittynyt kylkiluupari.

Kalkkeutuneet välilevyt (Intervertebral Disc Disease, IDD) on koirien selkärangan rappeumasairaus, jossa välilevyt kalkkeutuvat ja voivat aiheuttaa kipua tai halvaantumista. Sairauden riskiin vaikuttavat perinnöllinen alttius (kuten FGF4-retrogeeni) ja kalkkeutuneiden välilevyjen määrä, joka todetaan röntgenkuvauksella. Lausunnon perusteella voidaan arvioida sairauden riskiä.

Vuosina 2015–2024 välisenä aikana 164 stabijhounille annettiin spondyloosilausunto. Näistä 159 (97 %) oli puhtaita (SP0) ja viidellä todettiin eriasteisia spondyloosimuutoksia; kolmella SP1 (2 %) ja kahdella SP2 (1 %). SP3- ja SP4-lausuntoja ei tarkastelujaksolla raportoitu.

Vuosien 2015–2024 välisenä aikana kuvatuista stabijhouneista välimuotoisen lanne-ristinikaman osalta lausuttiin 303 (88 %) puhtaaksi (LTV0), 31 (9 %) oli jakautunut ristiluun keskiharjanne (LTV1), kuudella (2 %) symmetrinen välimuotoinen lanne-ristinikama (LTV2), kuudella (2 %) epäsymmetrinen lanne-ristinikama (LTV3) ja kahdeksalla (2 %) kuusi tai kahdeksan lannenikamaa (LTV4).

Vuosien 2015–2024 välisenä aikana kuvatuista stabijhouneista 289 (89 %) lausuttiin selkä puhtaaksi selkärangan nikamien epämuodostumien osalta (VA0), 33 (10 %) yksilöllä todettiin lieväasteinen nikamien epämuotoisuus (VA1) ja yhdellä (alle 1 %) keskivaikea (VA3).

Kennelliitto ei vielä lausu stabijhounella kalkkeutuneita välilevyjä. Yhdeksän stabijhounin osalta on lausunto pyydetty erikseen INCOCin kautta. (INCOC on dos., pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri Anu Lappalaisen ja ELL, pieneläinsairauksien erikoiseläinlääkäri Vilma Reunasan seulontaröntgenkuvien lausuntopalvelu.) Kahdella koiralla (22 %) ei esiintynyt kalkkeutuneita välilevyjä (IDD0), kuusi koiraa (67 %) sai lausunnon IDD1 (lievä, 1-2 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä) ja yksi (11 %) sai lausunnon IDD2 (keskivaikea, 3-4 osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä). Yhdelläkään lausutuista ei todettu IDD3:sta (vaikea, 5 tai enemmän osittain tai kokonaan kalkkeutunutta välilevyä).

Lähde: Kennelliitto / Perinnölliset selkämuutokset

Radius curvus/Short ulna

Rodussa esiintyy etujalkojen kasvuhäiriötä, jossa kyynärloo jää lyhyeksi. Tämä johtaa varttinäluun kaareutumiseen ja etujalkojen virheelliseen valgusasentoon, jolloin ranteet kääntyvät sisään ja tassut ulos. Erittäin vakavissa tapauksissa kasvuhäiriö saattaa vaadita leikkauksen, jossa kyynärloo katkaistaan.

RC diagnosoidaan röntgenkuvista. Luuston kehitystä seurataan ottamalla kuvat muutaman viikon välein. Maailmanlaajuisesti tapauksia on ilmoitettu 26, joista kaikki ovat uroksia.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Stabijhounin keskimääräinen elinikä on 9 v 1 kk. Vanhimmaksi tiedossa oleva Suomessa elänyt stabijhoun eli 17,5-vuotiaaksi. Stabijhounien yleisin kuolinsyy kasvainsairaudet, syöpä. Syöpään kuolleiden keski-ikä on 8 v 11 kk. Stabijhounit, joiden kuolinsyyksi on ilmoitettu vanhuus (luonnollinen tai lopetus), keski-ikä on 13 v ja 1 kk.

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	9 vuotta 3 kuukautta	4	2.37%
Epilepsia	8 vuotta 0 kuukautta	2	1.18%
Hermostollinen sairaus	10 vuotta 6 kuukautta	2	1.18%
Immunologinen sairaus	5 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Muu immunologinen sairaus	5 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 11 kuukautta	45	26.63%
Ihon tai ihonalaiskudoksen kasvain	5 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Kasvainsairaudet, syöpä	9 vuotta 6 kuukautta	16	9.47%
Luun tai nivelten kasvain	6 vuotta 6 kuukautta	3	1.78%
Lymfoma, imusolmuke-syöpä	6 vuotta 2 kuukautta	6	3.55%
Maksan, munuaisten tai suoliston kasvain	10 vuotta 5 kuukautta	1	0.59%
Muu kasvainsairaus	10 vuotta 0 kuukautta	12	7.10%
Pernan, sydämen tai verisuonijärjestelmän kasvain	9 vuotta 3 kuukautta	4	2.37%
Virtsarakon kasvain	10 vuotta 5 kuukautta	2	1.18%
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	12 vuotta 9 kuukautta	3	1.78%
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	10 vuotta 8 kuukautta	16	9.47%
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 7 kuukautta	3	1.78%
Muu käytösongelma	6 vuotta 8 kuukautta	1	0.59%
Pelokkuus	5 vuotta 1 kuukautta	2	1.18%
Luusto- ja nivelsairaus	9 vuotta 4 kuukautta	14	8.28%
Lonkaniveldysplasia ja sen seurauksena kehittynyt nivelrikko	3 vuotta 7 kuukautta	1	0.59%
Luusto- ja nivelsairaus	10 vuotta 6 kuukautta	6	3.55%
Muu luuston tai nivelten kasvuhäiriö	2 vuotta 8 kuukautta	2	1.18%
Muu luuston tai nivelten sairaus	10 vuotta 10 kuukautta	3	1.78%
Nivelrikko, artroosi, muualla kuin lonkissa tai kynnärnivelissä	13 vuotta 3 kuukautta	2	1.18%
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	8 vuotta 0 kuukautta	2	1.18%
Mahalaukun kiertyminen	11 vuotta 8 kuukautta	1	0.59%
Muu maksan tai ruoansulatuskanavan sairaus	4 vuotta 5 kuukautta	1	0.59%
Muu sairaus, jota ei ole listalla	7 vuotta 3 kuukautta	14	8.28%
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Muu kehityshäiriö	0 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Selkäsairaus	10 vuotta 8 kuukautta	5	2.96%
Selkäsairaus	9 vuotta 0 kuukautta	2	1.18%
Spondyloosi, nikamien luusilloittuma, nikamien yhteenluutuminen	10 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Välilevytyrä, ”mäyräkoirahalvaus”	12 vuotta 9 kuukautta	2	1.18%

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä	Yhteensä
Silmäsairaus	11 vuotta 10 kuukautta	1	0.59%
Sydänsairaus	5 vuotta 8 kuukautta	5	2.96%
Sydänlihassairaus, kardiomyopatia	5 vuotta 4 kuukautta	4	2.37%
Synnynnäinen sydämen tai sydänverisuonten kehityshäiriö	7 vuotta 2 kuukautta	1	0.59%
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 8 kuukautta	6	3.55%
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	13 vuotta 1 kuukautta	23	13.61%
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	5 vuotta 11 kuukautta	3	1.78%
Kohtutulehdus, pyometra	5 vuotta 1 kuukautta	2	1.18%
Munuaisten vajaatoiminta	7 vuotta 9 kuukautta	1	0.59%
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 2 kuukautta	23	13.61%
Kaikki yhteensä	9 vuotta 1 kuukautta	169	

Taulukko 24. Kuolinsyytaulukko (15.11.2025) Lähde: Suomen Kennelliitto/KoiraNet

ZooEasy-tietokantaan ilmoitetaan kuolinsyy joko "Kuolinsyy" kohtaan, jossa on oheisen taulukon 6 vaihtoehtoa ja/tai "Kuolema huomiot" kohtaan, joka on vapaa kenttä. Osalle koirista on merkitty vain kuolinpäivä.

Kuolinsyyt			
Syy	lukumäärä	Ikä	%
Erikseen eritelty syy	667	10.1	27.56%
Tuntematon	72	9.6	2.98%
Eutanasia	524	10.6	21.65%
Tapaturma	53	3.1	2.19%
Syöpä	666	10.4	27.52%
Vanhuus	438	13.8	18.10%
	2420	10.8	100.00%

Taulukko 25. ZooEasy-tietokantaan kirjatut kuolinsyyt "Overlijden oorz." (Haettu 26.10.2025)

Maailmanlaajuisesti syöpään kuolleiksi on ilmoitettu 666 stabijhounia eli syöpä aiheuttaa noin 27 % kuolemista. Tietokannan kasvainsairaudet kohtaan on kuitenkin ilmoitettu 977 koiraa, joista 964 on ilmoitettu kuolinpäivä. Muita yleisiä tai huomioitavia kuolinsyyt olivat:

- Munuaisten vajaatoiminta yli sadalla stabijhounilla, joista 40 alle 10-vuotiaalla koiralla. 11 koiralla löytyi myös synnynnäinen munuaisten kehityshäiriö.
- Epilepsia sairastavien kuolemia on tilastoitu 74, mutta muutamilla epilepsia ei ollut kuoleman pää syy. 57 kuoli alle 10-vuotiaana.
- Sydämenpysähdykseen on tilastoitu kuolleen 33, joista 20 alle 10-vuotiaana.
- Sydämen vajaatoimintaan on tilastoitu kuolleen 26, joista kuusi alle 10-vuotiaana.

4.3.4 Lisääntyminen

Suomessa on rekisteröity viidentoista viime vuoden aikana 142 pentuetta, joista on syntynyt yhteensä 900 pentua. Keskimääräinen pentuekoko on 6,4 pentua.

Stabijhounien lisääntymistä kartoitettiin marraskuussa 2025 kasvattajille suunnatulla kyselyllä, jossa kasvattajaa pyydettiin tarkastelemaan suunniteltuja ja toteutuneita yhdistelmiä viimeisen kymmenen vuoden ajalta. Kyselyyn vastasi 12 kasvattajaa.

Kyselyyn vastanneiden kasvattajien suunnitteleminen yhdistelmien kokonaismääräksi tuli 91. Luonnollinen astuminen toteutui 56 yhdistelmässä, keinosiemennys tehtiin yhteensä 18 yhdistelmässä. (Huomautus: yhdessä yhdistelmässä toteutui sekä luonnollinen astuminen että keinosiemennys). 18 suunnitellussa yhdistelmässä astutustilanne ei onnistunut eikä keinosiemennystä käytetty.

Luonnollisen astumistilanteen osalta 63,6 % toteutui ongelmitta. Astumistilanteiden haasteet johtuivat pääsääntöisesti kasvattajien vastausten perusteella urosten puutteellisesta toiminnasta. Haasteiden syyksi epäiltiin urosten taitamattomuutta, yli-innokkuutta tai herkkyyttä. Kuitenkin lähes kaikissa epäonnistuneissakin tapauksissa uros osoitti kiinnostusta narttua kohtaan.

Nartut olivat vastausten perusteella erittäin yleisesti halukkaita astutustilanteessa. Yhdessä epäonnistuneessa astumistilanteessa raportoitiin syyksi nartun hermostuneisuus ja se päädyttiin sulkemaan arkuuden takia jalostuksesta pois. Lisäksi yhden nartun raportoitiin kieltäytyneen astumisesta, mutta se astutettiin seuraavasta juoksusta toisella uroksella ongelmitta.

Edellä mainittujen lisäksi epäonnistuneiden yhdistelmien syyksi arvioitiin kerran nartun poikkeava hormonitoiminta ja kerran kiiman ajoituksen epäonnistuminen. Yhden nartun raportoitiin jääneen toistuvasti tyhjäksi ja sillä diagnosoitiin myöhemmin sterilisaation yhteydessä endometrioosi.

Keinosiemennystilanteet olivat kaikkien vastausten pohjalta sujuneet ongelmitta. Viidessä tapauksessa keinosiemennykseen päädyttiin siitä syystä, ettei luonnollinen astuminen ollut onnistunut tai sen onnistumisesta ei oltu varmoja. Muissa raportoiduissa yhdistelmissä keinosiemennyksen syynä oli ulkomainen uros, jolloin hyödynnettiin tuontispermaa.

Keisarinleikkausta vaatineita synnytystilanteita raportoitiin kolme kappaletta. Yhden syyksi ilmoitettiin liian suuri pentu / ahdas lantio, toisen kohdalla kohdun repeytyminen ja kolmannen kohdalla synnytyksen etenemättömyys (vain yksi pentu). Lisäksi kahdessa muussa pentueessa emä oli tarvinnut lääketieteellistä apua vaikka keisarinleikkausta ei tarvittu.

Vastausten perusteella emät hoitivat pentunsa lähes poikkeuksetta erinomaisesti. Neljässä pentueessa emän raportoitiin tarvinneen hieman apua pentujen hoidossa, esimerkiksi lisäruokinnalla. Yhdessä tapauksessa emä tarvitsi jatkuvaa tukea pentujen hoidossa sen sairastumisen vuoksi. Yksikään emä ei hylännyt pentujaan.

Pentukuolleisuutta tai pentujen synnynnäisiä vikoja ja epämuodostumia ei kartoitettu kyselyssä. Yleisen arvion mukaan niissä ei ole kuitenkaan mitään erityistä normaalista poikkeavaa.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Rodulla ei ole todettu lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Yleisin terveydellinen ongelma stabijhouneilla on lonkkaniveldysplasia, joka on ensimmäinen rodun PEVISA-ohjelmaan lisätty sairaus. Kuvatuista koirista selkeitä lonkkaniveldysplasian asteita D ja E on ollut noin kymmenellä prosentilla koirista. Toinen PEVISA:an sisällytetty sairaus on kyynärniveldysplasia, jonka

eri asteisia muutoksia löydetään rodussa muutamia vuosittain. Terveiden koirien osuus kuvatuista on kuitenkin yli 80 prosenttia. Lisääntyneiden silmäpeilausten myötä silmäsairauksia raportoidaan vuosittain muutamia. Viimeisen viiden vuoden aikana Suomessa on raportoitu useita autoimmuuneja aivokalvontulehduksia (SRMA) ja tapauksia on myös muissa maissa. Autoimmuunisten sairauksien taustalla on usein pienen populaation haasteet, kuten kapea geneettinen monimuotoisuus.

4.4. Ulkomuoto

Rodun ulkomuoto on keskeinen osa kokonaisuutta, jossa yhdistyvät sekä rodun käyttötarkoitus että terve rakenne. Stabijhounin ulkomuodon jalostustavoitteena on säilyttää rotutyypillinen, toiminnallinen ja kestävä rakenne, joka mahdollistaa koiran monipuolisen käytön alkuperäiseen tarkoitukseensa – seisovana lintukoirana ja maatilän monitoimikoirana.

4.4.1 Rotumääritelmä

Rotumääritelmän mukaan stabijhoun on hyvärakenteinen, vankka mutta ei raskas, hieman säkäkorkeuttaan pidempi ja tasapainoinen koira, jonka sukupuolileiman tulee olla selkeä.

Pää ja ilme ovat rodulle tunnusomaiset: pään tulee olla kuiva ja jalo, kallon ja kuonon yhtä pitkät, ilmeen lempeä ja tarkkaavainen. Korvat kiinnittyvät silmien linjan tasalle ja riippuvat tiiviisti poskia vasten.

Runko ja mittasuhteet: Säkä on erottuva, selkä vahva ja lanne lihaksikas. Rintakehä on pitkä ja syvä, ja rungon pituuden tulee olla hieman korkeutta suurempi. Urosten ihannesäkäkorkeus on 50–53 cm ja narttujen 48–50 cm.

Häntä on tuuhea ja oikein kiinnittynyt, liikkeessä kannettu kevyesti kaarevana mutta ei selän päälle. Karvapeite on keskipitkä, suora tai lievästi laineikas, säänkestävä ja laadultaan tiivis.

Värit ovat mustavalkoinen tai ruskeavalkoinen laikullinen, musta- tai ruskeapäistärökkö. Valkoisessa värissä voi olla päistärkarvoja tai pilkutusta.

Luonne on ystävällinen, rauhallinen ja yhteistyöhaluinen. Arkuus tai aggressiivisuus eivät ole rodulle hyväksyttäviä.

Rotu ei sisällä sellaisia piirteitä, jotka Kennelliiton epäterveiden rakenteiden listan mukaan altistaisivat hyvinvointiongelmille. Rakenteellisesti stabijhoun on edelleen terve ja toiminnallinen.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Näyttelyt

Stabijhounit ovat osallistuneet lukumäärään nähden aktiivisesti näyttelyihin. Näyttelytulokset esitetään kootusti oheisessa taulukossa. (Huomioitavana asiana koronapandemiavuosien vähäinen järjestettyjen näyttelyiden lukumäärä.)

Jalostukseen käytetyistä koirista suurin osa on käynyt vähintään kerran näyttelyssä. Vuosien 2020–2024 välisenä aikana on rekisteröity neljä pentuetta, joissa toisella vanhemmista ei ole lainkaan näyttelytulosta. Tarkastelujakson aikana jalostukseen käytetyistä nartuista ja uroksista kahdella ei ole näyttelytulosta, lisäksi yhdellä uroksella löytyi vain junioriluokan näyttelytulos.

Vuosi	2020		2021		2022		2023		2024	
näyttelykäyntien lukumäärä	82		190		332		392		324	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%
ERI %	58	71%	127	67%	210	63%	219	56%	200	62%
EH %	17	21%	47	25%	99	30%	145	37%	102	31%
H %	7	9%	11	6%	17	5%	19	5%	11	3%
T %	-		1	<1%	1	<1%	1	<1%	1	<1%
EVA %	-		4	2%	5	2%	7	2%	8	2%
HYL	-		-		-		1	<1%	2	1%

Taulukko 26. Stabijhounien näyttelykäynnit ja -tulokset 2020–2024

Tuomarit arvostelevat stabijhouneja näyttelyissä FCI:n voimassaolevan rotumääritelmän mukaisesti. Näyttelytulosten perusteella voidaan arvioida, että näyttelyihin osallistuneet koirat edustavat verrattain hyvin rotutyyppejä. Stabijhounien ulkomuoto ei kuitenkaan ole täysin yhtenäinen ja vaihtelua ilmenee erityisesti koon, rakenteen voimakkuuden sekä luuston vahvuuksien osalta. Onkin hyvä huomioida, että stabijhouneista on aikoinaan ollut olemassa kahta eri kokoa, jotka ovat mahdollistaneet rodun monipuolisen käytön (Offereins-Snoek. J. & Striegel-Oskam D. : Amazing dutch dog breeds).

Kirjallisten näyttelyarvostelujen pohjalta voidaan havaita, että stabijhounien mittasuhteet ovat yhtenäistyneet viimeisinä vuosina. Näyttelyihin osallistuneiden stabijhounien rotutyyppi koettiin usein erinomaiseksi tai erittäin hyväksi. Urosten osalta palautetta on tullut aiempaa enemmän raskarakenteisuudesta – kun taas nuoria narttuja on ajoittain kuvailtu joko rakenteeltaan tai raajaluustoltaan kevyiksi. Mittasuhteiden yleisin ongelma on turhan pitkä lanneosa.

Selvästi yleisin kritiikin kohde oli stabijhounien etuosat, joiden osalta annettiin palautetta lyhyestä olkavarresta tai pystystä lavasta tai toivottiin etuosan vielä tiivistyvän. Löysiin etuliikkeisiin kiinnitettiin myös huomiota. Lisäksi luisusta lantiosta sekä liioitelluista takakulmauksista annettiin palautetta. Muita useasti mainittuja ongelmia olivat ahtaat takaliikkeet, silmien turhan vaalea väri sekä karvapeitteen laatu.

Vuosina 2020–2024 hylättiin näyttelyissä yhteensä kolme koiraa. Yksi hylkäys liittyi koiran puretaan ja kaksi koiran käyttöön. Samalla aikavälillä jaettiin EVA (“ei voida arvostella”) 24 kertaa (20 eri stabijhounille). Yleisin syy jäädä ilman arvostelua liittyi siihen, ettei koira antanut tuomarin koskea itseensä tai käydä kunnolla läpi. Toinen syy jäädä ilman arvostelua oli ontuminen liikkeessä.

Jalostustarkastukset

7.8.2021 kymmenen stabijhounia osallistui jalostustarkastukseen Keuruulla. Tarkastetuista koirista yksi sai laatumaininnan erinomainen (ERI), neljä sai laatumaininnan erittäin hyvä (EH) ja viisi sai laatumaininnan hyvä (H).

Jalostustarkastuslausuntojen perusteella osallistuneiden koirien runko oli rotutyypillinen, useimmiten mittasuhteiltaan tasapainoinen ja sukupuolileimaltaan selvä. Rungon pituus vaihteli kuitenkin; parilla yksilöllä todettiin lievää pitkärunkoisuutta. Rungon vahvuus oli yleisesti sopiva, mutta kolmella hieman kevyt ja yhdellä hieman raskas. Raajakorkeus ja kaulan pituus arvioitiin kaikille sopivaksi. Lantio ja ylälinjat olivat pääosin rodunomaisia; lievää takakorkeutta tai laskevaa selkää esiintyi yksittäistapauksissa.

Liikkeet kuvattiin yleensä rodunomaisiksi; yleisimmät poikkeamat liittyivät askelpituuden lyhyteen, ja leveisiin etuliikkeisiin. Takaraajojen ulkokierteisyyttä havaittiin kahdella koiralla. Yksittäisiä huomautuksia tuli löysistä kyynärpäistä, kinnerahtaudesta ja ahtaista liikkeistä.

Pään rakenne ja ilme olivat useimmilla sopivat ja rodulle tyypilliset, vaikka joillakin esiintyi vaalempaa silmien väriä tai karvattomia silmänympäryksiä. Kaikilla oli leikkaava purenta. Karvapeite oli lähes kaikilla yksilöillä rotumääritelmän mukainen.

Käytökseltään koirat olivat pääosin rauhallisia, avoimia ja yhteistyöhaluisia; yksittäiset maininnat koskivat hetkellistä säikähtämistä tai urosten välistä mahtailua ilman aggressiota. Kaikki tarkastetut koirat hyväksyttiin jalostustarkastuksessa.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Stabijhoun on monipuolinen maatilán ja metsästyksen yleiskäyttökoira. Rotu on jalostettu seisovaksi lintukoiraaksi, joka kykenee työskentelemään sekä vedessä että maalla, ja joka soveltuu myös maatilán yleiskoiraaksi tai seurakoiraaksi.

Käyttötarkoituksen kannalta olennaiset rakenne- ja ulkomuoto-ominaisuudet:

- Mittasuhteet: Runko hieman säkäkorkeutta pitempi, tasapainoinen ja notkea.
- Luusto: Riittävän vahva mutta ei raskas, jotta liikkuminen säilyy kevyenä.
- Etu- ja takaosan kulmaukset: Riittävät mutta ei liioitellut; mahdollistavat joustavat, maatavoittavat liikkeet.
- Selkälinja: Suora ja vahva, ei laskeva eikä kaareva.
- Turkki: Keskipitkä, säänkestävä, helppohoitoinen; mahdollistaa työskentelyn vaihtelevissa olosuhteissa.

Stabijhounin ulkomuoto Suomessa on kokonaisuutena rotumääritelmän mukainen, toiminnallinen ja terve.

4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Näyttelyarvostelujen perusteella voidaan vetää jotain suuntaviivoja rodun rakenteen ja ulkomuodon keskeisistä ongelmakohdista.

Toistuvimmat poikkeamat rotumääritelmästä koskevat:

- etuosan rakennetta (pysty lapa, lyhyt olkavarsi, löysät kyynärpäät)
- takaosan kulmauksia (liioitellut tai niukat)
- lannetta (turhan pitkä) tai lantiota (jyrkkä)
- liikkeitä (askelpituuden lyhyys, ahtaat takaliikkeet)
- ylälinjaa (pehmeä selkä, takakorkea)
- hännän kantoa (liikkeessä korkealla tai selän päällä)
- vaihtelevaa silmien väriä ja ilmeen pehmeyttä

Rodun rakennetta koskevat haasteet voivat osin johtua siitä, että stabijhounia käytetään Suomessa vain harvoin alkuperäiseen metsästystarkoitukseensa. Kun valtaosa yksilöistä elää pääasiassa seurakoiraana, käyttöominaisuuksiin vaikuttavat rakenteelliset seikat saattavat jäädä vähemmälle huomiolle niin kasvatuksessa kuin arvioinneissakin. Rakenteen ongelmat ovat kuitenkin pääosin lieviä ja korjattavissa jalostusvalinnoin.

Edellä mainitut poikkeamat eivät ole luonteeltaan vakavia, mutta jalostuksessa on tärkeää välttää niiden yleistymistä. Rotumääritelmä ei sinällään sisällä liioittelun vaaraa, mutta ”vankka runko” -ilmaisua on tulkittava maltillisesti, jotta raskasrakenteisuus ei lisäänty.

Jalostustyön painopiste ohjelmakaudella 2027–2031 tulee olla toiminnallisen rakenteen säilyttäminen ja etu- sekä takarakenteen tasapainon sekä ylälinjan parantaminen ilman, että menetetään rodun luonne- ja tyyppiominaisuuksia.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Stabijhounien ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa 1.1.2006 alkaen. Ensimmäinen suurilukuisten rotujen jalostuksen tavoiteohjelma oli voimassa 1.1.2015 alkaen.

5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Jäkeläisten tutkimusaste vaihtelee rajusti. Osaa koirista on käytetty jalostukseen ennen kuin niiden aiempia jäkeläisiä on lonkkien ja kynnärpäiden osalta tutkittu.

Eniten käytetyistä 20 uroksesta vain kuudella on jäkeläisiä toisessa sukupolvessa. Eniten jäkeläisiä toisessa polvessa oli koiralla Routakummun Lystikäs Eero. Sen jäkeläisistä kaikki tutkitut (40 %) ovat lonkiltaan sairaita. Kyseisellä uroksella on toisessa polvessa jäkeläisiä 13.

Voidaan todeta, että yhdelläkään eniten käytetyistä uroksista ei ole jäkeläisiä toisessa polvessa liiallisesti ainakaan tällä hetkellä. Tilanne on selkeästi parantunut edellisestä tarkastelujaksosta.

Eniten käytetyistä 20 nartusta yhdellätoista on jäkeläisiä toisessa sukupolvessa. Eniten jäkeläisiä toisessa polvessa oli koiralla Loura Lykke Li Fan De Moaie Hôvingen. Sen jäkeläisistä on 85 % tutkittu ja niistä lonkkien osalta 75 % on sairaita. Kyseisellä nartulla on toisessa sukupolvessa jäkeläisiä 47 kappaletta, jotka muodostavat pentueiden syntymävuosien (3) aikana syntyneistä pennuista yhteensä yli 17 %.

Sinisuvan Frederikalla on 36 jäkeläistä toisessa sukupolvessa (5 vuoden aikana syntyneistä). Sen suorista jäkeläisistä on luustotutkittu 77 %, joista lonkkien osalta sairaita on 20 %. Nartulla Milomiss Love Me Tender Grace on jäkeläisiä toisessa sukupolvessa 31 (3 vuoden aikana syntyneistä). Suorista jäkeläisistä oli luustokuvattuja 82 %, joista lonkkien osalta sairaita oli 56 % ja kynnärpäiden osalta 11 %.

#	Uros	Synt. vuosi	Pennut				#	Narttu	Synt. vuosi	Pennut			
			Pentueet	Yht.	Vuoden aikana	Toisessa polvessa				Pentueet	Yht.	Vuoden aikana	Toisessa polvessa
1	HAZEBAD ONE FOR ALL ALBIN	2017	3	27	10	3	1	SANDHILL CHILI'S FUNKY FIRIEL	2019	2	21	0	0
2	SANDHILL CHILI'S EERIE ELROND	2018	3	25	0	0	2	LIEBE-LOBKE JISKA UT IT GRIENE HERT	2017	3	20	0	21
3	ROUTAKUMMUN LYSTIKÄS EERO	2016	3	20	0	13	3	ULVEMOSEN HUNTERS FARFELLA	2019	2	18	0	0
4	SEMI-SECO DES GRANDES DUCHESSES DE POUCHKINE	2021	3	18	12	0	4	HAZEBAD WHET'S SAINA OF POWER PUFF	2019	2	18	9	0
5	RORERON GIRASOLO	2020	2	16	6	0	5	OHPED DAL ERINOMAINEN MIELITTY	2017	2	16	0	0
6	MI BIRAS ATLAS	2017	3	16	0	0	6	OHPED DAL CHANDLER IS A GIRL	2020	2	16	0	0
7	MILOMISS ADVENTUROUS MARCO POLO	2019	2	16	0	0	7	MILOMISS ADVENTUROUS COCO CHANEL	2019	2	16	0	3
8	WONDER-HUNTERS LEONTES THE LEGEND	2020	3	15	14	0	8	RØGILD'S NEEMA FENJA KERST TYS	2017	2	16	0	7
9	MILOMISS NORTHERN LIGHTS AHTI	2018	2	15	0	0	9	LOURA LYKKE LI FAN DE MOAIE HÖVINGEN	2016	2	15	0	47
10	AELBERT JILLES V. HOLWERDA SATHE	2017	2	15	0	7	10	FRIESVIK'S ZORA AF ZELDA OF LUI	2018	2	15	0	9
11	DIEZEL	2018	2	14	5	8	11	RØGILD'S YAVA NIENKE HIMME ABE	2020	3	14	6	0
12	KIEK BODY FAN 'T MOLENAARS HIEM	2015	2	13	0	0	12	HAZEBAD MIRACLE GRACE'S SURPRISE	2019	2	13	0	18
13	DREAM TRACK ITS MR BROWN	2018	2	13	0	9	13	SINISUVEN FREDERIKA	2016	2	13	0	36
14	SANDHILL CHILI'S DOTTED DARTAGNAN	2018	2	12	0	0	14	OHPED DAL BLACKWHITE WHETU	2015	2	12	0	25
15	FRISIAN GEM EULALIAS WIDDEMER	2015	1	11	0	9	15	MILOMISS LOVE ME TENDER GRACE	2015	2	11	0	31
16	OHPED DAL AXEL WALDEMAR	2015	1	11	0	0	16	SINISUVEN JUSTIINA	2021	1	11	11	0
17	RORERON IBISCO	2020	1	11	11	0	17	SANDHILL CHILI'S DOTTED DESDEMONA	2018	2	10	0	15
18	MYNKE DURK FAN DE MOAIE HÖVINGEN	2017	2	10	0	0	18	MILOMISS ADVENTUROUS MIUCCIA PRADA	2019	1	10	0	0
19	SANDHILL CHILI'S ENERGI EOMER	2018	1	10	0	0	19	OHPED DAL AALLOTTAREN ALEIDA	2015	2	10	0	22
20	SQUEEZE PLAY SEPKE BRANCKO	2016	1	10	0	0	20	ÅHLSKOGEN'S STABIJ STRÅLA	2020	1	10	10	0

Taulukko 27. 2015–2024 syntyneiden eniten käytettyjen urosten ja narttujen jälkeläistilastot

#	Uros	Synt. vuosi	Lonkat	Kynnärät	LTV	CD	vWD	Lonkat		Kynnärnivelet	
								Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu %	Sairas %
1	HAZEBAD ONE FOR ALL ALBIN	2017	A	0	-	X	X	52%	43%	52%	36%
2	SANDHILL CHILI'S EERIE ELROND	2018	A	0	0	X	X	60%	47%	56%	0%
3	ROUTAKUMMUN LYSTIKÄS EERO	2016	B	0	-	X	X	40%	100%	40%	25%
4	SEMI-SECO DES GRANDES DUCHESSES DE POUCHKINE	2021	A	1	0	X	X	0%	*	0%	*
5	RORERON GIRASOLO	2020	A	0	0	X	X	25%	25%	25%	0%
6	MI BIRAS ATLAS	2017	B	0	0	X	X	62%	60%	62%	10%
7	MILOMISS ADVENTUROUS MARCO POLO	2019	B	0	0	X		38%	50%	31%	40%
8	WONDER-HUNTERS LEONTES THE LEGEND	2020	A	0	0	X	X	7%	*	7%	*
9	MILOMISS NORTHERN LIGHTS AHTI	2018	A	0	-	X	X	40%	50%	40%	17%
10	AELBERT JILLES V. HOLWERDA SATHE	2017	X	-	-	X	-	93%	36%	93%	21%
11	DIEZEL	2018	-	-	-	X	-	57%	12%	57%	12%
12	KIEK BODY FAN 'T MOLENAARS HIEM	2015	B	0	0	X	X	92%	0%	92%	0%
13	DREAM TRACK ITS MR BROWN	2018	A	0	-	X	X	31%	75%	31%	0%
14	SANDHILL CHILI'S DOTTED DARTAGNAN	2018	A	0	0	X	X	58%	71%	58%	14%
15	FRISIAN GEM EULALIAS WIDDEMER	2015	A	0	0	X	X	91%	50%	91%	60%
16	OHPED DAL AXEL WALDEMAR	2015	A	0	0	X	X	27%	67%	27%	0%
17	RORERON IBISCO	2020	B	0	0	X		0%	*	0%	*
18	MYNKE DURK FAN DE MOAIE HÖVINGEN	2017	A	0	0	X	X	70%	29%	70%	14%
19	SANDHILL CHILI'S ENERGI EOMER	2018	B	0	-	X	X	10%	100%	10%	0%
20	SQUEEZE PLAY SEPKE BRANCKO	2016	X	X	-	X	-	20%	50%	20%	0%

Taulukko 28. Jalostukseen käytettyjen urosten terveystiedot

#	Narttu	Synt. vuosi	Lonkka	Kynnärät	LTV	CD	vWD	Lonkat		Kynnärivelet	
								Tutkittu %	Sairas %	Tutkittu %	Sairas %
1	SANDHILL CHILI'S FUNKY FIRIEL	2019	C	1	0	X	-	24%	60%	24%	0%
2	LIEBE-LOBKE JISKA UT IT GRIENE HERT	2017	B	0	0	X	X	85%	12%	85%	12%
3	ULVEMOSEN HUNTERS FARFELLA	2019	B	0	0	X	X	28%	20%	28%	0%
4	HAZEBAD WHET'S SAINA OF POWER PUFF	2019	A	0	0	X	X	33%	0%	33%	0%
5	OHPED DAL ERINOMAINEN MIELITTY	2017	B	0	0	X	X	44%	29%	38%	17%
6	OHPED DAL CHANDLER IS A GIRL	2020	B	0	0	X	X	19%	0%	12%	0%
7	MILOMISS ADVENTUROUS COCO CHANEL	2019	C	1	0	X	X	50%	25%	50%	38%
8	RØGILD'S NEEMA FENJA KERST TYS	2017	B	0	1	X	X	94%	20%	94%	0%
9	LOURA LYKKE LI FAN DE MOAIE HÖVINGEN	2016	C	1	-	X	X	80%	75%	80%	8%
10	FRIESVIK'S ZORA AF ZELDA OF LUI	2018	B	0	0	X	X	53%	62%	53%	25%
11	RØGILD'S YAVA NIENKE HIMME ABE	2020	C	0	-	X	X	7%	*	7%	*
12	HAZEBAD MIRACLE GRACE'S SURPRISE	2019	C	0	1	X	X	77%	40%	77%	20%
13	SINISUVEN FREDERIKA	2016	B	0	0	X	X	77%	20%	77%	0%
14	OHPED DAL BLACKWHITE WHETU	2015	A	0	0	X	X	42%	20%	42%	20%
15	MILOMISS LOVE ME TENDER GRACE	2015	C	0	-	X	X	82%	56%	82%	11%
16	SINISUVEN JUSTIINA	2021	B	0	0	X	X	0%	*	0%	*
17	SANDHILL CHILI'S DOTTED DESDEMONA	2018	A	0	4	X	X	60%	33%	60%	0%
18	MILOMISS ADVENTUROUS MIUCCIA PRADA	2019	C	0	-	X		10%	100%	10%	0%
19	OHPED DAL AALLOTTAREN ALEIDA	2015	A	0	4	X	X	80%	0%	80%	12%
20	ÄHLSKOGEN'S STABIJ STRÅLA	2020	B	0	-			0%	*	0%	*

Taulukko 29. Jalostukseen käytettyjen narttujen terveystiedot

5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

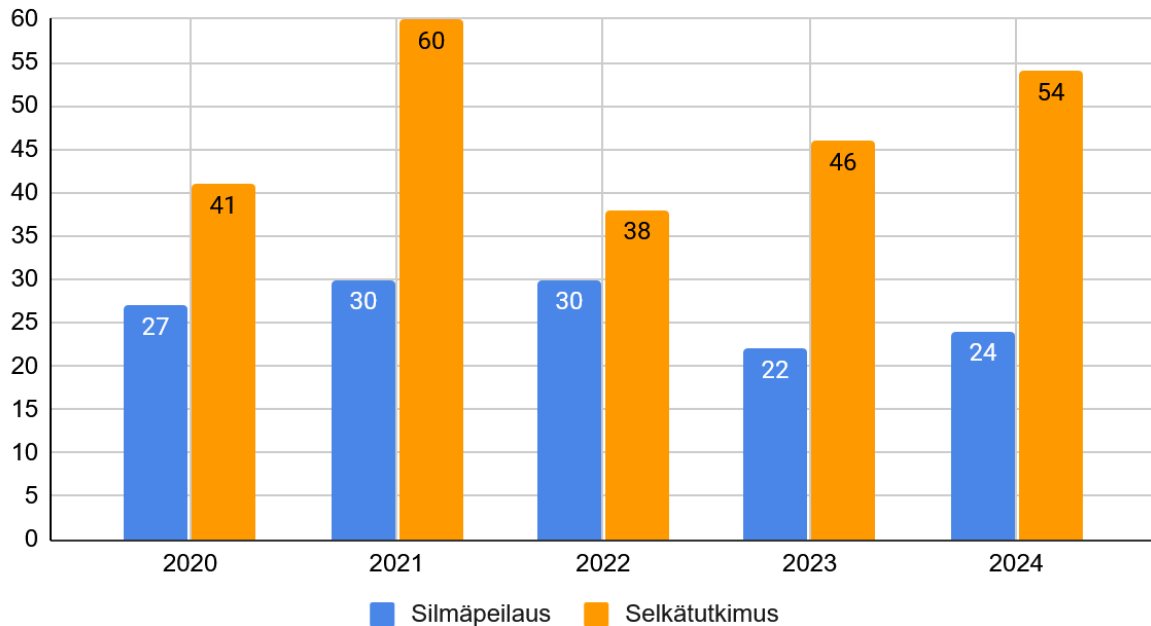
Yhteenveto 2025		
Tavoite	Toimenpide	Tulos
Rodun geenipoolin laajentaminen	Mahdollisimman monen yksilön käyttäminen jalostukseen. Jalostusmateriaalin hankinta ulkomailta. Yhdistelmissä otetaan huomioon rodun geneettisen monipuolisuuden säilyminen ja pidetään sitä tärkeimpänä kriteerinä. Kannustetaan koirien tuomiseen ulkomailta, sekä tuontisperman käyttöön.	Tuontikoirien määrä on heikentynyt aiemmasta. Sukusiitosprosenttia on onnistuttu viime vuosina pienentämään. 2019–2024 käytetyistä uroksista 29 oli kotimaista, 11 tuontikoiria ja 11 ulkomaisia uroksia. Nartuissa vastaava jako oli 39 kotimaista ja 14 tuontikoira.
Terveyden säilyttäminen	Kaikki terveyteen liittyvä data kirjataan ylös sekä Saksanseisojakerhon että NVSW:n tietokantaan ja huomioidaan jalostuksessa. Kannustetaan omistajia ja kasvattajia käyttämään koiriaan myös muissa terveystutkimuksissa rodun tilanteen selvittämiseksi, esimerkiksi silmäsairauksien ja selkäongelmien osalta.	Tutkittujen koirien osuus on pysynyt edellisen JTO:n tasolla. Tutkimustuloksia on tallennettu aiempaa enemmän NVSW:n ZooEasy-tietokantaan. Saksanseisojakerhon tietokantaa ei juurikaan hyödynnetä johtuen maailmanlaajuisen tietokannan hyödyistä.

		<p>Stabijhouneja terveystutkitaan selvästi muita roturyhmän koiria enemmän.</p> <p>Jalostukseen käytettyjen koirien jälkeläisiä ei ole aina tutkittu ennen seuraavaa astutusta etenkin uroksien kohdalla.</p>
Luonne ja käyttäytyminen	Luonnekuvaus- ja testikäyntien lisääminen rodussa ja jalostukseen käytettävillä koirilla. Aggressiivista tai arkaa koira ei käytetä jalostukseen.	<p>Jalostukseen käytettävien koirien MH/LTE-tuloksien määrä on kasvanut, mutta edelleen käytetään jalostukseen myös koiria joita ei ole testattu.</p> <p>Jalostukseen käytettyjä koiria on käytetty myös käyttäytymisen jalostustarkastuksessa.</p> <p>Näyttelyissä aran tai välttelevän käytöksen arvosteluita saaneita koiria on käytetty jalostukseen.</p>

Lonkka- ja kyynärkuvattujen koirien osuus on lukumääräisesti kasvanut edellisen JTO-kauden aikana. Vuosina 2010–2014 lonkkakuvauslausuntoja annettiin 108 kappaletta, vuosina 2015–2019 233 kappaletta ja vuosina 2020–2024 305 kappaletta. Vuosina 2010–2014 kyynärnivellausuntoja annettiin 95 kappaletta, vuosina 2015–2019 224 kappaletta ja vuosina 2020–2024 303 kappaletta. Tutkittujen koirien prosenttiosuutta koko kannasta on kuitenkin vaikea arvioida, koska osa koirista ei ole vielä saavuttanut kuvausikää ja lisäksi ulkomaille vietyjen koirien tutkimustulokset puuttuvat tietokannasta, vaikka niille olisi kotimaassaan tehty vastaavat tutkimukset. 15 viime vuoden aikana syntyneistä on lonkka- ja kyynärkuvattu 63 %.

Muiden terveystutkimusten määrä rodussa on lisääntynyt edellisen JTO-kauden aikana. Selkävauksia on vuosien 2015–2019 aikana annettu yhteensä 119 koiralle. Vuosien 2020–2024 aikana on selvävauksia tehty 239 koiralle ja yleisin selkätutkimus on ollut välimuotoinen lanneristinikama. Vähiten on annettu spondyloosilausuntoja. Vuosina 2015–2019 silmäpeilauslausunto annettiin yhteensä 139 koiralle. Vuosina 2020–2024 silmäpeilauslausuntoja on tehty 133 koiralle. Muita terveystutkimuksia on vuosien 2020–2024 tehty vain muutamia. Patellaluksaatiolausunto on annettu 19 koiralle ja sydäntutkimuslausunto auskultaatio sydämen sivuäänestä 14 koiralle.

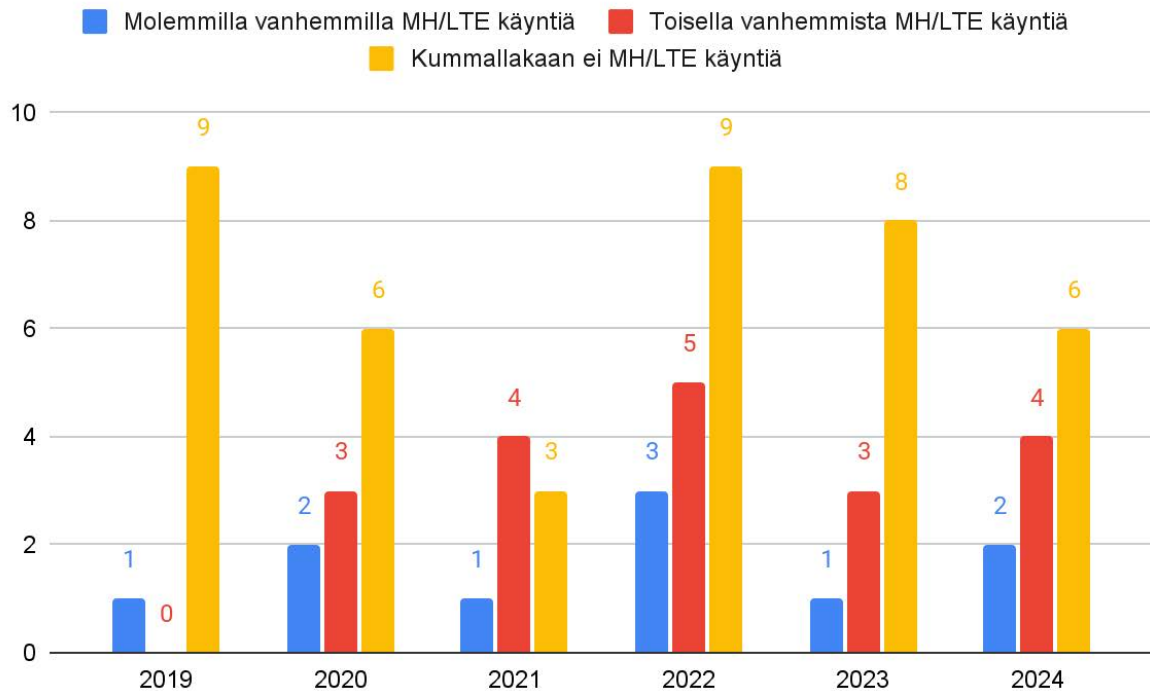
Silmä- ja selkätutkimusten määrien kehitys v. 2020 - 2024



Kuvio 11. Virallisten silmä- ja selkätutkimusten kehitys vuosina 2020–2024

Geneettisen monimuotoisuuden parantamiseksi tavoitteena oli suosia jalostuksessa tuontikoiria sekä ulkomailta tuodulla spermalla keinosiementämistä. Ulkomaisten koirien jalostuskäyttö on vuosien 2015–2024 välisenä aikana hiukan laskenut edellisiin vuosiin verrattuna. Ulkomaisia koiria on vuosina 2015–2024 käytetty Suomessa jalostukseen yhteensä kolme urosta. Tuontikoirien jalostuskäyttö on sen sijaan ollut ennallaan. Vuosien 2015–2024 aikana tuontikoiria käytettiin jalostukseen yhteensä 16 kertaa, 7 urosta ja 9 narttua. Jalostustietojärjestelmän pohjalta on mahdoton antaa realistista arvioita siitä, kuinka monen ulkomaisen uroksen käytössä on hyödynnetty tuontispermaa. Tiedossa on, että joukossa on sekä siemennyksiä että normaaleja astumisia ulkomailla.

Virallisten luonnekuvausten ja -testien määrä koko rodussa sekä jalostukseen käytettävillä koirilla on kasvanut edellisen JTO-kauden aikana. Vuosien 2020–2024 välisenä aikana 52 stabijhounia on osallistunut MH-luonnekuvaukseen ja yksi luonnetestiin. Luonnetestien määrä on vähentynyt, mutta MH-luonnekuvauksen määrä noussut edellisiin vuosiin verrattuna. Käyttäytymisen jalostustarkastuksen määrät ovat myös nousseet viimeisen viiden vuoden aikana ja vuosina 2020–2024 testattuja koiria on 34. Jalostukseen käytettävien koirien luonteen testaaminen on yleistynyt, mutta edelleen useissa yhdistelmissä joko toinen tai molemmat vanhemmista ovat kokonaan testaamattomia. Vuosina 2020–2024 kolmella koiralla on teetetty pentue keskeytyneestä MH:sta huolimatta, yhdellä koiralla kuitenkin hyväksytty käyttäytymisen jalostustarkastus tehtynä.



Kuvio 12. Yhdistelmien vertailu vanhempien luonnetutkimusten osalta vuosien 2020–2024 välisenä aikana

KAER-koe käyntien määrän kasvattamisessa ei olla onnistuttu. Vuosien 2020-2024 aikana yhtään koiraa ei ole käytetty KAER-kokeessa. Syynä KAER-koeikäntien ennestään vähäisen määrän puuttumiseen voidaan pitää sitä, että rotu mielletään enemmänkin maatalon yleiskoiraksi ja ylösajavaksi sekä noutavaksi lintukoiraksi kuin seisojaksi. Tämän vuoksi seisovaa lintukoiraa etsivät ihmiset eivät päädy ottamaan stabijhounia. Lisäksi vaikka metsästykseen käytettäviä koiria on Suomessakin jonkin verran, niin ne toimivat lähinnä jäljestys-, ylösajo- ja noutotehtävissä.

Tavoite siitä, että jokaisella jalostukseen käytettävällä koiralla olisi vähintään laatumaininta ”hyvä” näyttelystä, ei ole onnistunut. Vuosien 2020–2024 välisenä aikana on rekisteröity neljä pentuetta, joissa toisella vanhemmista ei ole lainkaan näyttelytulosta. Laskennassa ei oteta huomioon ulkomaisia uroksia.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuksen tavoitteena on laajentaa rodun geenipohjaa jalostuksen pitkäjänteisyyden ja koirien terveyden turvaamiseksi sekä pyrkiä säilyttämään rotu terveenä ja hyväluonteisena metsästys- ja harrastuskoirana.

Stabijhounin harvinaisuuden ja vähäisen määrän vuoksi on ensisijaisen tärkeää nähdä koko maailman populaatio yhtenä eikä erotella sitä eri maiden tasolle. Jalostusmateriaalin määrää kasvatetaan tavoitteellisesti ja määrätietoisesti. Mahdollisimman montaa yksilöä käytetään jalostukseen ja huomioidaan tarkasti mahdollisimman monen yhdistelmän jälkeläisten käyttö jatkossa. Yhdistelmiä suunnitellessa otetaan enenevässä määrin huomioon rodun geneettisen monipuolisuuden säilyminen ja pidetään sitä tärkeimpänä kriteerinä. Globaali yhteistyö rotujärjestöjen ja -yhdistysten välillä on

avainasemassa – siinä merkittävänä yhteistyötahona on kansainvälinen International Stabijhoun Council (ISC), jossa kaikilla stabijhounyhdistyksillä on edustus. ISC:n tavoitteena on toteuttaa stabijhounelle kansainvälinen roturisteytysprojekti tulevien vuosien aikana ja myös suomalaiset ovat ilmaisseet halukkuutensa osallistua projektiin.

Suomessa olevan populaation osalta geenipohjan laajentaminen vaatii jalostusmateriaalin hankintaa ulkomailta. On tärkeää panostaa tuonteihin sekä keinosiemennyksiin tuontispermalla. Keinosiemennys koirien huonon luonteen tai lisääntymishaluttomuuden vuoksi ei ole hyväksyttävää. Helpottavana tekijänä tuontikoirien hankinnassa ja tuontisperman käytössä on se, että rodun kotimaan rotujärjestön NVSW:n ZooEasy-tietokannasta löytyvät myös ulkomailta rekisteröidyt koirat ja sinne kerätään yksilökohtaista tietoa, esimerkiksi terveysdataa, myös muista maista. Tietokantaan voidaan omistajan ilmoituksesta tallentaa myös paljon sellaista tietoa, jota Suomen Kennelliiton KoiraNet-jalostustietokantaan ei kirjata. Pienissä populaatioissa tulee välttää tarpeetonta sukusiitosta sekä pyrkiä pitämään koko populaation keskimääräinen sukusiitosaste alhaalla.

Jalostukseen käytetään terveydeltään, luonteeltaan sekä käyttö- ja harrastusominaisuuksiltaan hyviä koiria. On huomioitava, että käyttökoira ei saa olla luonteeltaan arka. Kasvattajien, samoin kuin urosten omistajien, tulee tiedostaa, että jokainen teetetty pentue on rodun jalostusta ja osaltaan vaikuttaa kannan rakenteeseen, ja siitä on kannettava vastuu. Kaikkien siitokseen käytettävien koirien tulee täyttää jalostuskoirille asetetut perusvaatimukset ja jälkeläisten tasosta tulee olla virallista tietoa ennen kuin koira käytetään uudelleen.

Terveyden säilyttäminen vaatii pitkäjänteisyyttä. Kaikki terveyteen liittyvä data kirjataan ylös sekä Saksanseisojakerhon että NVSW:n tietokantaan ja huomioidaan jalostuksessa. Jalostuskoirien heikkouksien painotuksessa jalostuspäätöstä tehdessä huomioidaan sen vaikutus koiran elämään. Jalostukseen käytetään mahdollisimman terveitä yksilöitä. Ulkomuototuomareille koulutetaan oikea rotumääritelmän mukainen näkemys, joka auttaa jalostuskoirien valinnassa. Rotutyypin ja terveen rakenteen vastaisia piirteitä omaavia koiria ei tule palkita korkeimmilla palkintosijoilla. Käyttö- ja harrastusominaisuuksia testataan lajien virallisissa kokeissa.

Käyttökoekäyntien vähyden vuoksi on olennaista, että erityisesti jalostukseen käytettävien koirien luonnetta ja käyttäytymistä testataan jollain siihen soveltuvalla kokeella, jotta voidaan karsia jalostuksesta pois erityisesti arat ja ääniherkät yksilöt. Soveltuvia kokeita ovat MH-luonnekuvaus, luonnetesti sekä käyttäytymisen jalostustarkastus. Jalostukseen käytettävän koiran testitulosta tulee verrata rodun ihanneprofiiliin. Stabijhounneilla on ihanneprofiili käyttäytymisen jalostustarkastuksen osalta. Rodulle tulee myös tehdä ihanne profiili MH-luonnekuvauksen osalta seuraavan JTO-kauden aikana, jotta laadukas työ luonteen eteen on mahdollista.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla psyykkisesti ja fyysisesti mahdollisimman terveitä yksilöitä. Luonne ja rodunomaiset käyttöominaisuudet tulee huomioida valittaessa jalostusyksilöä.

- Jalostukseen käytettävän koiran on oltava virallisesti lonkka- ja kynnärnivelkuvattu. Lonkaniveldysplasian, HD, raja-arvo on C (PEVISA). C-lonkkaiselle koiralle suositellaan käytettäväksi vain tulosta A tai B saanutta koira. Kynnärniveldysplasian, ED, raja-arvo on 1. (PEVISA). Lausunnon 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa.

Tuloksen 2 tai 3 saanut koira ei saa käyttää jalostukseen. Pidetään tarpeellisena myös selän virallista tutkimista ennen jalostuskäyttöä.

- Jalostuskoiran tulee olla geenitestattu. Geenitestitulosten osalta on huomioitava seuraavat kohdat:
 - Von Willebrand (vWD, tyyppi 1): Kaikkia statuksia voi käyttää jalostukseen, mutta koira, jolla on kaksi geenikopiota ei yhdistetä toisen kahden geenikopion koiran kanssa.
 - Cerebral Dysfunction Disorder (CD): Vain terveitä ja kantajia saa käyttää jalostukseen, ja kantajan saa yhdistää vain terveen yksilön kanssa.
 - CDDY (FGF4-retrogeeni): Suositellaan, että koira, jolla on kaksi geenikopiota ei yhdistetä toisen kahden geenikopion koiran kanssa.
 - Värvirheellistä (esim. tricolor) koira voidaan harkiten käyttää jalostukseen, mikäli se täyttää muutoin jalostussuosituksen ja värvirheen ilmeneminen jälkeläisissä voidaan estää toisen vanhemman geenitestituloksen väriogenetiikkaan pohjautuen.
- Jalostuskoiran jälkeläismäärä on rajoitettu: maksimissaan 21 pentua, viimeinen pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan (PEVISA)
- Jalostukseen käytettäville koirille suositellaan virallista silmäpeilausta ennen ensimmäistä pentuetta.
- Mikäli koiralla on todettu jokin elämänlaatua selvästi heikentävä vakava sairaus, sitä ei saa käyttää jalostukseen. Tällaisia sairauksia ovat esimerkiksi: epilepsia, sydänsairaudet, allergiat ja atopiat. Liioin koira, jolla on häntämutka, leikkausta vaatinut napatyry, voimakas alapurenta tai yläpurenta, ei tule käyttää jalostukseen.
- Suositellaan SKL:n esittämän sukusiitosastesuosituksen, 6,25 % neljän–viiden sukupolven perusteella, noudattamista, ja huomioimaan jalostusvalintoja tehdessä kaikki geenipoolia laajentavat mahdollisuudet. Sukusiitosaste tulee pitää mahdollisimman alhaisena. ZooEasy-järjestelmässä kaikilla sukupolvilla laskettaessa sukusiitosprosentti ei saa olla yli 34 %.
- Jalostuskoiran luonne ja käyttäytyminen tulee testata joko rodun käyttökokeessa tai MH-luonnekuvauksessa, luonnetestissä tai käyttäytymisen jalostustarkastuksessa. Aggressiivista tai arkaa koira ei saa käyttää jalostukseen.
- Jalostukseen tulee käyttää koiria, jotka ovat iältään vähintään 24 kk.
- Koira tulee käyttää jalostukseen uudestaan vasta, kun yli 50 % sen jälkeläisistä on lonkka- ja kynnärnivelkuvattuja.
- Koiran tulee olla palkittu virallisen näyttelyn laatuarvostelun Hyvä-laatumaininnalla (H).
- Uusintayhdistelmää ei saa tehdä.
- Urosta, joka on toistuvasti ollut haluton astumaan narttua, ei saa käyttää jalostukseen.
- Narttua, joka käyttäytyy astutustilanteessa aggressiivisesti urosta kohtaan tai muuten toistuvasti on haluton antamaan uroksen astua, ei saa käyttää jalostukseen.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestö pyrkii saavuttamaan asetetut tavoitteet jakamalla rodun harrastajille mahdollisimman paljon ja avoimesti informaatiota rodussa kulloinkin esiintyvistä ongelmista. Rotujärjestö työskentelee tiiviissä yhteistyössä rotuyhdistysten kanssa. Kasvattajia ja harrastajia rohkaistaan ilmoittamaan koirien mahdollisista terveysongelmista jalostustoimikunnalle ja hyödyntämään jalostusneuvojan ja jalostustoimikunnan apua yhdistelmiä suunnitellessaan. Jalostustoimikunnan työstä tiedotetaan mm. Saksanseisojakerhon internetsivuilla sekä SSK:n lehdessä. Neuvoja, tilastotietoja tai muuta informaatiota tarvitessaan kasvattaja voi kääntyä jalostustoimikunnan puoleen. Jalostustoimikunnan työ perustuu

tähän jalostuksen tavoiteohjelmaan. Jokainen tapaus käsitellään yksilöllisenä ja harkinnan mukaan voidaan näistä ohjeista joustaa tai niitä voidaan tarvittaessa tiukentaa. Koko rotua koskevia tietoja pyritään julkaisemaan Saksanseisojakerhon jäsenjulkaisussa mahdollisimman paljon.

Populaation kokonaistilanne ja rakenne: Rotujärjestön nimeämä rodun vastuuhenkilö ja jalostusneuvoja tukevat kasvattajia yhdistelmien suunnittelussa ja tuonneissa. Suositetaan tuonteja ja keinosiemennystä tuontispermalla populaation laajentamiseksi. Keinosiemennystä huonon luonteen tai astumishaluttomuuden vuoksi ei tule hyväksyä. Tarkkaillaan vuosittain jalostukseen käytettävien tuontikoirien sekä tuontispermalla keinosiemennettyjen yhdistelmien lukumäärän suhdetta kotimaisten koirien yhdistelmien lukumäärään.

Luonne: Tuomareiden tulee huomioida entistä tarkemmin koekertomuksissa ja näyttelyarvosteluissa, mikäli koiran luonteessa on jotain huomauttamista. Jalostukseen ei tule käyttää arkoja, ääniherkkiä tai aggressiivisiä koiria. Tarkkaillaan virallisten luonnetestien ja –kuvauksien tuloksia ja lukumääriä sekä koe- ja näyttelyarvostelujen luonteeseen liittyviä merkintöjä vuosittain.

Käyttöominaisuudet: Tuomareiden toivotaan kirjaavan koiran ominaisuudet koekertomukseen nykyistä tarkemmin, jotta saadaan tietoa koirien jalostusominaisuuksista. Kannustetaan harrastajia osallistumaan KAER-kokeeseen sekä muuhun rodunomaiseen harrastustoimintaan. Tarkkaillaan koetuloksien lukumääriä ja tuloksia vuosittain.

Terveys: Rotujärjestön jalostustoimikunta kerää koirien terveyttä koskevaa tietoa ja tiedottaa siitä kasvattajille. Kasvattajia rohkaistaan käyttämään rodun vastuuhenkilön ja jalostusneuvojan apua yhdistelmiä ja tuonteja harkitessa tiedottamalla heille jalostustoimikunnan työstä mm. rotujärjestön internetsivuilla. Tarkkaillaan rodun terveystutkimuksien lukumääriä sekä tuloksia vuosittain.

Ulkomuoto: Ulkomuotoarvostelussa tulee kiinnittää huomiota terveeseen, rodulle tyypilliseen ja käyttötarkoitukseen sopivaan rakenteeseen. Tarkkaillaan näyttelykäyntien lukumääriä sekä tuloksia ja arvostelujen sisältöjä vuosittain.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rotujärjestöllä toimiva organisaatio, joka mahdollistaa näyttely- ja koetoiminnan sekä tiedonkeruun - Avoin informaation jakaminen Kennelliiton, Saksanseisojakerhon ja NVSW:n (ZooEasy) tietokantojen kautta - Sopusuhtainen ja liioittelematon rakenne - Soveltuu erilaisiin harrastuksiin ja perhekoiraksi - Rotuyhdistyksen kansainvälinen yhteistyö (ISC) - Kasvattajien hyvät yhteydet ulkomaille 	<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Terveystutkimusten ja geenitestitulosten lisääntyvä määrä - Luonteen testaamisen yleistyminen - Kansainvälinen yhteistyö - Kansainvälinen roturisteytysprojekti - Tuontikoirat - Kasvanut kiinnostus erilaisia harrastuksia kohtaan - Avoimuuden lisääntyminen kasvattajien ja rodun harrastajien parissa
<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kapea geenipohja - Jalostustyössä ei nykyisellään hyödynnetä tarpeeksi jalostusnäyttöä - KAER-kokeissa palkittujen koirien puuttuminen - Kaikkia jalostukseen käytettäviä koiria ei ole testattu luonteen osalta - Ei vielä riittävästi tietoa eri sairauksien yleisyydestä ja periytyvyydestä 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rodun pienilukuisuus maailman mittakaavassa ja sen tuoma uhka geneettiseen monimuotoisuuteen - Rodun suosion liian nopea kasvu ja sen tuomat negatiiviset asiat populaatioon, kuten kannan nopeasta kasvusta johtuva geenipohjan kapeneminen - Autoimmuunisairauksien yleistyminen

Taulukko 30. SWOT-analyysi rodun tilasta

RISKI	SYY	VARAUTUMINEN	VÄLTTÄMINEN	MERKITYS
Rodun terveydentilan heikentyminen	Kapea geneettinen pohja. Sairaot ja tutkimattomat koirat jalostuksessa. Jälkeläisnäyttöä ei hyödynnetä. Ulkomaisten koirien taustojen huono tuntemus.	Kerätään tietoa koirien terveydentilasta ja tiedotetaan kasvattajia. Aktiivinen yhteistyö kasvattajien ja yhdistysten välillä. Terveiden merkityksen korostaminen jalostustyössä.	Sairaiden koirien karsiminen jalostuksesta. Avoin tiedonvälitys ja tulosten tilastointi. Tuontikoirien ja keinosiemennysten hyödyntäminen jalostuksessa.	Jalostusmateriaali heikentyy, kapenee tai loppuu kokonaan.
Tuontikoirien terveystaustojen huono tuntemus	Terveystietoja ei ole saatavilla tai niitä ei ole tehty. Ulkomaisten yhdistysten ja kasvattajien kiinnostuksen puute terveystutkimuksia kohtaan.	Aktiivinen ja avoin yhteistyö ulkomaisten yhdistysten ja kasvattajien kanssa.	Tutkituimpien ja terveiden koirien vaatiminen jalostusvalintoja tehdessä.	Kantaan tulee lisää perinnöllisiä sairauksia ja vikoja.
Kannan geneettisen pohjan kaventuminen	Jalostuskoirien sisäsiittoisuus ja korkean sukusiitosasteen yhdistelmät. Matadoriurosten käyttö jalostuksessa. Samoien yhdistelmien toistaminen.	Koirien jalostuskäytön seuranta ja sukusiitosasteiden pitäminen mahdollisimman matalalla tasolla.	Siitosmatadorien ja korkeiden sukusiitosasteiden välttäminen. Huolenpito siitä, että tarjolla olevaa jalostusmateriaalia hyödynnetään parhaan mukaan mahdollisimman monipuolisen geeniperimän siirtämiseksi tuleville sukupolville. Roturisteytysprojektin toteuttaminen	Jalostuspojan heikkeneminen ja kapeneminen. Geeniperimä muuttuu suppeammaksi ja sairaudet lisääntyvät.
Rodun kehittyminen muotiroduksi ja kannan liian nopea kasvu	Rekisteröintimäärien ja rodun tunnettavuuden kasvu.	Aktiivinen rodun tilanteen seuranta. Kohonneen kysynnän tiedostaminen.	Kasvatustyön suunnitelmallisuus ja vastuullisuus. Yhdistelmiä ei tehdä väärin perustein vain kohonneen kysynnän vuoksi. Kiinnostuneiden ihmisten perusteellinen valistus rodusta ja sen vaatimuksista.	Rodun tason laskeminen. Pentuja syntyykin liikaa eikä niille ole enää kysyntää.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Populaation koko ja rakenne: Seurataan populaation kokoa ja rakennetta, sekä laajennetaan rodun geenipohjaa. Kannustetaan koirien tuomiseen ulkomailta, sekä tuontisperman käyttöön. Osallistutaan kansainvälisen roturisteytysprojektin suunnitteluun ja toteutukseen, jotta myös Suomen stabijhounkanta hyötyy projektista.

Terveys: Jatketaan rodun lonkka-, kyynär- ja selkäkuvausten lukumäärän kasvattamista. Kannustetaan omistajia ja kasvattajia käyttämään koiriaan myös muissa terveystutkimuksissa rodun tilanteen selvittämiseksi sekä geenitestaamaan koirat.

Luonne: Kannustetaan useampia omistajia ja kasvattajia viemään koiransa viralliseen luonnetestiin, MH-luonnekuvaukseen tai käyttäytymisen jalostustarkastukseen. Seurataan kokeisiin ja näyttelyihin osallistuneiden koirien määrää, sekä niissä saatujen arvosteluiden luonnemerkintöjä. Tiedotetaan jalostustoimikuntaa tilanteesta.

Käyttöominaisuudet: Kannustetaan omistajia ja kasvattajia testaamaan koiransa KAER-kokeessa.

Ulkomuoto: Seurataan rakenteen terveyttä ja rodunomaisuutta, sekä puututaan mahdollisiin ongelmiin tiedotuksella. Jalostukseen käytettävät koirat ovat saaneet näyttelyssä avoimessa luokassa tai junkkarin ulkomuotokatselmuksessa laatumaininnan ”hyvä”, joka ei ole tullut huonosta luonteesta johtuen. Kannustetaan omistajia ja kasvattajia viemään koiransa ulkomuotoarvosteltavaksi ja säilytetään vähintään nykyinen näyttelykäyntien lukumäärä suhteessa koirien lukumäärään.

Vuosisuunnitelma toimenpiteistä vuosille 2027–2031

2027	Uuden JTO:n jalkauttaminen ja tiedon jakaminen asianosaisten verkkosivuilla. Kansainvälinen yhteistyö osana International Stabijhoun Council (ISC) -toimintaelintä.
2028	Rodun MH-kuvauksen ihanneprofiilin laadintaprosessin käynnistäminen. Kansainvälinen yhteistyö osana ISC:tä, roturisteytysprojektin suunnittelu.
2029	MH-luonnekuvauksen ihanneprofiilin työstäminen yhdessä rotujärjestön ja Kennelliiton kanssa, mikäli niiden laatiminen on katsottu mahdolliseksi toteuttaa.
2030	Käynnistetään uuden JTO:n valmistelu. Tehdään tarpeellisiksi koettuja kyselyitä rodun harrastajille esimerkiksi luonteen ja käyttäytymisen sekä terveyden osalta ja rodun kasvattajille lisääntymisen osalta.
2031	Uuden JTO:n laatiminen.

7. LÄHTEET

SKL internetsivut / Jalostustietokanta KoiraNet

Saksanseisojakerhon internetsivut / Tietokanta

Stabyhounien jalostuksen tavoiteohjelma ajalle 1.1.2011-31.12.2015

Dooper, W. Frisian Pointing Dog and Frisian Water Dog. Teoksessa The Dutch Breeds/Bas Bosch. Dutch Kennel Club. Amsterdam 2002.

Dooper.W. De Stabij – Bijke in alle opzichten. Dooper Publicaties. Sneek 2002.

Offereins-Snoek. J. & Striegel-Oskam D. : Amazing dutch dog breeds. Raad van Beheer. 2018

SKL:n nettisivut / Lonkkanivelen kasvuhäiriöt, ELT Anu Lappalainen

SKL:n internetsivut / Kynnärnivelen kasvuhäiriöt, ELT Anu Lappalainen

SKL:n internetsivut / Yleisimmät perinnölliset silmäsairaudet, ELL Päivi Vahapelto ja ELT Anu Lappalainen

NVSW:n internetsivut / Nederlandse Vereniging voor Stabijhoun en Wetterhoun (hollannin rotujärjestö)

NVSW:n tietokanta / Zooeasyonline

Svenska Kennelklubbenin internetsivut / jalostustietokanta Hunddata

Norsk Stabijhoun Klubbin internetsivut

Dansk Stabyhoun Klubin internetsivut

Ameri-Can Stabyhoun Associationin internetsivut

UK Stabyhoun Associationin internetsivut

Canine Epilepsy Network

SSK Avelsadata (<https://hundar.skk.se/avelldata/Initial.aspx>)

T. van Duinen, (2020) *Samenvatting van het onderzoek naar de Gezondheidsstatus van de Friese Stabijhoun*

<https://omia.org/OMIA001057/9615/>

Harmen Doekes (2016) *Stamboomanalyse en optimalisatie voor het fokprogramma van het Markiesje en de Stabijhoun*

den Toom, M. L., Meiling, A. E., Thomas, R. E., Leegwater, P. A., & Heuven, H. C. (2016). Epidemiology, presentation and population genetics of patent ductus arteriosus (PDA) in the Dutch Stabyhoun dog. *BMC veterinary research*, 12(1), 105. <https://doi.org/10.1186/s12917-016-0720-x>

Windig, J. J., & Hoving, R. (2024). Fokken van gezonde rashonden. (Rapport / Wageningen Wetenschapswinkel; No. 403). Wageningen. <https://doi.org/10.18174/659302>

<https://www.nvsw.nl/uploads/Outcross%20Stabijhoun/Beleidsplan%20outcross%20Stabijhoun%20versie%201.0.pdf>

Nynke Schipper (2019) Pedigree analysis and recommendations for the breeding program of Staby- and Wetterhoun - Wageningen University

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koirien-sydansairaudet-ja-niiden-diagnostiikka> (Luettu 28.10.2025)

Geenitestituloksia - Suomalaiset stabijhounit -Google sheets taulukko

<https://docs.google.com/spreadsheets/d/1bNiQxKJrDxzOrV8sXRrD-pRyzAKV5dbsTFqOrrCl2Qs/>

Katariina Mäki (2025) Degeneratiivinen myelopatia - älä karsi koiria jalostuksesta geenitestin perusteella <https://www.katariinamaki.fi/l/degeneratiivinen-myelopatia-ala-karsi-koiria-jalostuksesta-geenitestin-perusteella/>

Bell, Jerold. (2021). Degenerative Myelopathy - Diagnosis and Inheritance.

https://www.researchgate.net/publication/356708415_Degenerative_Myelopathy_-_Diagnosis_and_Inheritance

Jack J. Windig & Rita Hoving, Fokken van gezonde rashonden 2024

8. LIITTEET

Taulukkojen sisällys

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit	6
Taulukko 2. 2010–2024 rekisteröidyt tuontikoirat	7
Taulukko 3. Vuositilasto - rekisteröinnit	9
Taulukko 4. Jalostuspohja per sukupolvi	11
Taulukko 5. Viimeisen 10 vuoden (2015–2024) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta (Tuonnit on lihavoitu ja ulkomaiset alleviivattu.)	13
Taulukko 6. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua (Tuonnit on lihavoitu)	14
Taulukko 7. Suositellun jälkeläismäärän laskennallinen arvio	14
Taulukko 8. 2015–2024 Urokset ja nartut joilla eniten jälkeläisiä toisessa polvessa. Saman isä- ja emälinjan koirat on merkitty samalla värillä.	15
Taulukko 9. Syntyneet pennut maittain 2015–2024	16
Taulukko 10. Koko maailman pentuiden sukusiitosprosentit per kymmenen vuotta	22
Taulukko 11. Koekäynnit eri lajeissa vuosina 2015–2024	26
Taulukko 12. Koiramäärät eri lajeissa vuosina 2015–2024	27
Taulukko 13. Rallytokon tulostilasto vuosilta 2015–2024	29
Taulukko 14. Agilityn tulostilasto vuosilta 2017–2024 jokainen tulos erikseen	29
Taulukko 15. Metsästyskoirien jäljestämiskokeen tulostilasto 2015–2019	30
Taulukko 16. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt viat ja sairaudet	34

Taulukko 17. Lonkkakuvausten lukumäärä sekä tulosten jakauma 2015–2024 (21.10.2025)	35
Taulukko 18. Lonkkakuvaustulosten prosentuaaliset osuudet eri vuosien kokonaismäärästä	35
Taulukko 19. Kyynärkuvattujen lukumäärä sekä tulosten jakauma 2015–2024 (21.10.2024)	37
Taulukko 20. Kyynärkuvaustulosten prosentuaaliset osuudet eri vuosien kokonaismäärästä	37
Taulukko 21. Silmätutkittujen lukumäärät syntymävuosittain 2010–2024	39
Taulukko 22. Stabijhounien geenitestattavien sairauksien esiintyminen Suomessa 16.11.2025	40
Taulukko 23. Perinnölliset selkämutookset lausuttu 2015–2024 (Lähde: Koiranet & INCOC)	43
Taulukko 24. Kuolinsyhtaulukko (15.11.2025) Lähde: Suomen Kennelliitto/KoiraNet	46
Taulukko 25. ZooEasy-tietokantaan kirjatut kuolinsyyt "Overlijden oorz." (Haettu 26.10.2025)	46
Taulukko 26. Stabijhounien näyttelykäynnit ja -tulokset 2020–2024	49
Taulukko 27. 2015–2024 syntyneiden eniten käytettyjen urosten ja narttujen jälkeläistilastot	52
Taulukko 28. Jalostukseen käytettyjen urosten terveystiedot	52
Taulukko 29. Jalostukseen käytettyjen narttujen terveystiedot	53
Taulukko 30. SWOT-analyysi rodun tilasta	60

Kuvioiden sisältö

Kuvio 1. Stabijhounien rekisteröinnit Suomessa 2010–2024, 1 007 koiraa, joista 107 oli tuontikoiria.	6
Kuvio 2. Jalostuskoirien ikä vuosina 2010–2024	8
Kuvio 3. Vuosittainen rodun sukusiitosprosentin keskiarvo kaikilla sukupolvilla 2010–2024	10
Kuvio 5. Suomen stabijhounkannan tehollinen populaatiokoko per vuosi ja sukupolvi 2010–2024	12
Kuvio 6. Rodun jälkeläismäärät Suomessa käytetyillä uroksilla ja nartuilla 2015–2024 (Lähde KoiraNet)	15
Kuvio 7. Syntyneet koirat ja onko niitä (vielä) käytetty jalostukseen vai ei	21
Kuvio 8. Keskimääräiset jälkeläismäärät ja jalostukseen valitut jälkeläiset	21
Kuvio 9. Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen lukumäärä ja prosenttiosuus vuosittain	22
Kuvio 10. Stabijhounien MH-luonnekuvausten tulokset Suomessa	25
Kuvio 11. Virallisten silmä- ja selkätutkimusten kehitys vuosina 2020–2024	55
Kuvio 12. Yhdistelmien vertailu vanhempien luonnetutkimusten osalta vuosien 2020–2024 välisenä aikana	56